

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till avfalls-
lag och lag om ändring av lagen om miljötillståndsförfarande**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I syfte att förenhetliga stadgandena om avfall och avfallshantering med Europeiska gemenskapernas (EG) bestämmelser föreslås i denna proposition att det stiftas en avfallslag som skall ersätta den nuvarande lagen om avfallshantering. Det allmänna målet med avfallslagen är att stöda en hållbar utveckling genom att främja en förnuftig användning av naturtillgångarna samt genom att förebygga och bekämpa de faror och skador som avfall förorsakar hälsan och miljön.

Avfallslagen skall innehålla stadganden om främjande av återvinningen av avfall, om anordnande av avfallshantering i övrigt, om förhindrande av nedskräpning och förorening av marken samt om uppsnyggning och rengöring av nedskräpade och förorenade områden på samma sätt som den nuvarande lagen om avfallshantering. Stadgandena i avfallslagen skall emellertid vara mera detaljerade än de nuvarande. Dessutom skall i avfallslagen stadgas om förebyggande åtgärder, t.ex. förhindrande av uppkomsten av avfall och minskning av avfallsmängden samt om minskning av farliga och skadliga egenskaper hos avfall.

Avfallslagen skall inte tillämpas på avfall från explosiva varor, kärnavfall, radioaktivt avfall och tillåten placering av avfall i havet. Avfallslagen skall inte heller tillämpas på vissa andra typer av avfall till de delar det stadgas om dem på något annat ställe i lagstiftningen.

I avfallslagen skall de viktigaste begreppen inom området definieras. Definitionerna skall följa motsvarande definitioner i EG:s olika direktiv om avfall. Med avfall avses ett ämne eller ett föremål som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera. Med problemavfall avses avfall som på grund av sin kemiska eller någon annan beskaffenhet föror-

sakar hälsan eller miljön särskild fara eller skada.

Enligt den föreslagna lagen skall var och en för egen del och i den egna verksamheten försöka förebygga uppkomsten av avfall eller minska avfallsmängden samt på förhand se till att avfallet inte förorsakar fara eller skada. Den allmänna omsorgsplikten preciseras dessutom i de fall där det är fråga om en produktionsidkare, den som tillverkar och den som importerar en produkt eller om en myndighet. I de fall där det inte är möjligt att förhindra att avfall uppkommer, skall avfallet om möjligt återvinnas eller adekvat avfallshantering ordnas på annat sätt så att avfallet och avfallshanteringen inte förorsakar fara eller skada. I första hand skall man försöka återvinna de ämnen och i andra hand den energi som ingår i avfallet. Inom avfallshanteringen skall bästa ekonomiskt användbara teknik utnyttjas liksom bästa möjliga metod att bekämpa hälso- och miljöskador. Avfall får inte överges eller hanteras okontrollerat.

Den som innehar avfall skall se till att avfallshanteringen ordnas. I vissa fall skall dock kommunen sköta avfallshanteringen, på samma sätt som för närvarande. I allmänhet är det då fråga om kommunalt avfall och kommunen sköter antingen helt eller delvis om transporten och återvinningen eller behandlingen av avfallet för innehavarens räkning. Kostnadsansvaret skall emellertid även då ligga på avfallsinnehavaren. I vissa fall som bestäms särskilt skall dessutom skyldigheten att ordna avfallshantering och de kostnader som den medför delvis eller helt kunna överföras från avfallsinnehavaren på den som tillverkat, importerat, förmedlat, sålt eller använt en produkt som ger upphov till avfall.

Målet är att man planerar, ordnar och finansierar avfallshanteringen samt tillämpar tillståndsförfarandena för avfallshanteringen i enlighet med principen att avfallsbehandlingen skall vara självförsörjande, och avfallet skall behandlas på någon av de närmast belägna lämpliga avfallsbehandlingsplatserna, såsom EG:s direktiv om avfall förutsätter. Avfallslagen medför inga nya principer i stadgandena om ordnad avfallstransport. Med ordnad avfallstransport avses fortfarande kommunalt anordnad avfallstransport och avfallstransport enligt avtal. Skyldigheten att ordna transport utvidgas emellertid till att i princip gälla kommunens hela område och inte bara områden med tätbebyggelse som för närvarande. Förutsättningarna för avfallstransport enligt avtal skall luckras upp, men kommunen skall ha rätt att ställa preciserande villkor för hur avfallstransporten skall ordnas. Kommunen skall också kunna bestämma till vilken insamlingsplats avfall skall föras för ordnad avfallstransport. Olika typer av avfall skall under vissa förutsättningar insamlas och hållas avskilda från varandra under alla skeden av avfallshanteringen. Inställningen till att problemavfall blandas samman eller blandas med annat avfall eller andra ämnen är negativ.

Avfallslagen skall inte medföra några väsentliga ändringar i myndighetsorganisationen enligt den nuvarande lagen om avfallshantering. Vatten- och miljöförvaltningens uppgifter som sakkunnigt ämbetsverk och arbetsverk skall dock preciseras genom en förordning som ges med stöd av lagen. Helt ny är däremot den lagstadgade planeringsskyldighet i fråga om avfall och avfallshantering som skall beröra miljöministeriet och länsstyrelserna. Ett planeringssystem förutsätts i EG:s nya direktiv om avfall.

I avfallshanteringens tillståndssystem föreslås betydande ändringar. Avfallshanteringsplanen och behandlingstillståndet för problemavfall försvinner ur lagen och de ersätts av ett avfallstillstånd som är en del av det enhetliga miljöstillståndet. Av denna orsak måste lagen om miljöstillståndsförfarande ses över till vissa

delar. Avfallstillstånd krävs för behandling och återvinning av avfall och problemavfall som sker i anläggningar och yrkesmässigt, för yrkesmässig insamling av problemavfall samt dessutom för annan verksamhet som är av betydelse för avfallshanteringen och om vilken stadgas närmare genom förordning. De verksamheter som kräver avfallstillstånd skall vara betydligt färre till antalet än de som krävt avfallshanteringsplan och behandlingstillstånd för problemavfall. Avfallshanteringsplaner och behandlingstillstånd för problemavfall som godkänts med stöd av gällande lag förblir i kraft under den tid som skall bestämmas i lag.

Sådana andra verksamheter som är viktiga för avfallshanteringen men som inte kräver ovan nämnda tillstånd skall i regel anmälas till myndigheterna, såsom EG-direktiven förutsätter. Sådana verksamheter är behandling och återvinning av avfall som sker i anläggningar eller yrkesmässigt och som inte kräver avfallstillstånd, yrkesmässig transport av avfall och yrkesmässig insamling av annat avfall än problemavfall. För internationella avfallstransporter gäller ett anmälningssystem, på samma sätt som för närvarande.

Statsrådet skall enligt förslaget få större befogenheter än för närvarande att meddela allmänna föreskrifter. Allmänna föreskrifter kan meddelas förutom om anordnande av och tillsyn över avfallshanteringen även i syfte att förhindra uppkomsten av avfall samt i syfte att minska avfallens mängd och skadlighet. Föreskrifter skall också kunna meddelas i syfte att förhindra förorening av marken samt i syfte att rengöra ett förorenat område. Om de sistnämnda frågorna skall även ingå mera detaljerade stadganden i lagen än för närvarande. EG:s specialdirektiv om avfall skall även genomföras huvudsakligen genom allmänna föreskrifter som statsrådet meddelar med stöd av den föreslagna avfallslagen.

Lagarna ansluter sig till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) och avses träda i kraft samtidigt som avtalet. Avsikten är att om tidpunkten för ikraftträdandet stadgas genom förordning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	3 kap. Anordnande av avfallshantering .	22
ALLMÄN MOTIVERING	4	4 kap. Nedskräpning samt förorening av marken	26
1. Inledning	4	5 kap. Kostnadsansvar och finansiering .	28
2. Nuläge	4	6 kap. Myndigheter	30
2.1. Lagstiftning och anordnande av avfallshantering	4	7 kap. Avfalls- och avfallshanteringsplanering	30
Lagstiftning	4	8 kap. Tillståndsförfaranden	31
Anordnande av avfallshantering	5	9 kap. Inhämtnade av information, kontroll och tillsyn	35
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen	7	10 kap. Tvångsmedel och påföljder	36
EG:s avfallshanteringspolitik och lagstiftning	7	11 kap. Ändringssökande och verkställighet av beslut	37
Vissa andra internationella organisationer	9	12 kap. Särskilda stadganden	38
Lagstiftningen om avfallshantering i vissa länder	10	13 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden	39
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen .	10	1.2. Lagen om miljötillståndsförfarande	40
3.1. Mål och medel	10	2. Närmare stadganden och bestämmelser	41
3.2. De viktigaste förslagen	12	3. Ikraftträdande	41
4. Propositionens verkningar	13	4. Lagstiftningsordning	41
4.1. Ekonomiska verkningar	13	LAGFÖRSLAG	42
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	15	1. Avfallslag	42
4.3. Miljökonsekvenser	16	2. Lag om ändring av lagen om miljötillståndsförfarande	58
5. Beredning av propositionen	17	BILAGOR	59
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	17	1. Parallelltexter	59
DETALJMOTIVERING	18	2. Europeiska gemenskapernas viktigaste direktiv och andra handlingar gällande avfall	61
1. Lagförslagen	18	3. Översikter över avfallshanteringspolitiken och avfallshanteringslagstiftningen i Sverige, Norge, Danmark, Tyskland och Österrike	66
1.1. Avfallslagen	18		
1 kap. Allmänna stadganden	18		
2 kap. Förhindrande av uppkomsten av avfall samt minskning av dess mängd och skadlighet	20		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Avfallshanteringen i vårt land har utvecklats på grundval av den lagstiftning om avfallshantering som kom till i slutet på 1970-talet genom att lagen har ändrats vartefter utvecklingen inom området har gjort det påkallat. Att Finland går med i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) medför att lagstiftningen gällande avfall och avfallshantering på kort tid måste förenhetligas med motsvarande bestämmelser inom Europeiska gemenskaperna (EG). Dessa bestämmelser genomgår ett kraftigt revideringsskede. De internationella ändringskrav som riktas till den gällande lagstiftningen är djupgående och av så pass grundläggande natur att förenhetligandet föreslås ske genom att det stiftas en helt ny lag, avfallslagen, som ersätter den nuvarande lagen om avfallshantering. I reformen måste man också beakta de nationella ändringskrav som riktas till lagstiftningen. De har under de senaste åren utretts i synnerhet i samband med beredningen av utvecklingsprogrammen för avfallshanteringen på lång sikt. Den framtida utvecklingen har också förutspåtts genom granskningar av lagstiftningens utveckling i flera av de jämförelseländer som är viktiga för Finland.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och anordnande av avfallshantering

Lagstiftning

Grunden för anordnandet av och tillsynen över avfallshanteringen utgörs av lagen (673/78) och förordningen (307/79) om avfallshantering, vilka trädde i kraft den 1 april 1979. De innehåller stadganden om avfallshanteringens förvaltning, anordnande av och tillsyn över avfallshantering, avfallshanteringens finansiering och förhindrande av nedskräpning. Målet har hela tiden varit att utveckla stadgandena så att man med deras hjälp så bra som möjligt skall kunna reglera de problem som förorsakas av avfall som uppkommer vid produktion och konsumtion. Samtidigt har man försökt följa de snabba förändringar som inträffat inom avfallshanteringen och den övriga

miljövården samt inom förvaltningen och den tekniska utvecklingen.

Lagen och förordningen om avfallshantering ändrades 1981 genom att i dem intogs stadganden om problemavfall. Dessa ändringar trädde i kraft den 1 april 1981. En ändring av lagen om avfallshantering som ansluter sig till ordnandet av den kommunala miljövårdsförvaltningen trädde i kraft den 1 oktober 1986. Den ändring av lagen om avfallshantering som trädde i kraft vid ingången av maj 1987 innehöll ändringar och tillägg i anslutning till problemavfall och avfallshanteringens förvaltningsförfaranden. År 1989 intogs i lagen stadganden om statliga avfallshanteringsarbeten. Med stöd av denna ändring gavs samma år en förordning om statliga avfallshanteringsarbeten (901/89). År 1989 ändrades också avfallshanteringens besvärssystem som en del av länsrättsreformen. De ändringar av lagen och förordningen om avfallshantering som ansluter sig till lagen om miljötilståndsförfarande (735/91) trädde i kraft den 1 september 1992.

Den senaste ändringen av lagen om avfallshantering trädde i kraft den 1 maj 1992 och möjliggjorde att den internationella s.k. Baselkonventionen, som gäller internationella avfallstransporter och som undertecknats 1989, ratificeras och genomförs i Finland. Med stöd av lagändringen har miljöministeriet utfärdat ett beslut om internationellt övervakat avfall (29/93). På våren 1993 har dessutom förordningen om avfallshantering ändrats till den del den gäller förfaranden i anslutning till övervakningen av avfallstransporter. Ändringen har trätt i kraft den 1 april 1993. Med stöd av lagen om avfallshantering har tidigare utfärdats inrikesministeriets beslut om problemavfall (576/79) samt statsrådets beslut om begränsning av användningen av PCB och PCT (1071/89).

Genom lagen om oljeavfallsavgift (894/86) och statsrådets beslut om användningen av de medel som inflyter i oljeavfallsavgifter (446/87) samt genom statsrådets beslut om begränsning av oljeavfallsförbränningen (447/87) har tillvaratagandet av spillolja och tillbörlig återvinning av den främjats. Genom den ekonomiska styrning som grundar sig på lagarna om läskedrycksaccis och ölaccis (870/79 och 877/79) har tillvaratagandet och återvinningen av förpackningar för drycker främjats. I statsbudgeten

ingår ett anslag från vilket understöd har beviljats för utvecklings- och försöksverksamhet som gäller avfallshanteringen samt för kommunala investeringar. De allmänna villkoren för beviljandet av understöd fastställs i miljöministeriets beslut om understöd som beviljas för främjande av avfallshanteringen och återvinningen av avfall (56/90).

Huvudprincipen i lagen om avfallshantering är att avfallshanteringen i mån av möjlighet skall skötas så att avfallet kan återanvändas eller på annat sätt utnyttjas och så att det inte medför men för miljön.

På grundval av lagen om avfallshantering ankommer ansvaret för att ordna avfallshantering på dem som producerat avfallet, fastighetsinnehavarna och kommunerna. Tillsynen över avfallshanteringen sköts av kommunernas miljövårdsnämnder, länsstyrelserna och miljöministeriet. På vatten- och miljöförvaltningen ankommer emellertid att inspektera och följa de allmänna avfallsbehandlingsplatserna. Övervakningen av internationella avfallstransporter överfördes den 1 maj 1992 från miljöministeriet till vatten- och miljöstyrelsen. Även tullstyrelsen övervakar för sin del internationella avfallstransporter samt importen av vissa produkter som regleras med stöd av lagen om avfallshantering.

Även i vissa andra lagar, t.ex. hälsovårdslagen (469/65), vattenlagen (264/61) och luftvårdslagen (67/82), ingår stadganden om avfall och avfallsbehandlingsplatser. På tillstånds- och planeförfarandena enligt lagen om avfallshantering tillämpas efter den 1 september 1992 lagen om miljötillståndsförfarande. Stadganden om flyttning, nedskrotning och återvinning av skrotfordon ingår i lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon (151/75).

Anordnande av avfallshantering

Det fasta avfall som kan klassificeras som kommunalt avfall och som går till den avfallshantering som ordnas av kommunerna beräknades i utvecklingsprogrammet för kommunal

avfallshantering (miljöministeriets publikation 104/91), som 1990 utarbetades av delegationen för avfallshantering, 1989 ha uppgått till ca 3,1 milj. ton per år. Av denna mängd utgjorde hushållsavfallet från bostadsfastigheterna ca 1,3 milj. ton. Resten härstammade från affärs- och industrifastigheter samt bygg- och rivningsplatser. Av det kommunala avfallet återvinnns nu i medeltal ca 20 %.

Enligt den industriavfallsstatistik som blev klar 1992 uppgick industriavfallet 1987 till ca 11,5 milj. ton varav i medeltal 51 % återvanns. Vid reningen av det kommunala spillvattnet bildas årligen ca 1 milj. ton avloppsslam. Av denna mängd återvinnns enligt avloppsslamarbetsgruppens betänkande (miljöministeriets publikation 53/90) ca 70 %. I bygg- och rivningsverksamhet beräknas det uppkomma 5—10 milj. ton avfall per år beroende på den ekonomiska konjunkturen. Av denna mängd är ca 2 milj. ton egentligt bygg- och rivningsavfall. Resten utgörs av grävmassor. Återvinningsgraden för byggavfall beräknas vara 15—30 %. Inom gruvverksamheten var den årliga avfallsmängden enligt ovan nämnda industriavfallsstatistik 1987 ca 21,6 milj. ton, varav ca 10 % återvanns. Inom jord- och skogsbruket beräknas årligen uppkomma ca 23 milj. ton avfall och andra biprodukter av produktionen, varav ca 85 % utnyttjas. I beräkningen ingår inte drivningsrester.

Enligt nämnda industriavfallsstatistik uppgick problemavfallet 1987 till ca 165 000—170 000 ton. Från den mängd som nämns i statistiken har då avdragits sådant utspätt spillvatten som inte kan anses som problemavfall enligt lagen om avfallshantering. Av problemavfallet återvanns ca 60 % som material och energi.

Ovan nämnda siffror rörande avfallsmängderna och återvinningsgraderna har samlats i följande bild 1. Då siffrorna jämförs med uppgifterna om andra länders avfallsmängder bör man beakta att olika länders klassificeringsgrunder och definitioner för avfall avviker från varandra och att statistiken över avfall först nu håller på att utvecklas internationellt.

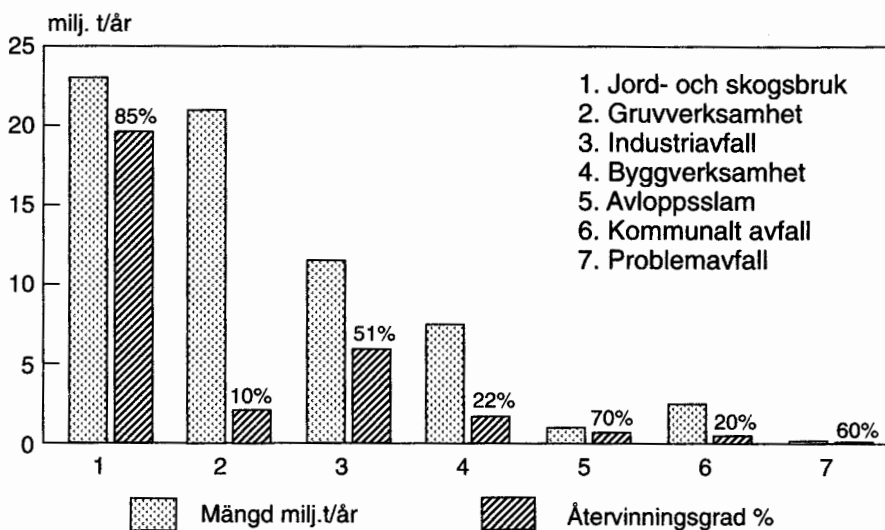

Bild 1. Årlig avfallsmängd (milj.ton) och återvinningsgrad (%) enligt avfallsslag i Finland.

Med stöd av vad som anförts ovan beräknas det i Finland uppkomma sammanlagt ca 65—70 milj. ton avfall per år. Av denna mängd återvinns i medeltal ca 45 %. Det avfall från samhällena, industrin, bygg- och gruvverksamheten som inte återvinns i form av råvara eller energi lagras på den plats där det har uppkommit och en mindre del deponeras på avstjälningsplatserna. Till följd av den ekonomiska recessionen har ovan nämnda avfallsmängder minskat 1991 och i början av 1992 med uppskattningsvis ca 10—15 % på årsnivå.

Insamlingen och transporten av kommunalt avfall grundar sig i ca 90 % av kommunerna på avtal mellan fastigheterna och privata avfallstransportföretag. I ca 10 % av kommunerna, där en tredjedel av befolkningen bor, sköter kommunen helt eller delvis avfallstransporten. Avfallstransport har i en stor del av kommunerna ordnats endast inom områden med tätbebyggelse. Brister finns i avfallshanteringen för glesbebyggelsen, båtutrustningen och semesterbosättningen. För insamlingen av avfall som tas till vara särskilt, t.ex. returpapper och returpapp, metallskrot samt glas svarar i allmänhet privata företag. Industri- och affärsföretag som står utanför den ordnade avfallstransporten ordnar själva sin avfallstransport.

Mottagningen och behandlingen av kommunalt avfall liksom mottagningen av hushållens problemavfall sköts av kommunerna. En fastighetsinnehavare vars avfall inte förs till kom-

munens avfallsbehandlingsplats för behandling skall själv se till att avfallet behandlas på rätt sätt.

Av det kommunala avfallet deponeras ca 2,5 milj. ton, dvs. 80 %, på avstjälningsplatser, vilket internationellt sett är en relativt stor del. På avstjälningsplatserna för kommunalt avfall deponeras dessutom lika mycket industri- och byggavfall som härstammar från produktionsverksamheten. För närvarande är 585 avstjälningsplatser för kommunalt avfall i bruk. I anläggningar behandlas kommunalt avfall endast i förbränningsanläggningen i Åbo och inom Vasaområdet i biogasanläggningen i Korsholms kommun. Dessutom finns några privata separeringsanläggningar för avfall.

Industrin har dessutom ca 200 egna avstjälningsplatser där det årligen deponeras ca 3 milj. ton avfall. Storleken och nivån på samt skötseln av kommunernas och industrins avstjälningsplatser varierar betydligt.

Av problemavfallet behandlas ungefär hälften i den av Ekokem Oy Ab upprätthållna problemavfallsanläggningen som inledde sin verksamhet 1984 och som betjänar hela landet. År 1990 mottogs ca 87 000 ton problemavfall. Efter att den andra förbränningsenheten blev klar våren 1991 har problemavfallsanläggningens mottagningskapacitet ökat till ca 110 000 ton om året. Då kan anläggningen redan behandla mera än 60 % av den uppskattade totala mängden problemavfall. Ungefär

15 000 ton problemavfall, till största delen skrotade bilbatterier, förs årligen ut ur landet för att återvinnas. Uppskattningsvis nästan en fjärdedel av problemavfallet görs oskadligt eller behandlas på annat sätt på platsen där avfallet uppkommer, närmast inom industrin, i enlighet med de avfallshanteringsplaner som lagen om avfallshantering förutsätter av fastigheterna.

För småskalig behandling av problemavfall har dessutom beviljats tillstånd åt ca 40 företag och kommuner. Tack vare den ovan nämnda utvidgningen av problemavfallsanläggningen lämnas numera endast en ringa del av det som nu definieras som problemavfall utan adekvat behandling.

Inom avfallshanteringsens delområden har man i Finland under de senaste åren gjort de snabbaste framstegen inom produktionsverksamhetens avfallshantering och i synnerhet inom problemavfallshanteringen. Till detta har medverkat det gradvisa genomförandet av förfarandet med avfallshanteringsplan enligt lagen om avfallshantering samt att problemavfallsanläggningen blivit klar. De hälso- och miljörisker som problemavfallet medför samt införandet av Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och omhändertagande av riskavfall (FördrS 45/92), liksom även EES-avtalet förutsätter dock att problemavfallshanteringen ytterligare effektiveras och att allt problemavfall som uppkommer årligen behandlas på rätt sätt.

Statsrådet har 1988 i sin redogörelse till riksdagen om miljöpolitiken konstaterat att den kommunala avfallshanteringen inte har utvecklats på önskat sätt och i enlighet med målen. Efter 1988 har emellertid utvecklingen även inom detta delområde inom avfallshanteringen klart påskyndats och som bäst är många reform- och samarbetsprojekt aktuella i kommunerna. I syfte att utveckla den kommunala avfallshanteringen och planera nödvändiga åtgärder samt att precisera de mål som presenterats i redogörelsen har delegationen för avfallshantering på uppdrag av miljöministeriet utarbetat utvecklingsprogrammet för kommunal avfallshantering 2000, som blev klart 1990.

Statsrådet fattade 1986 ett principbeslut om utvecklande av återvinningen av avfall. Beslutet fattades på grundval av det utvecklingsprogram för återvinning av avfall 1986—1995 som utarbetats av delegationen för avfallshantering (miljöministeriets miljö- och naturvårdsavdelnings serie A/51). I programmet sattes mål för

återvinningen av olika typer av avfall och föreslogs att nya ekonomiska styrmetoder skulle tas i bruk.

Ovan nämnda mål för återvinningen av avfall, vilka satts av statsrådet, håller på att nås beträffande återvinningen av returpapper, glas för återvinning, skrotade bilbatterier och oljeavfall. Också insamlingen av plastavfall har kommit igång. Avfallsmängderna har dock med undantag av 1991 och 1992 fortfarande ökat snabbare än återvinningen.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen

EG:s avfallshanteringspolitik och lagstiftning

Avfallshanteringen utgör ett av insatsområdena för EG:s miljöpolitik. Avfall är enligt EG:s begrepp varor som under vissa förutsättningar kan transporteras från en plats till en annan och från ett land till ett annat. I synnerhet avfall som industrin kan återvinna kan vara av betydande ekonomiskt värde. Avfallshanteringen kan medföra snedvridningar inom handeln, om de krav som ställs på den avviker från varandra i medlemsländerna. EG:s avfallshanteringspolitik spelar således en beaktansvärd roll vid bildandet av den inre marknaden 1993.

EG:s första direktiv om avfall antogs i mitten av 1970-talet. EG började emellertid utveckla avfallshanteringen systematiskt först i slutet av 1980-talet. EG-kommissionens gemenskapsstrategi för avfallshantering fram till år 2000 blev klar 1989. Den fastställdes genom rådets resolution om avfallspolitik 1990. Åtgärder för utvecklande av avfallshanteringen ingår även i EG:s 5 miljöskyddsprogram.

De viktigaste principer och mål som ingår i EG:s avfallspolitik och avfallsdirektiv är följande:

- * uppkomsten av avfall förhindras eller mängden minskas genom utvecklande av och krav på att produktionsteknik som är renare för miljön skall tas i bruk och att renare produkter skall tillverkas; grundprincipen är att avfall som inte på ett säkert sätt kan göras oskadligt inte får produceras,
- * återvinningen av avfall ordnas så att i främsta hand återvinns de ämnen och i andra hand den energi som ingår i avfallet,
- * en säker behandling och slutdeponering av

- avfallet optimeras och ordnas så att avfall som inte återvinns bränns utan att energin tas till vara; det sista alternativet är att avfallet deponeras på en avstjälningsplats,
- * återvinningen eller behandlingen av avfallet får inte försäkra hälsan eller miljön fara eller skada,
  - * transporterna och behandlingen av avfallet ordnas så att avfallet kan behandlas på någon av de närmast belägna lämpliga behandlingsplatserna och så att målet är att EG och dess medlemsstater själva kan ta hand om sitt avfall,
  - * utredningar görs om förorenade områden och områdena istandsätts,
  - * skyldigheten att ordna avfallshantering utsträcks i vissa fall inte bara till avfallsinnehavaren utan även till den som tillverkar, importerar, säljer och distribuerar en produkt,
  - * kostnadsansvaret för avfallshanteringen ankommer i vissa fall på tillverkaren av en produkt i stället för på avfallsinnehavaren, samt
  - * för avfallsproducenten och avfallsinnehavaren föreslås objektiva ansvar för skador som avfallet försäkrar tredje part.

De viktigaste sätten att nå de principer och mål som nämns ovan är följande:

- * uppgörande av avfalls- och avfallshanteringsplaner och handlande i enlighet med dem,
- * meddelande av detaljerade tekniska avfallshanteringsföreskrifter (avstjälningsplatser, förbränning, PCB/PCT, spillolja) och produktföreskrifter (batterier och ackumulatorer, slam, förpackningar),
- * sträng övervakning av avfallstransporter; förhandsgodkännande och förbud mot transporter som strider mot planerna,
- * omfattande skyldighet att söka tillstånd eller göra anmälan; ankommer på den som återvinner, behandlar, insamlar och transporterar avfall,
- * omfattande bokförings-, rapporterings- och uppföljningsskyldighet; ankommer på den som producerar, insamlar, transporterar, behandlar och återvinner avfall samt myndigheterna och medlemsländerna,
- * utvecklande av statistikföringen,
- * införande av produkt-, pant- och avfallsavgifter, grundande av fonder samt ställande av säkerheter,

- * införande av miljömärkningar samt utökad information och upplysning, samt
- * finansieringsstöd till utvecklande av och försök med ny renare teknik.

För genomförandet av EG:s avfallspolitik har praktiskt taget alla tidigare direktiv om avfall antingen reviderats eller skall revideras inom den närmaste framtiden. Samtidigt utarbetas flera helt nya direktiv. Nedan finns en förteckning över de viktigaste direktiv och andra handlingar gällande avfall och avfallshantering som redan godkänts eller är under beredning.

De viktigaste EG-handlingarna gällande avfall och avfallshantering är följande:

Betänkande från kommissionen, En gemenskapsstrategi för avfallshantering (SEC (89) 934 final)

Rådets resolution om avfallspolitik (90/C 122/02)

Rådets direktiv om avfall (75/422/EEG), ändrat genom direktiv (91/156/EEG), nedan avfallsdirektivet

Rådets direktiv om giftigt och annat farligt avfall (78/319/EEG), upphävt genom rådets direktiv om farligt avfall (91/689/EEG), nedan direktivet om farligt avfall

Rådets direktiv om övervakning och kontroll inom Europeiska gemenskapen av gränsöverskridande transporter av farligt avfall (84/631/EEG, flera ändringar), upphävt genom rådets förordning om övervakning och kontroll av transporter av avfall inom, till och från EG (93/259/EEG), nedan förordningen om övervakning av avfalls transporter

Förslaget till rådets direktiv om ersättningsansvar för skador som försäkras av avfall (COM (91) 219 final-SYN 217)

Förslaget till rådets direktiv om avstjälningsplatser (COM (91) 102 SYN 335)

Rådets direktiv om minskning av luftförorening från befintliga kommunala avfallsförbränningsanläggningar (89/429/EEG), nedan direktivet om befintliga kommunala avfallsförbränningsanläggningar

Rådets direktiv om förhindrande av luftförorening från nya kommunala avfallsförbränningsanläggningar (89/369/EEG), nedan direktivet om nya kommunala avfallsförbränningsanläggningar

Förslaget till rådets direktiv om förbränning

av farligt avfall (COM (92) 9 final-SYN 406)
Rådets direktiv om omhändertagande av spilloljor (75/439/EEG), ändrat genom direktiv (87/101/EEG), nedan spilloljedirektivet

Rådets direktiv om bortskaffande av polyklorerade bifenyler och polyklorerade terfenyler (76/403/EEG), nedan direktivet om behandling av PCB och PCT, förslaget till ett nytt rådets direktiv med likalydande namn (COM (91) 373 final-SYN 161)

Rådets direktiv om skyddet för miljön, särskilt marken, när avlopps slam används i jordbruket (86/278/EEG, ändringsförslag COM (88) 624 final), nedan slamdirektivet

Rådets direktiv om förpackning för drycker och flytande livsmedel (85/339/EEG), nedan direktivet om dryckesförpackningar, förslaget till rådets direktiv om förpackningar och förpackningsavfall (COM (92) 278 final-SYN 436), nedan förslaget till förpackningsdirektiv

Rådets direktiv om batterier och ackumulatorer som innehåller vissa farliga ämnen (91/157/EEG), nedan direktivet om batterier och ackumulatorer

Rådets direktiv om avfall från titandioxidindustrin (78/176/EEG, flera ändringar)

Rådets rekommendation om användning av avfallspapper (81/972/EEG)

Ovan nämnda direktiv och andra EG-handlingar ingår i EES-avtalet på det sätt som närmare framgår av regeringens proposition med förslag till godkännande av vissa bestämmelser i det avtal som gäller upprättandet av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (RP 95/1992 rd), som följer:

- * avfallsdirektivet, spilloljedirektivet, direktiven om nya och befintliga kommunala avfallsförbränningsanläggningar, slamdirektivet och direktivet om avfall från titandioxidindustrin i bilaga XX till avtalet,
- * direktivet om övervakning och kontroll inom Europeiska gemenskapen av gränsöverskridande transporter av farligt avfall, direktivet om giftigt och annat farligt avfall samt direktivet om behandling av PCB och PCT i bilaga XX så att bl.a. Finland skall vidta de åtgärder som direktiven förutsätter från den 1 januari 1995, om inte något annat följer av den översyn som föregår denna tidpunkt,
- * betänkanudet om en gemenskapsstrategi för avfallshantering och resolutionen om avfallspolitik i bilaga XX, som rättsakter som de avtalsslutande parterna skall beakta samt

- * direktivet om dryckesförpackningar samt direktivet om batterier och ackumulatorer i bilaga II, det sistnämnda så att länderna inom Europeiska frihandelsområdet (EFTA) kan begränsa marknadsföringen av dessa produkter i enlighet med sina vid tidpunkten för avtalets ikraftträdande gällande stadganden och så att parterna ser över situationen 1995.

Utöver direktiven om avfall och avfallshantering skall flera direktiv som tangerar avfallshanteringen tas i betraktande, t.ex. direktiven om kemikalier, vattenvård, luftvård, bedömning av miljökonsekvenser, miljöskador p.g.a. asbest och vissa typer av animaliskt avfall. Likaså skall direktivet om rapportering av genomförandet av de direktiv som ansluter sig till miljövärden beaktas.

I bilaga 2 till propositionen utreds närmare innehållet i EG:s viktigaste avfallsdirektiv och andra handlingar.

Vissa andra internationella organisationer

På grundval av ett beslut av styrelsen för Förenta Nationernas (FN) Miljöprogram (UNEP) har utarbetats en konvention om kontroll av gränsöverskridande transporter och omhändertagande av riskavfall, som godkändes vid en internationell konferens i Basel 1989. Denna s.k. Baselkonvention trädde i kraft den 5 maj 1992.

Det främsta målet med konventionen är att förhindra att farligt avfall transporteras för behandling till sådana länder som inte har tillräckligt utvecklad teknologi för att göra sådant avfall oskadligt. Målet är också att minska uppkomsten av farligt avfall genom utvecklande av produkter och produktionsteknologier. Konventionen definierar internationellt gemensamma förfaringssätt med hjälp av vilka myndigheterna skall övervaka transporter av farligt avfall eller annat avfall från ett land till ett annat i varje skede från startpunkten ända fram till den slutliga behandlingsplatsen. Myndigheterna skall också under vissa bestämda förutsättningar kunna förbjuda en planerad avfallstransport. Övervakningen baserar sig på den anmälan som avfallsexportören eller i vissa fall importören lämnar till myndigheterna om den planerade avfallstransporten.

UNEPs styrelse har 1987 godkänt även de

s.k. Kairoriktlinjerna och -principerna för en miljövänlig hantering av riskavfall.

Även i *Organisationens för ekonomiskt samarbete och utveckling* (OECD) avfallshanteringsprogram har man under de senaste åren i stor utsträckning koncentrerat sig på att utveckla procedurer för övervakningen av gränsöverskridande avfallstransporter. I mars 1992 gavs OECD-rådets beslut om kontroll av gränsöverskridande transporter av avfall ämnat för återvinning (C (92) 39/FINAL; FördrS 53/92). Avsikten med beslutet är att utan att ge avkall på miljöskyddet mildra vissa övervakningsförfaranden som förutsätts av Baselkonventionen då avfall som närmare definieras i beslutet transporteras för återvinning från ett OECD-land till ett annat. OECD-rådet har också gett ett beslut om gränsöverskridande transporter av riskavfall (C (88) 90/Final), där bl.a. riskavfall och klassificeringen av avfall definieras, samt tidigare även andra beslut och rekommendationer gällande motsvarande frågor. Inom OECD har även getts rekommendationer om återvinning av avfallspapper och förpackningar för drycker samt om principerna för en omfattande avfallshanteringspolitik.

Frågor i anslutning till avfallshantering, närmast resurssnål teknologi, behandlas i arbetsgrupperna inom FN:s *Ekonomiska Kommission för Europa* (ECE). Även vissa *havsskyddskonventioner*, t.ex. konventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö (FördrS 12/80), som ingicks 1972 i Helsingfors och reviderades 1992, 1972 års Oslokonvention om förhindrande av havsföroreningar genom dumpning från fartyg och luftfartyg (FördrS 36/79) samt 1972 års Londonkonvention om förhindrande av havsföroreningar genom dumpning av avfall och andra ämnen (FördrS 34/79) har anknytningspunkter till avfallshanteringen. *Nordiska ministerrådet* har 1990 antagit ett åtgärdsprogram, för utvecklande av renare teknologi och avfallshantering.

Lagstiftningen om avfallshantering i vissa länder

Under de senaste åren har lagstiftningen om avfallshantering reviderats grundligt i flera för Finland viktiga europeiska länder. Jämfört med den nuvarande finska avfallshanteringslagstiftningen avviker lagstiftningen i Sverige, Norge, Danmark, Tyskland och Österrike bl.a.

på så sätt att de har stadganden om

- * förhindrande av uppkomsten av avfall samt om minskning av avfallets mängd och skadlighet,
- * omfattande skyldighet och ensamrätt för kommunen att ordna transporter av kommunalt avfall,
- * omfattande befogenheter för regeringen, miljöministeriet eller andra myndigheter att meddela närmare föreskrifter t.ex. om produkter, avfall och avfallshantering,
- * uppgörande av avfalls- och avfallshanteringsplaner, samt om
- * heltäckande kommunal avfallshanteringsavgift och, i vissa länder, om avfallsavgift som upp bärs till staten.

I bilaga 3 till propositionen ingår närmare översikter över avfallshanteringspolitiken och avfallshanteringslagstiftningen i Sverige, Norge, Danmark, Tyskland och Österrike.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Slutsatsen av rapporten "Vår gemensamma framtid", som 1987 publicerades av den av FN tillsatta världskommissionen för miljö och utveckling, var att miljöförörelingen och den snabba utarmningen av naturtillgångarna redan har gått så långt att mänsklighetens ekonomiska, sociala och tekniska utveckling står på spel. Kommissionen underströk vikten av snabb förändring för att den allmänna utvecklingen skall kunna styras i en mera bärkraftig riktning. Strävan efter bärkraftig utveckling innebär enligt kommissionen att dagens människor kan tillfredsställa sina grundläggande behov utan att beröva kommande generationer möjligheten att tillfredsställa sina.

I betänkandet från Finlands kommission för miljö och utveckling (kommittébetänkande 1989:9) har man granskat betydelsen av världskommissionens förslag och rekommendationer för Finlands del samt gett förslag till vad de finländska myndigheterna kunde göra för att beakta rekommendationerna. Utgående från vad som anförts av världskommissionen och i kommittébetänkandet har statsrådet 1990 avlätit en redogörelse till riksdagen om åtgärder för en hållbar utveckling.

Utvecklandet av avfallshanteringen utgår

från grundtanken att avfallshanteringen utvecklas i enlighet med principen om en hållbar utveckling och med resurssnål teknologi. I enlighet med nämnda princip är målet att sköta avfallshanteringen så att avfallets mängd och skadliga egenskaper minskas och så att återvinning och annat nyttiggörande av avfall främjas samt att rätt behandling ordnas för avfallet så att naturtillgångar och energi sparas samt så att människornas hälsa och miljön skyddas.

På grundval av statsrådets redogörelser och principbeslut som nämns ovan och i underavsnittet i punkt 2.1. i den allmänna motiveringen samt delegationens för avfallshantering utvecklingsprogram kan de allmänna utvecklingsmålen för avfallshanteringen på 1990-talet definieras som följer:

- * uppkomsten av avfall förhindras och avfallsmängden minskas så att det år 2000 uppkommer mindre avfall än 1990,
- * avfallets skadliga egenskaper minskas genom identifiering av sådana material och produkter som då de blir avfall medför fara eller skada för hälsan eller miljön eller betydande svårigheter för anordnandet av avfallshanteringen genom att användningen av sådana material och produkter begränsas samt genom att de tas ur bruk,
- * avfall återvinns eller nyttiggörs på andra sätt enligt de teknisk-ekonomiska möjligheterna; för återvinning av kommunalt avfall skapas sådana förutsättningar att före år 2000 återvinns minst hälften av det kommunala avfall som årligen uppkommer; i synnerhet utökas återvinningen av förpackningar och förpackningsavfall,
- * avfall som inte kan återvinnas lagras, görs oskadligt eller behandlas på annat sätt så att det inte förorsakar hälsan eller miljön fara eller skada; antalet avstjälningsplatser för kommunalt avfall minskas och de avstjälningsplatser som kvarstår i bruk iståndssätts så att de motsvarar de nya kraven,
- * tillbörlig insamling och behandling av problemavfall ordnas till de bristfälliga delarna före utgången av 1995,
- * det internationella samarbetet inom avfallshanteringen intensifieras för att lagstiftningen och de ekonomiska styremetoderna skall kunna förenhetligas, rätt behandling av avfall som transporteras från ett land till ett annat säkerställas samt återvinningen av avfall främjas,

* lagstiftningen, förvaltningen, ekonomin och kunskapsgrunden gällande avfallshantering utvecklas så att det är möjligt att nå de allmänna målen för avfallshanteringen och samtidigt främja nåendet av målen i ovan nämnda detaljerade utvecklingsprogram för avfallshanteringens olika delar vilka utarbetats av delegationen för avfallshantering, samt

* uppföljningen av hur pass väl målen nåtts och övervakningen av de åtgärder som krävs för att de skall nås ordnas så att det är möjligt att utvärdera resultaten av verksamheten och så att målen och åtgärderna vid behov kan ändras på ett ändamålsenligt sätt.

Ändamålet med propositionen är att revidera avfallshanteringslagstiftningen på motsvarande sätt så att det skall bli möjligt att nå de mål som presenterats ovan, så att lagstiftningen så bra som möjligt följer den internationella utvecklingen inom området och så att de skyldigheter som följer av EES-avtalet kan fullgöras. Vid revideringen måste de avfallsdirektiv som godkänts inom EG beaktas. Dessutom är målet också att beakta de direktiv som är under beredning. Samtidigt bör man vid revideringen försöka beakta principerna i den nuvarande lagen om avfallshantering då det är möjligt.

I enlighet med detta

- * är utgångspunkten för den reviderade lagstiftningen att principen om en hållbar utveckling iakttas,
- * kompletteras lagstiftningen med stadganden om förhindrande av uppkomsten av avfall samt om minskning av avfallets mängd och skadlighet, liksom om skyldighet att använda och ta i bruk metoder som överensstämmer med bästa ekonomiskt användbara teknik, samt
- * skärps lagstiftningen med mera omfattande och exaktare stadganden om skyldigheten att återvinna avfall samt så att målet inte skall vara bara att förhindra olägenheter som avfallet förorsakar miljön utan även att förhindra faror och skador som avfallet förorsakar hälsan.

Avfallshanteringslagstiftningen revideras även till andra delar så att stadgandena överensstämmer med ovan nämnda mål. Härvid utvidgas framför allt produktionens, produkttillverkarens och importörens samt handelsansvar, kommunernas uppgifter, förvaltningens planeringsskyldighet samt kommunernas skyl-

dighet att främja regionalt samarbete vid anordnandet av och tillsynen över avfallshanteringen.

För att stadgandena och bestämmelserna relativt snabbt skall kunna anpassas till den tekniska utvecklingen samt till de föränderliga internationella rekommendationerna och i synnerhet till EG:s regler, revideras stadgandena om bemyndigande i fråga om avfall så att statsrådet och delvis även miljöministeriet och kommunerna får större behörighet än nu att meddela allmänna föreskrifter och anvisningar.

Med stöd av de reviderade stadgandena om bemyndigande har statsrådet för avsikt att vid behov meddela allmänna föreskrifter om material, produkter och förpackningar för att avfallet och de skador det förorsakar skall kunna minskas samt återvinning och annat nyttiggörande av avfall kunna främjas. De skadliga effekterna av material och produkter som blivit avfall skall beaktas bättre än för närvarande redan då produktionen och produkterna planeras samt då produkter tillverkas och importeras. Ansvaret hos den som tillverkar och den som importerar en produkt utvidgas således till att i princip gälla en produkts hela livscykel. En sådan verksamhetslinje håller internationellt sett på att utvidgas från att ha gällt förpackningar till att gälla även andra produkter, t.ex. bilar och elektronikprodukter. I mån av möjlighet försöker man nå detta mål även genom frivilliga arrangemang med dem som tillverkar och importerar produkterna.

Med stöd av de reviderade stadgandena om bemyndigande är avsikten att meddela allmänna föreskrifter och anvisningar också om avstjälningsplatser och avfallbehandlingsanläggningar. Målet är att i synnerhet avfall som är lätt att återvinna, problemavfall samt avfall som inverkar menligt på återvinning och annan avfallshantering avskiljs från annat avfall redan där avfallet uppkommer och hålls avskilt från annat avfall i alla skeden av avfallshanteringen.

Revideringen av lagstiftningen omfattar även stadgandena om avfallshanteringsens finansiering. Uppbörderna av kommunal avfallsbehandlingsavgift föreslås bli obligatorisk och heltäckande. Taxan för avfallsavgiften föreslås bli sådan att den uppmuntrar till en minskning av avfallets mängd och skadlighet samt återvinning av avfall.

För att även de kostnader som utvecklades av avfallshanteringen åsamkar staten skall kunna täckas utreds särskilt möjligheterna att

införa en statlig avfallsavgift och grunda en särskild fond eller något annat arrangemang särskilt för täckande av kostnaderna för istånd-sättning av förorenade markområden.

3.2. De viktigaste förslagen

Nästan helt nytt är stadgandena om lagens centrala begrepp och delvis också om tillämpningsområdet där avsikten har varit att följa bestämmelserna i EG:s avfallsdirektiv så långt som möjligt.

Helt nytt är stadgandena om förhindrande av uppkomsten av avfall och om minskning av avfallsmängden samt stadgandena om minskning av avfallets skadliga egenskaper. Dessa stadganden skall iaktas redan innan avfallet har uppkommit. Förebyggande åtgärder kan inte vidtas inom avfallshanteringen, eftersom dess uppgift är att enbart omhänderha avfall som redan har uppkommit. De förebyggande åtgärderna utvidgar regleringen gällande avfall till produktionen samt tillverkningen och importen av produkter. Av denna anledning skall man inte heller längre tala om lagen om avfallshantering, utan lagens namn föreslås bli avfallslagen.

Stadgandena om det praktiska anordnandet av avfallshanteringen bygger till stora delar på den nuvarande lagen om avfallshantering, men de innehåller även vissa nya principer till följd av EG. Sådana är bl.a. inom avfallshanteringen närhetsprincipen, självförsörjningsprincipen, principen om att hålla olika typer av avfall åtskilda, principen om tillämpning av bästa ekonomiskt användbara teknik och principen om avfallshanterings- och kostnadsansvar för produkttillverkaren, som blir möjlig att tillämpa.

Den föreslagna avfallslagen medför inga väsentliga ändringar i myndighetsorganisationen enligt den nuvarande lagen om avfallshantering. Vatten- och miljöförvaltningens uppgifter skall dock preciseras genom en förordning som ges med stöd av lagen. Helt nytt är däremot den lagstadgade planeringskyldigheten för miljöministeriet och länsstyrelserna. Ett planeringssystem förutsätts i EG:s nya avfallsdirektiv. Med hjälp av en samlande planering kan de mångfasetterade avfallsfrågorna hanteras bättre än nu. Planeringssystemet betjänar

också informations- och uppföljningsbehoven, som kommer att öka betydligt på grund av den internationella integrationen.

I avfallshanteringsens tillståndssystem inträffar betydande förändringar. Avfallshanteringsplanen och behandlingstillståndet för problemavfall enligt den nuvarande lagen slopas och ersätts av ett avfallstillstånd som är en del av det enhetliga miljöstillståndet. Avfallstillståndet förutsätts i enlighet med EG:s avfallsdirektiv för sådan behandling och återvinning av avfall och problemavfall som sker i anläggningar eller yrkesmässigt samt för insamling av problemavfall. På samma sätt som en avfallshanteringsplan för närvarande krävs med stöd av lagen om avfallshandling kommer avfallstillstånd dessutom att krävas även för annan verksamhet som är av betydelse för avfallshandling. Om den stadgas närmare genom förordning. De verksamheter som kräver avfallstillstånd skall emellertid vara betydligt färre till antalet än de som kräver avfallshanteringsplan och behandlingstillstånd för problemavfall. De avfallshanteringsplaner och behandlingstillstånd för problemavfall som godkänts med stöd av lagen om avfallshandling förblir dock gällande i tre års tid.

De andra verksamheter av betydelse för avfallshandling som inte kräver ovan nämnda tillstånd skall i regel anmälas till myndigheterna såsom EG-direktiven förutsätter. Sådana verksamheter är sådan behandling och återvinning av avfall som sker i anläggningar eller yrkesmässigt och som inte kräver avfallstillstånd, yrkesmässig avfallstransport samt yrkesmässig insamling av annat avfall än problemavfall. Internationella avfallstransporter skall beröras av ett eget anmälningsystem, på samma sätt som för närvarande.

Statsrådet får större befogenheter än för närvarande att meddela närmare föreskrifter. Föreskrifter skall kunna meddelas inte bara om anordnande av och tillsyn över avfallshandling utan även i syfte att förhindra uppkomsten av avfall samt att minska avfallets mängd och skadlighet. Allmänna föreskrifter skall också kunna meddelas för att hindra förorening av marken samt för rengöring av förorenade områden. Om de sistnämnda frågorna skall det också stadgas betydligt mera detaljerat i lagen än för närvarande. EG:s specialdirektiv om avfall genomförs i huvudsak genom föreskrifter som statsrådet meddelar med stöd av den

föreslagna lagen. Även miljöministeriets och kommunernas befogenheter att utfärda bestämmelser skall utvidgas.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Ett genomförande av lagförslaget kommer inte som sådant att medföra några direkta, betydande merkostnader för dem som deltar i verkställandet. Betydande merkostnader beräknas uppkomma först efter mitten av 1990-talet då man med stöd av den föreslagna lagen börjar genomföra de specialdirektiv som syftar till en förbättrad kvalitetsnivå på avfallshandling och som ännu är på förslagsnivå inom EG. Sådana är i synnerhet de förslag till direktiv om avstjälpningsplatser, förbränning av farligt avfall samt förpackningar som är under beredning.

I Finlands Stadsförbunds och Suomen Kunnallisihttos utredning (Inverkan av Europeiska gemenskapernas avstjälpningsplatsdirektiv på kostnaderna för avstjälpningsplatsbehandlingen i Finland, 13.4.1992) har det beräknats att de årliga kostnaderna, dvs. driftskostnader och årliga investeringskostnader, för behandlingen av avfall på avstjälpningsplatser som uppfyller kraven enligt förslaget till direktiv vore ca 1,7 — 1,8 gånger större än på avstjälpningsplatser enligt den nuvarande finländska planeringspraxisen, men som mest t.o.m. ca fem gånger större än på de gamla avstjälpningsplatser som är i bruk och som hör till den minsta storleksklassen i Finland. Kostnaderna för avstjälpningsplatsbehandling som fyller nivåkraven i EG:s förslag till direktiv skulle enligt utredningen på avstjälpningsplatser av olika storleksklasser vara som följer:

Avstjälpningsplatsens storleksklass enligt invånartalet	Kostnader enligt kravnivån i förslaget till EG-direktiv mk/t
4 000	757
12 000	393
36 000	213
108 000	124

Avstjälpningsplatskostnaderna utgör för närvarande ca 15—20 % av kostnaderna för den kommunala avfallshandling i Finland. Största delen av totalkostnaderna för den kommunala avfallshandling föränsleds av insam-

lingen och transporten av avfallet. Genomförandet av förslaget till direktiv om avstjälpningsplatser skulle ändra de proportionella kostnadsandelarna så att avstjälpningsplatskostnadernas och avfallsbehandlingskostnadernas proportionella andel i allmänhet skulle öka. Detta skulle sannolikt vara fallet trots att de längre transportsträckorna till följd av koncentrationen av behandlingen också skulle medföra att transportkostnaderna stiger.

Enligt motiveringen till förslaget till direktiv om förbränning av farligt avfall vore behandlingskostnaderna för förbränning av farligt avfall med de kvalitetskrav som ingår i förslaget till direktiv ca 3 800 mk/t. Förbränningen av problemavfall i Ekokem Oy Ab:s problemavfallsanläggning kostar för närvarande i genomsnitt ca 2 500 mk/t. Uppfyllandet av kvalitetskraven i förslaget till direktiv medför ändringar och merkostnader i Finland närmast beträffande den förbränning av problemavfall som sker i industriplantläggningarna.

De kostnader som ett genomförande av förslaget till förpackningsdirektiv skulle förorsaka har inte beräknats ännu i detta skede, men att uppnå den föreslagna återvinningsgraden på 90 % inom 10 år efter att direktivet trätt i kraft är ett mycket krävande mål då den nuvarande återvinningsgraden för förpackningsavfall i Finland uppskattas till 30 %. Kostnaderna för ett motsvarande system som redan håller på att införas i Tyskland har i slutet av realiseringsskedet uppskattats till ca 200 finska mark per invånare och år.

Totalkostnaderna för den kommunala avfallshanteringen var beräknade på grundval av de utredningar som Finlands Stadsförbund och Suomen Kunnallisiitto publicerat i slutet av 1990 sammanlagt ca 1 200 milj. mk 1989. En utveckling av samhällenas avfallshantering på det sätt som den nya lagstiftningen och de EG-direktiv som genomförs med stöd av den förutsätter skulle öka driftskostnaderna och de årliga investeringskostnaderna så att de före år 2000 beroende på lösningsalternativ sammanlagt skulle stiga med 500—800 milj. mk per år och sålunda år 2000 uppgå till ca 1 700—2 000 milj. mk. Ökningen jämfört med nuvarande kostnader vore 40—65 %. Ökningen skulle i huvudsak hänföra sig till senare hälften av

1990-talet. Ökningen beror till största delen på genomförandet av EG:s avstjälpningsplatsdirektiv och förpackningsdirektiv.

Avfallshanteringskostnaderna inom produktionsverksamheten, inklusive industrin, gruv- och anrikningsverksamheten, jordbruket och byggverksamheten, uppgick enligt preliminära beräkningar som främst bygger på statistikcentralens avfallsstatistik till ca 2 100 milj. mk 1989. I dessa kostnader ingår även alla kostnader för problemavfallshanteringen, trots att en del av dem med rätta skulle höra till kostnaderna för den kommunala avfallshanteringen. Genomförandet av den nya lagstiftningen och de EG-direktiv som genomförs med stöd av den skulle enligt en preliminär och försiktig beräkning fram till år 2000 medföra merkostnader om ca 700 milj. mk om året, varför kostnaderna år 2000 skulle uppgå till ca 2 800 milj. mk. Ökningen jämfört med de nuvarande kostnaderna vore ca 35 %. Ökningen riktar sig i huvudsak till senare hälften av 1990-talet. Ökningen skulle i huvudsak förorsakas av genomförandet av de tre ovan nämnda EG-direktiven.

Kostnaderna för forsknings- och utvecklingsverksamhet, utbildning, upplysning, information och statistikföring rörande avfallshanteringen är för närvarande ca 40 milj. mk om året. Kostnaderna för de utvecklingsåtgärder inom dessa områden som delegationen för avfallshantering föreslagit i de program som nämns ovan skulle stiga gradvis fram till år 2000 till ca 100 milj. mk om året. Ökningen hänför sig i huvudsak till senare hälften av 1990-talet. Dessa kostnader ingår i ovan nämnda kostnader för den kommunala avfallshanteringen och produktionsverksamhetens avfallshantering.

Totalkostnaderna för avfallshanteringen uppskattades 1989 ha uppgått till sammanlagt ca 3 300 milj. mk. Fram till år 2000 skulle de komma att stiga till i genomsnitt 4 650 milj. mk om året. Ökningen jämfört med de nuvarande kostnaderna vore ca 40 %. Ökningen hänför sig i huvudsak till senare hälften av 1990-talet. Ökningen föranleds i huvudsak av genomförandet av ovan nämnda EG-direktiv som syftar till en bättre kvalitetsnivå på avfallshanteringen.

I följande bild 2 åskådliggörs den årliga förändringen i totalkostnaderna för avfallshanteringen 1990—2000.

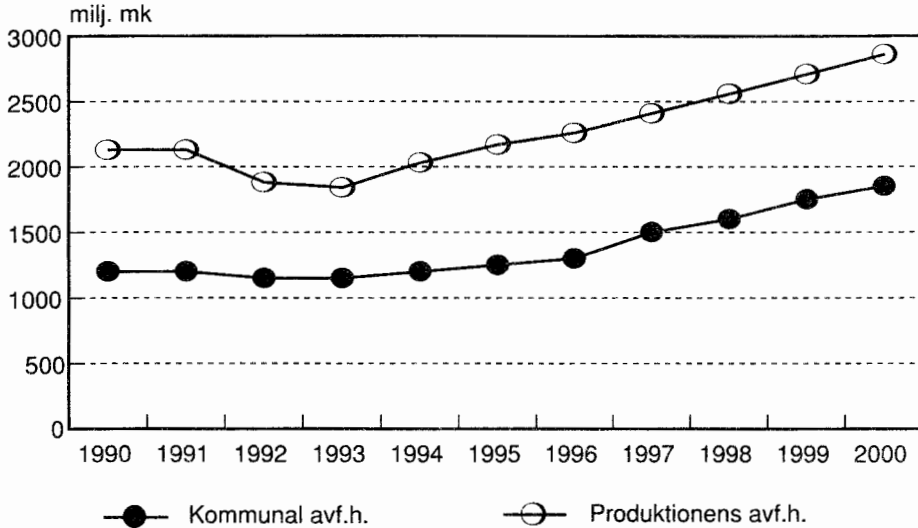

Bild 2. Den beräknade utvecklingen av avfallshanteringskostnaderna 1990—2000.

För kommunala avfallshanteringsinvesteringar samt utvecklings- och försöksverksamhet som gäller avfallshanteringen fick kommunerna och företagen år 1992 använda sammanlagt 22 milj. mk om året av statens medel under miljöministeriets huvudtitel. För att de åtgärder som riktar sig i synnerhet till infrastrukturen hos den kommunala avfallshanteringen och en förbättring av kvaliteten på den skall kunna vidtas på det sätt som EG-direktiven förutsätter och inom den tid som de föreskriver, vore det nödvändigt att fram till år 2000 utöka de anslag som anvisas för dessa ändamål till ca 100 milj. mk om året. Uppskattningen baserar sig på att understöd beviljas på samma grunder som för närvarande, dvs. i fråga om kommunala investeringar för högst 20 % och i fråga om utvecklings- och försöksverksamhet för högst 50 % av de godtagbara kostnaderna. För det föreslagna systemet med avfallshanteringsarbeten, som i sig vore likadant som det nuvarande systemet, har under de senaste åren kunnat användas ca 2 milj. mk av statliga medel om året. Enligt en preliminär uppskattning från det av miljöministeriet tillsatta projektet för utredning och iståndsättning av förorenade markområden vore behovet ca 10—20 milj. mk om året. Staten skulle då, liksom för närvarande, stå för högst 50 % av kostnaderna.

De kostnader som åsamkas staten av genom-

förändret av lagförslaget och de EG-direktiv som genomförs med stöd av det skulle öka från beloppet för år 1992, som var ca 65 milj. mk om året, till ca 195 milj. mk om året fram till år 2000. Dessutom skulle staten åsamkas kostnader om uppskattningsvis ca 40 milj. mk om året för forsknings- och utvecklingsverksamhet, utbildning, upplysning, information och statistikföring beträffande avfallshanteringen. Av de nuvarande kostnaderna täcks 25 milj. mk om året med motsvarande avgifter. Avsikten är att särskilt utreda huruvida det vore möjligt att med avgifter eller särskilda skatter täcka även de övriga kostnader som avfallshanteringen åsamkar staten.

De kostnader som föranleds av utvecklingen av avfallshanteringen skall täckas av avfallsproducenterna i form av antingen direkta avfallshanteringskostnader eller avfallsavgifter som kommunerna uppbär eller avgifter eller särskilda skatter som staten uppbär.

4.2. Verknningar i fråga om organisation och personal

Förslaget har utarbetats utgående från den nuvarande myndighetsorganisationen och myndigheternas nuvarande uppgiftsfördelning. Genomförandet förutsätter således inga organisatoriska ändringar. För genomförandet av EG:s specialdirektiv kommer emellertid en större del

än tidigare av de förpliktelser som bestämmer avfallshanterings kvalitetsnivå att påföras genom riksomfattande allmänna föreskrifter och inte som för närvarande från fall till fall. Detta medför i någon mån ändringar i arbetsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna på olika nivåer inom förvaltningen.

Genomförandet av lagförslaget förutsätter inte heller någon väsentlig utökning av personalresurserna inom förvaltningen. Med de inbesparingar som uppstår då uppgifterna i anslutning till behandlingen av avfallshanteringsplaner enligt den nuvarande lagen minskar kan man täcka de resursbehov som föranleds av de nya tillståndsförfarandena. Antalet fall som vid länsstyrelserna eller kommunerna faller inom ramen för de tillståndsförfaranden som ersätter avfallshanteringsplaneförfarandet minskar från över 20 000 till uppskattningsvis ungefär en tiondedel enligt vad som närmare stadgas genom förordning. Det gradvisa införandet av det nya tillståndsförfarandet hindrar också en anhopning av tillståndsärenden. Avsikten är att största delen av de förvaltningskostnader som föranleds av tillståndsfarandena enligt lagförslaget skall täckas med de avgifter som uppbärs för tillstånd och anmälningar.

Enligt den föreslagna avfallslagen skall iakttagandet av avfallslagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den allmänt ledas och styras av miljöministeriet, som kommer att få betydelsefulla meruppgifter till följd av EG-direktiven. Sådana är bl.a. beredningen av talrika statsrådsbeslut som utfärdas på avfallshanteringsgrunder, utvecklingsuppgifter inom avfallshanteringen vilka baserar sig på frivilliga avtal med verksamhetsidkare och uppgörandet av den riksomfattande avfallsplanen liksom uppföljnings- och statistikföringsuppgifter till följd av nationella och internationella behov. Avsikten är att beredningen av ovan nämnda ärenden och vissa andra sakkunniguppgifter i enlighet med de allmänna principerna för utvecklande av förvaltningen och på det sätt som närmare stadgas genom förordning i allt högre grad skall uppdragas åt vatten- och miljöstyrelsen. Detta förutsätter en omfördelning av ämbetsverkets personalresurser. Vatten- och miljöstyrelsen skall också övervaka iakttagandet av stadgandena om internationella avfallstransporter samt jämte distriktsförvaltningen i synnerhet sköta verkställandet av avfallshanteringsarbeten enligt den föreslagna avfallslagen. Tullverket skall

delta i tillsynen över iakttagandet av stadgandena om import och export av avfall och produkter.

Förutom förhindrandet av miljöskador skall den föreslagna avfallslagen också gälla förhindrandet av hälsoskador. Hälsovårdsmyndigheterna skall emellertid bibehålla sin befogenhet enligt hälsovårdslagen i hälsofrågor i anslutning till avfall.

Namnet på delegationen för avfallshantering ändras till delegationen för avfallsfrågor. Delegationens uppgift skall, liksom för närvarande, vara att behandla principiella och vittbärande frågor som gäller avfall och avfallshantering.

Länsstyrelsen skall styra och övervaka att stadgandena och bestämmelserna iakttas i länet. Länsstyrelsernas viktigaste nya uppgifter skall vara att göra upp länets avfallsplan samt uppgifter i anslutning till avfallstillstånd och anmälningsförfarandet i fråga om vissa verksamheter. De nya uppgifterna ökar inte i någon väsentlig mån behovet av personalresurser eftersom de nya avfallstillstånd som skall avgöras vid länsstyrelserna närmast skall ersätta de avfallshanteringsplaner som godkänns och de behandlingstillstånd för problemavfall som beviljas vid länsstyrelserna med stöd av den nuvarande lagen. Uppgörandet av länets avfallsplan kan emellertid tillfälligt kräva extra resurser.

Kommunernas uppgifter gällande det praktiska anordnandet av avfallshanteringen skall likna den nuvarande lagens. Genomförandet av t.ex. förslaget till avstjälpningsplatsdirektiv kommer emellertid att öka de uppgifter som ansluter sig till kontrollen och uppföljningen av avstjälpningsplatser och sålunda behovet av personalresurser. De andra kostnader än tillsynskostnaderna som anordnandet av avfallshanteringen och uppgifterna i anslutning därtill medför kan täckas med kommunala avfallsavgifter. Tillsynen över och styrningen av de avfallshanteringskyldigas verksamhet enligt den föreslagna avfallslagen kommer liksom för närvarande huvudsakligen att ske på kommunnivå. De tillståndsärenden som till följd av lagen sysselsätter kommunens miljövårdsnämnd kommer emellertid att bli betydligt färre än tidigare.

4.3. Miljökonsekvenser

Den föreslagna avfallslagen skall vara en

central miljövråds lag vars allmänna syfte skall vara stöda en hållbar utveckling genom främjande av en förnuftig användning av naturtillgångarna samt genom förhindrande och bekämpning av de faror och skador avfallet förorsakar hälsan och miljön. De krav som följer av lagen skall preciseras i de stadganden och bestämmelser av lägre rang om produkter, avfall och avfallshantering samt om nedskräpade och förorenade markområden vilka utfärdas med stöd av lagen. Lagförslagets miljövråds- och andra mål har presenterats närmare under punkt 3.1. i den allmänna motiveringen.

Avsikten är att förutom med juridiska medel främja avfallshanteringen genom ekonomiska styrmetoder samt genom forskning, information, upplysning och andra sätt som ökar kunskapen och medborgarnas medbestämmandemöjligheter.

5. Beredning av propositionen

Miljöministeriet tillsatte den 20 juni 1990 en arbetsgrupp med uppgift att utarbeta nya eller preciserade stadganden för lagen och förordningen om avfallshantering om bl.a. minskning av avfallets mängd och skadlighet, användning av bästa ekonomiskt användbara teknik, främjande av återvinning av avfall, krav på en avfallshanteringsplan för allmänna avstjälpningsplatser och avfallsbehandlingsanläggningar samt stadganden om kommunernas skyldigheter vid anordnandet av problemavfallshanteringen samt avfallshantering i glesbygden. Dessutom skulle arbetsgruppen i mån av möjlighet beakta bl.a. Europeiska gemenskapernas direktiv i fråga. Lagändringarna skulle vara klara före den 31 december 1990 och förordningsändringarna före den 31 mars 1991.

På grund av den omfattande totalrevisionen av avfallslagstiftningen som samtidigt ägde rum inom EG blev det uppenbart att en delrevidering av lagstiftningen inte längre skulle vara tillräckligt, utan avfallshanteringslagstiftningen måste revideras i sin helhet.

Miljöministeriet tillsatte den 11 april 1991 i stället för arbetsgruppen en kommission som skulle utarbeta ett förslag till ny avfallshanteringslagstiftning. Kommissionen ordnade under arbetets gång ett stort möte där över 40 myndigheter och organisationer hördes om det preliminära utkastet till ny avfallslag. Vid den

fortsatta beredningen har kommissionen beaktat de anmärkningar och synpunkter som framfördes vid mötet. Kommissionens lagförslag blev klart den 30 april 1992 och dess förslag till förordning den 30 september 1992.

Miljöministeriet begärde utlåtanden om kommissionens lagförslag av mera än 60 myndigheter och organisationer samt ordnande en alternativ sammankomst där dessa hördes den 21 augusti 1992. På grund av utlåtandena och hörandet har lagförslaget till många delar utvecklats. Nästan hela 3 kap. har skrivits om närmast på grundval av kommunernas centralorganisationers utlåtanden. Paragrafen om lagens tillämpningsområde har ändrats så att om detaljerna i tillämpningsområdet stadgas genom förordning. Definitionsparagrafen har kompletterats och stadgandena i 2 kap. preciserats och förtydligats. Förslaget om kommunal avfallsplan har slopats, liksom även ett särskilt tillstånd för yrkesmässig insamling av problemavfall. Det har sammanslagits med det föreslagna avfallstillståndet. De stadganden som krävs för den marknadstillsyn som EG-bestämmelserna förutsätter har tillkommit. Stadgandena om avfallsförseelser och avfallsbrott, stadgandena om ändringssökande samt ikraftträdelse- och övergångsstadgandena har skrivits om närmast på det sätt som föreslagits i justitieministeriets utlåtande.

Om lagförslaget har gjorts anmälningar enligt EFTA:s och EG:s anmälningsförfarande som gäller förslag till tekniska föreskrifter samt anmälningsförfarandet enligt allmänna avtalet rörande tulltariffer och handel (GATT). De väntetider som ansluter sig till förfarandena har gått ut. Inga anmärkningar har gjorts mot förslaget.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen ansluter sig till införandet av EES-avtalet och är nödvändig för att den nationella lagstiftningen om avfall skall anpassas till motsvarande EG-regler. I propositionen har beaktats de gällande grunddirektiv som utfärdats på avfallshanteringsgrunder samt gjorts möjligt att genomföra gällande specialdirektiv och så långt som möjligt även de direktiv som är under beredning. Saken har förklarats närmare under punkt 2.2. i den allmänna motiveringen.

Propositionen har även anknytningspunkter

till det projekt för utvecklande av förvaltningen som tillsatts av statsrådet. I anslutning till projektet har den 2 april 1992 publicerats en utredning om utvecklande av miljöförvaltningen (miljöministeriets allmänna avdelnings utredning 2.4.1992). I utredningen föreslås bl.a. att vatten- och miljöstyrelsen ändras till en sakkunnigcentral för miljöområdet och att vatten- och miljödistrikten samt de enheter vid länsstyrelserna som sköter miljövärden och planeringen av hur områden skall användas blir nya regioncentraler för miljöförvaltningen. De uppgifter som i förslaget till avfallslag föreslås för vatten- och miljöstyrelsen och för centralförvaltningen i allmänhet harmonierar med förslagen i ovan nämnda utredning. I uppgiftsfördelningen för den statliga regionalförvaltningen har man inte kunnat förutse eventuella ändringar i förvaltningen, utan förslaget till avfallslag har utarbetats utgående från den nuvarande myndighetsorganisationen och myndigheternas nuvarande uppgiftsfördelning.

Propositionen ansluter sig också till regeringens proposition med förslag till lag om ersättning för miljöskador samt till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 165/1992 rd), som har avlåtits till riksdagen och vars centrala mål är att förbättra de skadelidandes ställning. T.ex. de principer och skyldigheter som ingår i det föreslagna EG-direktivet om ersättningsansvar för skador

som förorsakas av avfall har i huvudsak föreslagits ingå i ovan nämnda lag om ersättning för miljöskador.

Propositionen ansluter sig dessutom till regeringens proposition med förslag till ändringar av strafflagen och vissa andra lagar, som är under beredning och som omfattar det andra skedet av totalrevisionen av strafflagstiftningen, enligt vilken de straffstadganden med hot om fängelse som nu ingår i den materiella miljölagstiftningen samlas i strafflagen.

Propositionen ansluter sig även till arbetet inom miljöekonomikommisionen, som tillsatts av miljöministeriet. Inom kommissionen utreds möjligheterna att grunda en miljöskadefond eller införa något annat finansieringssystem bl.a. för finansieringen av iståndsättning av förorenade markområden i sådana fall där upphovsprincipen inte kan tillämpas. Samtidigt utreds möjligheterna att införa en statlig avfallsavgift för avfall som transporteras till avstjälningsplatser och vissa andra avgifter eller skatter i syfte att effektivisera avfallshanteringen och täcka de kostnader som den åsamkar staten.

Propositionen har också anknytningspunkter till den regeringsproposition med förslag till lag om förfarande vid miljökonsekvensbedömning som är under beredning och enligt vilken en miljökonsekvensbeskrivning skall krävas bl.a. för avstjälningsplatser och avfallsförbränningsanläggningar.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Avfallslagen

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Lagens syfte.* Syftet med lagen skall vara att stödja en hållbar utveckling genom främjande av en förnuftig användning av naturtillgångarna samt genom förhindrande och bekämpning av den fara och den skada som avfall förorsakar hälsan och miljön. Genom lagen införs de nya, internationellt godkända, allmänna principer som säger att för det första skall uppkomsten av avfall förhindras, för det

andra skall återanvändning eller annan återvinning av avfallet främjas och för det tredje skall sådant avfall som inte kan återvinnas göras oskadligt och slutdeponeras på rätt sätt. Genom sådana åtgärder som vidtas både före och efter att avfallet har uppkommit främjas en hållbar utveckling.

Syftet med lagen skall också vara att förenhetliga de nationella stadgandena om avfall med motsvarande EG-bestämmelser. Ovan nämnda principer, som är centrala vid tillämpningen av avfallslagen, utgör också grunden för EG:s avfallshanteringspolitik och avfallshanteringslagstiftning. Innehållet i och syftet med dessa allmänna principer och de andra princi-

per som är underordnade dem har förklarats närmare under punkt 2.2. i den allmänna motiveringen.

2 §. *Tillämpningsområde.* Avfallslagen skall ersätta den nuvarande lagen om avfallshantering. Den nya lagens tillämpningsområde skall emellertid vara klart större och dess stadganden mera detaljerade än vad som har varit fallet tidigare. Den nya lagen innehåller, på samma sätt som lagen om avfallshantering, stadganden om främjande av återvinningen av avfall, om anordnande av avfallshantering i övrigt, om förhindrande av nedskräpning och förorening av marken samt om uppsnygning och rengöring av nedskräpade och nedsmutsade områden. I avfallslagen skall dessutom stadgas om förebyggande åtgärder, t.ex. om förhindrande av uppkomsten av avfall eller om minskning av avfallsmängden samt om minskning av farliga eller skadliga egenskaper hos avfallet. Genom att man på förhand påverkar egenskaperna hos det avfall som uppkommer kan man inte bara minska mängden sådant avfall som är farligt för hälsan och miljön utan även underlätta anordnandet av avfallshantering. För att de förebyggande åtgärderna skall kunna vidtas kan man med stöd av avfallslagen på ett väsentligt bättre sätt än tidigare ingripa i tillverkningen och användningen av produkter som är skadliga då de blir avfall samt i sådan produktion.

I avfallslagen stadgas inte bara om förhindrande och bekämpning av miljöfaror och skador på miljön, utan i enlighet med EG:s avfallsdirektiv även om förhindrande och bekämpning av hälsofaror och skador och men som avfall orsakar hälsan. Detta är motiverat därför att avfall i allmänhet förorsakar både hälso- och miljöskador samtidigt och det i allmänhet inte är möjligt att skilja dem från varandra. För att ett gott slutresultat skall nås måste båda de rättsgoda som skall skyddas beaktas samtidigt. Den föreslagna utvidgningen av tillämpningsområdet är också nödvändig för att EG-direktiven skall kunna genomföras smidigt. Med stöd av hälsovårdslagstiftningen kan man vid behov utfärda föreskrifter om förhindrande av hälsomässiga faror eller skador som förorsakas av avfall.

Lagen tillämpas inte på avfall från explosiva varor enligt lagen om explosionsfarliga ämnen (263/53), kärnavfall enligt kärnenergilagen (990/87), radioaktivt avfall enligt strålskyddslagen (592/91) och avfall som placeras i havet

med stöd av tillstånd enligt lagen om förhindrande av havsföroreningar (298/79).

I förhållandena mellan den föreslagna avfallslagen och de lagar som gäller luft- och vattenvård har man närmast försökt hålla fast vid det rådande förhållandet mellan den nuvarande lagen om avfallshantering och nämnda lagar samt den rättspraxis som utformats på grundval av detta. Avfallslagen skall således inte tillämpas på utsläpp av avfall i luften, vatten eller avlopp till de delar därom stadgas på något annat ställe eller allmänt bestäms.

Om utsläpp av gas och partiklar i luften stadgas närmast i luftvårdslagen och hälsovårdslagen. Genom dessa lagar försöker man förhindra hälso- eller miljöfaror eller skador som hälsan eller miljön försakats via luften. Avfallslagen tillämpas inte på sådana fall. Däremot tillämpas den t.ex. på avfall i gasform som finns i en sluten behållare samt på andra fall där det är fråga om att nå något annat av avfallslagens syften än ett luftvårdssyfte.

Om utsläpp av spillvatten i vatten eller avlopp stadgas närmast i vattenlagen (264/61), i lagen om allmänna vatten- och avloppsverk (982/77) och i hälsovårdslagen. Genom dem försöker man skydda yt- och grundvattnet samt säkerställa att avloppsverken fungerar utan störningar. Avfallslagen skall inte tillämpas på sådana fall. Den tillämpas emellertid t.ex. på behandlingen av nedoljade vatten och annat flytande avfall samt på andra fall där det är fråga om att nå något annat av avfallslagens syften än ett vattenvårdssyfte.

Även i den övriga lagstiftningen, t.ex. lagen om djursjukdomar (55/80), lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/74), lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg (300/79), lagen om oljeskyddsfonden (379/74), lagen om flyttning av fordon och nedskrotning av skrotfordon (151/75) och marktäcktslagen (555/81) ingår stadganden som gäller eller tangerar avfall och avfallshantering. För att undvika överlappande reglering borde förhållandet mellan avfallslagen och nämnda lagar regleras i detalj. I vissa fall och i fråga om vissa typer av avfall vore det också nödvändigt att reglera till vilka delar lagen skall tillämpas på dem så att skyldigheterna i ett fall eller i fråga om ett fall avfallsslag kan inriktas på lämpligt sätt. Dessutom borde man se till att de direktiv som getts på avfallshanteringsgrunder till alla delar kan genomföras genom avfallslagen. De exakta

gränserna för deras tillämpningsområde är ännu delvis oklara, eftersom beredningen av de avfallsförteckningar som skall uppgöras på grundval av EG:s avfallsdirektiv och direktiv om farligt avfall och som också avfallslagens tillämpningsområde skall basera sig på fortfarande pågår. EG:s förteckning över farligt avfall är särskilt betydelsefull för avfallslagens tillämpningsområde, eftersom den skall utgöra en uttömmande förteckning över avfall som klassificeras som problemavfall. Av dessa orsaker föreslås att om avfallslagens tillämpningsområde skall stadgas närmare genom förordning.

Utöver de ovan avsedda författningarna ingår stadganden och bestämmelser om avfall även i lagstiftningen om skydd i arbetet, kemikalielagstiftningen och lagstiftningen om transport av farliga ämnen på väg, järnväg, fartyg och luftfartyg. De skall tillämpas vid sidan av avfallslagen.

3 §. *Definitioner.* I paragrafen definieras avfallslagens viktigaste begrepp. Definitionerna överensstämmer så långt som möjligt med motsvarande definitioner i EG:s avfallsdirektiv.

Med *avfall* avses ett ämne eller föremål som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera och med *problemavfall* avfall som på grund av en kemisk eller någon annan egenskap förorsakar hälsan eller miljön särskild fara eller skada. Dessa allmänna definitioner preciseras genom att det genom förordning utfärdas stadganden om klassificering av ämnen eller föremål som avfall och om klassificering av avfall som problemavfall. Miljöministeriet skall ha behörighet att fastställa en förteckning över de vanligaste typerna av avfall och problemavfall. Klassificeringen av och förteckningen över avfall och problemavfall skall grunda sig på EG:s motsvarande bestämmelser och förteckningar.

Med *avfallsproducent* avses en fysisk eller juridisk person som utövar en verksamhet som ger upphov till avfall.

Med *fastighetsinnehavare* avses en ägare eller en med ägaren jämställd innehavare av en fastighet eller en innehavare av legerätt som besitter en fastighet. Med *verksamhetsarrangör* avses en upprätthållare av en hamn eller en friluftsfartygs- eller snöskoterled eller en väghållare eller en innehavare av en järnväg. Det är nödvändigt att definiera dessa begrepp för preciseringen av de skyldigheter som ansluter

sig till anordnandet av avfallshanteringen i vissa fall och som framgår av 7 § 2 och 3 mom.

Med *avfallsinnehavare* avses avfallsproducenten, fastighetsinnehavaren eller verksamhetsarrangören eller en annan fysisk eller juridisk person som innehar avfallet.

Med *transportör* avses en fysisk eller juridisk person som ansvarar för avfallstransporten för avfallsinnehavarens eller kommunens räkning.

Med *avfallshantering* avses insamling, transport, återvinning och behandling av avfall samt kontroll av sådan verksamhet och eftervård av behandlingsplatsen.

Med *insamling* avses uppsamling, sortering eller sammanblandning av avfall för transport eller egen återvinning eller behandling.

Med *återvinning* avses verksamhet med vilken avsikten är att ta till vara och använda ett ämne eller den energi som ingår i avfallet och med *behandling* verksamhet med vilken avsikten är att göra avfallet oskadligt eller slutdeponera det. Till återvinning räknas även materialåtervinning varmed avses utnyttjande av materialkvalitet. Genom förordning ges närmare stadganden om vilka verksamhetsformer som är behandling och återvinning. Preciseringsarna av begreppen grundar sig på bilagorna II A och II B till EG:s direktiv om avfall.

Med *tillsynsmyndighet* avses länsstyrelserna och miljövårdsnämnderna. Tillsynsmyndigheter är också vatten- och miljöstyrelsen och tullstyrelsen samt andra myndigheter till de delar de har fått tillsynsuppgifter som stadgas eller bestäms i avfallslagen eller med stöd av den.

Enligt mom. 2 skall de stadganden i lagen som gäller kommunerna också gälla huvudstadsregionens samarbetsdelegation eller samkommun till de delar de har fått uppgifter som i avfallslagen eller med stöd av den stadgas eller bestäms för kommunerna.

2 kap. Förhindrande av uppkomsten av avfall samt minskning av dess mängd och skadlighet

Den nuvarande lagen om avfallshantering utgår från principen att åtgärderna för att förhindra skador som förorsakas av avfall inriktas på avfall som redan har uppkommit. Enligt det nya tänkesättet, som också omfattas inom EG, skall tyngdpunkten ligga på förebyggande åtgärder. I alla skeden av materialhanteringen, från tillverkningen till avfallshante-

ringen, skall man försöka använda naturtillgångarna återhållsamt och minska avfallsmängden och de ämnen som kommer ut i miljön. Målet skall vara att förhindra uppkomsten av avfall innan man tyr sig till eftervårdsåtgärder, avfallshantering. Ämnen eller produkter som då de blir avfall är särskilt skadliga för miljön eller avfallshanteringen skall ersättas med mindre skadliga. Produktionsmetoderna skall väljas så att användningen av ämnen eller produkter som är skadliga då de blir avfall kan minskas eller så att återvinningen och annat utnyttjande av sådana ämnen eller produkter eller det uppkomna avfallet främjas.

En avfallspolitik som stöder sig på principen om förebyggande åtgärder skall genomföras överallt i samhället. Genomförandet av en sådan politik förutsätter förändringar i den enskilde konsumentens beteende och attityder. Inom produktionsverksamheten förutsätter det en kritisk bedömning av produktionsmetoderna samt av de ämnen och produkter som används liksom av de produkter som tillverkas samt vid behov att de ändras eller byts ut. Även av förvaltningsmyndigheterna kräver det åtgärder som överensstämmer med dessa principer.

De stadganden som föreslås i 2 kap. bygger på ovan presenterade principer om förebyggande åtgärder. Vid bedömningen av omfattningen och karaktären av de åtgärder som krävs för fullgörandet av de skyldigheter som nämns i kapitlet skall beaktas bl.a. produktens hela livscykel, produktens och avfallets hälso- och miljökonsekvenser, den olägenhet eller svårighet som avfallet förorsakar anordnandet av avfallshanteringen samt de tekniska, ekonomiska, internationella och handelspolitiska omständigheter som ansluter sig till åtgärderna.

4 §. *Allmän omsorgsplikt.* Av paragrafen framgår den centrala principen och det centrala målet för avfallslagen som är att var och en för egen del och i sin egen verksamhet skall försöka förebygga uppkomsten av avfall eller minska avfallsmängden samt annars se till att avfallet inte medför någon betydande olägenhet eller svårighet för avfallshanteringen och inte någon fara eller skada för hälsan eller miljön. I paragrafen preciseras dessutom den ovan nämnda allmänna omsorgsplikten för produktionsidkaren, den som producerar och den som importerar en produkt samt för myndigheterna. Produktionsidkaren skall i synnerhet se till

att det i produktionen används återhållsamt med råvaror och att man i stället för råvaror i mån av möjligheter använder avfall. Den som tillverkar en produkt skall i mån av möjlighet se till och importören av en produkt på motsvarande sätt särskilt försäkra sig om att produkten är hållbar, kan repareras och återanvändas eller återvinnas då den blir avfall. Också myndigheterna skall i den egna verksamheten främja att de skyldigheter och mål som stadgas i 2 kap. fullgörs och nås samt i mån av möjlighet använda återvinningsprodukter eller produkter som är tillverkade av returråvaror.

5 §. *Statsrådets allmänna föreskrifter.* Statsrådet kan för verkställigheten av stadgandena i 2 kap. under de förutsättningar som individualiseras i paragrafen meddela allmänna föreskrifter om en produkt. Med produkter avses också preparat och förpackningar.

Enligt 1 mom. 1 och 2 punkten kan statsrådet meddela allmänna föreskrifter om märkningen av en produkt eller om den information som skall fogas till den samt om pant för produkten. I stället för pant kan enligt 2 punkten också meddelas föreskrifter om premie som ges användaren för att han lämnar tillbaka en använd produkt. Kostnaderna för detta ersätts den som gett premien. Meddelande av sistnämnda föreskrifter kan komma i fråga t.ex. då man i efterhand anser det nödvändigt att effektivera återinsamlingen av en sådan långlivad produkt som ursprungligen inte omfattats av något pantsystem.

Enligt 1 mom. 3 punkten kan statsrådet meddela allmänna föreskrifter om förbud, begränsningar eller villkor som gäller tillverkningen, importen, exporten, förmedlingen, försäljningen, överlåtelsen eller användningen av en sådan produkt som då den blir avfall kan medföra betydande olägenhet eller svårighet för anordnandet av avfallshanteringen eller fara eller skada för hälsan eller miljön. Föreskrifter kan meddelas även om godkännande av en produkt för användning eller om en produkts sammansättning, form, struktur eller övriga beskaffenhet.

Enligt 1 mom. 4 punkten skall statsrådet även för verkställigheten av stadgandena i 2 kap. kunna meddela allmänna föreskrifter om andra nödvändiga omständigheter som skall jämföras med de omständigheter som nämns i 1—3 punkten.

Enligt 2 mom. kan statsrådet då det medde-

lar en allmän föreskrift samtidigt bestämma att myndigheterna skall underrättas om verksamheten, produkten eller avfallet i fråga.

Den behörighet som föreslås för statsrådet är nödvändig för genomförandet av en förebyggande avfallspolitik och de EG-direktiv som grundar sig därpå. I EG:s direktiv och förslag till direktiv ingår stadganden om märkning av batterier och ackumulatörer, anordningar som innehåller sådana, förpackningar samt av produkter och lokaler som innehåller PCB och PCT liksom även om pant eller produktavgift för batterier, ackumulatörer, spillolja och förpackningar. Marknadsföringen av vissa batterier är förbjuden och det skall vara lätt att lösgöra batterier och ackumulatörer efter användningen. Enligt spilloljedirektivet är sammansättningen hos regenererad basolja som tillverkats av spillolja reglerad. Enligt förslaget till direktiv om behandling av PCB och PCT skall marknadsföringen av blandningar som innehåller mera än 1 ppm PCB eller PCT förbjudas. Ersättningen av PCB i anordningar med andra ämnen skall kunna förbjudas och sammansättningen och beskaffenheten hos ersättande ämnen regleras t.ex. enligt ämnets antändlighet. Enligt förslaget till förpackningsdirektiv får förpackningar överlätas till marknaden endast om de uppfyller vissa krav som ansluter sig till förpackningens volym, vikt, fysikaliska egenskaper, återanvändning eller annan återvinning. Halterna av vissa tungmetaller som ingår i förpackningar skall inom fem år stegvis sänkas till under 100 ppm. Också halterna av andra skadliga ämnen skall sänkas för att säkerställa en rätt avfallshantering. Det förpackningsavfall som uppkommer skall minskas bl.a. genom att användningen av förpackningar som kan användas på nytt utökas. Förpackningarna skall också tillverkas bl.a. så att en viss procentandel av dem kan återvinnas och användas på nytt för tillverkningen av en ny produkt. Förpackningarna skall också tillverkas så att förpackningsavfall som återvinns genom förbränning inte ger upphov till mera än en viss procentandel aska och så att avfall som återvinns genom kompostering lätt sönderfaller biologiskt så att komposteringen inte störs och så att kvaliteten på komposten inte försämras. I de flesta direktiven ingår en omfattande rapporteringsskyldighet till EG-kommissionen. Detta förutsätter att nödvändiga upplysningar fås av bl.a. produkttillverkarna och importörerna. Likså innehåller de för-

pliktelser att informera och upplysa konsumenterna.

3 kap. Anordnande av avfallshantering

6 §. *Allmän omsorgsplikt vid avfallshantering.* I paragrafen definieras de allmänna principerna och skyldigheterna gällande avfallshanteringen. De preciseras nedan i denna lag och ytterligare i de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den. Skyldigheten att separera avfallet och försöka återvinna det samt att ordna avfallshanteringen så att avfallet inte medför någon fara eller skada för hälsan eller miljön gäller alla avfallsinnehavare. Andra allmänna omsorgsplikter enligt paragrafen skall gälla främst sådana fall där det är fråga om avfallshanteringsarrangemang i större skala än ett enstaka hushålls avfallshantering.

Enligt huvudregeln i 1 punkten skall avfallsinnehavaren vara skyldig att se till att avfallshantering ordnas för det avfall som han innehar. Avfallsinnehavaren skall kunna ordna avfallshanteringen själv eller leverera eller låta leverera avfallet för att återvinnas eller behandlas någon annanstans. I vissa fall som bestäms särskilt med stöd av 18 § 1 mom. 5 punkten skall skyldigheten att ordna avfallshantering dock delvis eller helt överföras från avfallsinnehavaren till den som tillverkat, importerat, förmedlat, sålt eller använt en produkt som gett upphov till avfall. En sådan verksamhetslinje enligt vilken det ansvar som åvilar dem som idkar ekonomisk verksamhet av ovan nämnt slag har utvidgats till att gälla i princip en produkts hela livscykel överensstämmer med det tankesätt som omfattas inom EG och med gemenskapens avfallspolitik. Sålunda blir de skadliga effekter som en produkt ger upphov till när den blir avfall beaktade med så stor sakkunskap som möjligt redan när produktionen och produkten planeras samt när en produkt tillverkas och importeras. Också vid prissättningen av en produkt skall beaktas kostnaderna för avfallshanteringen när produkten tagits ur bruk. Denna verksamhetslinje är i många fall det effektivaste och naturliggaste sättet att främja en minskning av avfallets mängd och skadlighet samt återvinning och annat utnyttjande av avfallet. Stadganden om det avfallshanteringsansvar som åvilar produkttillverkaren och andra som idkar ekonom-

isk verksamhet ingår redan i flera länders avfallslagstiftning.

Av 2 och 3 punkten framgår prioritetsordningen för alternativa avfallshanteringssystem. Avfallet skall återvinnas, om det är tekniskt möjligt och om återvinningen inte föranleder några oskäligena merkostnader jämfört med avfallshandling som ordnas på annat sätt. I första hand kommer återanvändning av avfallet eller tillvaratagande och användning av det ämne det innehåller, om detta är motiverat ur miljövärdssynpunkt. Även tillvaratagandet av den energi som ingår i avfallet är återvinning av avfall och det är således ett mera rekommendabelt alternativ än förbränning av avfallet utan att energin tas till vara eller deponering på en avstjälpningsplats, åtgärder som kommer i fråga som sista behandlingsalternativ i nämnd ordning.

Enligt 4 punkten får avfallet eller avfallshandling inte åsamka hälsan eller miljön någon fara eller skada. Beaktandet av en eventuell skada, d.v.s en fara, överensstämmer med den försiktighetsprincip som iaktas inom miljövärdet. Även EG:s femte miljöprogram bygger på nämnda princip.

Enligt 5 punkten skall inom avfallshandling användas bästa ekonomiskt användbara teknik och också i övrigt ses till att de hälso- och miljöskador som avfallshandling förorsakar förhindras och bekämpas så effektivt som möjligt.

Enligt 6 punkten förbjuds att avfall överges och hanteras okontrollerat, t.ex. att man uppsåtligen låter avfall försvinna eller avdunsta i miljön eller bränner annat avfall än ris, grenar och motsvarande ofarligt avfall i öppen eld.

I 7 punkten sägs att för att ordna rätt behandling av avfallet och i synnerhet underlätta återvinningen av det skall de olika typerna av avfall insamlas och hållas åtskilda i avfallshandlingens olika skeden. Då stadgandet tillämpas bör man emellertid beakta de tekniska och ekonomiska möjligheterna. Skyldigheten till separat insamling preciseras genom närmare föreskrifter som meddelas med stöd av lagen.

I 8 punkten sägs att sammanblandning av olika typer av problemavfall eller av problemavfall och annat avfall eller andra ämnen skall vara förbjuden, om inte blandningen är en nödvändig del av återvinningen eller behand-

lingen av avfallet. Om sammanblandning har skett skall separering ske under de förutsättningar som nämns i 9 punkten.

Genom de skyldigheter som nämns i 10 och 11 punkten genomförs två centrala principer i EG:s avfallspolitik, närhets- och självförsörjningsprincipen. Enligt närhetsprincipen skall avfallstransporterna minska och avfallstransporter som strider mot avfallsplaner som bygger på denna princip kan förbjudas. Enligt självförsörjningsprincipen skall varje land skapa ett heltäckande nät av behandlingsplatser så att avfallet i så stor utsträckning som möjligt kan behandlas i det land där det har uppkommit. Även Baselkonventionen, som nämns under punkt 2.2. i den allmänna motiveringen, bygger på denna princip. Enligt förslaget skall målet vara att planera, ordna och finansiera avfallshandling samt att tillämpa tillståndsförfarandena för avfallshandling i enlighet med självförsörjningsprincipen, och avfallet skall behandlas på någon av de närmast belägna adekvata avfallsbehandlingsplatserna på det sätt som förutsätts i EG:s avfallsdirektiv.

7 §. *Ordning av avfallsinsamling.* Avfallsproducenten skall i allmänhet vara skyldig att se till att det avfall han producerat insamlas. Det skall dock vara fastighetsinnehavarens skyldighet att ordna insamling av avfall som omfattas av ordnad avfallstransport. Då skall avfallsproducenten föra sitt avfall till en insamlingsplats som ordnas av fastighetsinnehavaren. En verksamhetsarrangör skall för avfallsproducentens räkning se till att det ordnas insamling av det avfall som uppkommer på hans område eller utmed hans led. Kommunen kan vid behov bestämma till vilken insamlingsplats avfallsproducenten skall föra avfallet för den ordnade avfallstransporten. Detta är nödvändigt t.ex. då det inom ett område med glesbebyggelse har ordnats en gemensam insamlingsplats för flera avfallsproducenters bruk. En sådan bestämmelse kan också utfärdas för att säkerställa att problemavfall från bosättning eller avfall som kan återvinnas förs till de gemensamma insamlingsplatser som ordnats av kommunen.

8 §. *Ordning av avfallstransport.* Avfallsinnehavaren skall se till att avfallstransporten ordnas. Avfallsinnehavaren kan under vissa förutsättningar transportera avfallet själv. I annat fall skall avfallet överlämnas till en mottagare enligt 15 § 1 mom. I fall som nämns

i 11 § skall avfallet överlämnas för ordnad avfallstransport.

9 §. *Avfallstransport.* Den som transporterar avfall skall ansvara för att det transporteras på rätt sätt. Transportören skall föra avfallet till den plats som avfallsinnehavaren har anvisat eller myndigheterna föreskrivit och återbördas avfallet till innehavaren om det inte tas emot på platsen. Vid avfallstransporter iaktas dessutom vad som särskilt stadgas eller bestäms om transport av varor och ämnen.

10 §. *Ordnad avfallstransport.* Kommunen skall antingen som egen verksamhet eller genom anlåtande av en annan sammanslutning eller en privat företagare ordna transport av avfall från bosättning samt av annat avfall än problemavfall som till beskaffenheten, sammansättningen och mängden kan jämföras med avfall från bosättning men som uppkommit vid annan verksamhet. Kommunen kan enligt prövning låta den ordnade avfallstransporten omfatta även annat avfall.

I stället för kommunalt anordnad avfallstransport kan avfallstransporten enligt 1 mom. genom kommunens beslut och på villkor som den närmare bestämmer även ordnas i kommunen eller en del av den så att avfallsinnehavaren kommer överens om transporten direkt med transportören. Kommunens villkor kan gälla arten av och beskaffenheten hos det avfall som skall transporteras, det skäliga maximipriset enligt avfallsart för transporten liksom även det område där transportören skall erbjuda transportservice.

Av kommunen ordnad avfallstransport eller avfallstransport enligt avtal eller en kombination av dessa skall i regel ordnas i hela kommunen. Enligt 3 mom. kan kommunen emellertid under de förutsättningar som avses i stadgandet besluta att ordnad avfallstransport inte ordnas t.ex. inom ett område med besvärliga kommunikationer eller endast få avfallsinnehavare och således endast litet avfall.

11 §. *Anslutning till ordnad avfallstransport.* En avfallsinnehavare skall ansluta sig till den avfallstransport som ordnas på området. Kommunen kan emellertid genom ett allmänt beslut eller i enskilda fall befria en avfallsinnehavare från skyldigheten att ansluta sig till den ordnade avfallstransporten, om avfallsmängden är exceptionellt liten och om avfallsinnehavaren själv ordnar lämplig avfallshantering. Sådan avfallshantering på eget initiativ kan styras

med kommunala avfallshanteringsbestämmelser.

12 §. *Återvinning och behandling av avfall.* Avfallsinnehavaren skall se till att avfallet återvinns eller behandlas. Avfallsinnehavaren kan ordna avfallsåtervinningen eller avfallsbehandlingen själv eller föra avfallet till en mottagare enligt 15 § 1 mom. Då det är fråga om avfall som omfattas av ordnad avfallstransport, skall kommunen ordna avfallsåtervinningen eller avfallsbehandlingen för avfallsinnehavarens räkning.

13 §. *Kommunalt anordnad återvinning och behandling av avfall.* Kommunen skall vara skyldig att ordna återvinning eller behandling av avfall från bosättning samt av annat avfall än problemavfall som till beskaffenheten, sammansättningen och mängden kan jämföras med avfall från bosättning men som uppkommit vid annan verksamhet. Kommunen skall också ordna återvinning eller behandling av problemavfall från bosättning samt från jord- och skogsbruket, om det inte är fråga om en oskäligen mängd. Kommunen kan enligt prövning också ordna återvinning eller behandling av annat avfall. I de fall då kommunen är skyldig att ordna eller ordnar avfallsbehandlingen kan den bestämma att avfallet skall föras till avfallsbehandling som ordnas av kommunen. En sådan bestämmelse kan vara nödvändig för att rätt behandling skall ordnas och för att säkerställa att den service som erbjuds av en avfallsbehandlingsplats som inrättats för att självförsörjnings- och närhetsprincipen skall genomföras utnyttjas tillräckligt.

Kommunen kan besluta att överlåta de uppgifter i anslutning till ordnandet av avfallsåtervinning och avfallsbehandling som ankommer på den antingen delvis eller helt på en annan sammanslutning eller en privat företagare. Också då ansvarar kommunen för att den skyldighet som stadgas för den i 1 mom. blir fullgjord. Genom arrangemanget försöker man effektivisera avfallshanteringen, främja regionala lösningar och minska kommunernas administrativa arbete.

14 §. *Avfallshantering som fastighetsinnehavaren ordnar i andra hand.* Om avfallsinnehavaren försummar sin skyldighet, skall den fastighetsinnehavare i vars besittning den fastighet är där avfallet har uppkommit eller som har tillåtits att avfallet har förts till fastigheten, se till att avfallshanteringen ordnas. I de fall

där fastighetsinnehavaren har bytts ut efter att avfallet har förts bort från fastigheten, skall fastighetsägaren sköta om avfallshanteringen. På detta sätt försöker man se till att avfallshanteringen ordnas på rätt sätt i alla fall, t.ex. vid konkurser. I de fall som avses i paragrafen kan fastighetens ägare eller innehavare anses ha rätt och skyldighet att följa den verksamhet som bedrivs på den fastighet han besitter eller äger. Enligt den nuvarande lagen om avfallshandling är det i första hand fastighetens innehavare eller ägare som är skyldig att ordna rätt avfallshandling.

15 §. *Överlämnande av avfall och mottagarens plikt.* Avfall får överlämnas endast till en sådan insamlare, transportör eller annan mottagare av avfall som med stöd av tillstånd eller anmälan enligt 8 kap. har rätt att ta hand om avfallet. I stadgandet avses överlämnande av avfall för egentlig avfallshandlingsverksamhet och inte fall enligt 7 § 2 mom., där avfallsproducenten lämnar avfall i bostadsfastighetens avfallskärl. Om mottagarens verksamhet inte är yrkesmässig eller utövas i en anläggning och anmälan eller tillstånd således inte förutsätts, skall avfallsinnehavaren också då försäkra sig om att avfallsmottagaren har tillräckliga förutsättningar för att utföra uppgiften. Avfallsmottagare enligt 2 meningen i 1 momentet kan vara t.ex. medborgarorganisationer som ordnar kampanjer för insamling av avfall.

Då avfallet överlämnas på det sätt som nämns i 1 mom. övergår plikten att se till att avfallshandling ordnas på avfallsmottagaren, som blir ny avfallsinnehavare och berörs av alla de skyldigheter som i avfallslagen stadgas för avfallsinnehavare. Enligt paragrafen övergår plikten emellertid inte på en transportör som är införd i avfallsregistret enligt 49 § då han transporterar avfall på annat sätt än i ordnad avfallstransport. Syftet med detta är att säkerställa att i synnerhet problemavfall alltid sköts av en tillräckligt övervakad avfallsinnehavare, som har ett så permanent verksamhetsställe som möjligt.

16 §. *Samarbete mellan kommuner.* Kommunerna skall enligt behov samarbeta om de avfallshandlingsuppgifter som ankommer på dem. Genom samarbete mellan kommunerna kan avfallshandlingsområdena utvidgas och förutsättningar således skapas för en bättre kvalitetsnivå i synnerhet på avfallsbehandlingen. De skärpta kraven leder i sig till

intimare samarbete än tidigare redan av kostnadsskäl.

Statsrådet kan ålägga kommunerna att samarbeta och bestämma om villkoren för samarbetet, om samarbete är nödvändigt för att avfallshandling skall ordnas i enlighet med avfallslagen och kommunerna inte sinsemellan når någon överenskommelse. Användning av de befogenheter som avses i stadgandet kan komma i fråga t.ex. då en liten kommun inte ensam förmår ordna rätt avfallshandling utan oskäliga kostnader. Ett motsvarande stadgande ingår i den nuvarande lagen.

17 §. *Kommunala avfallshandlingsbestämmelser.* De praktiska avfallshandlingsarrangemangen skall i mån av möjlighet anpassas till de lokala möjligheterna och förhållandena. Som den som ordnar och övervakar avfallshandling skall kommunen således kunna utfärda lokala allmänna bestämmelser om avfallshandling, om tekniska krav, om åtgärder som behövs för förhindrande av hälso- eller miljöfaror eller skador som förorsakas hälsan eller miljön av avfallshandling samt om tillsynen över avfallshandling, vilka kompletterar stadgandena i 3 kap. eller de allmänna föreskrifter för hela landet som meddelas med stöd av dem. Bestämmelserna får inte strida mot avfallslagen eller stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den och som gäller hela landet. Bestämmelserna skall delges offentligen i kommunen och även sändas länsstyrelsen för kännedom.

I huvuddrag skall paragrafen vara likadan som den som ingår i den nuvarande lagen.

18 §. *Statsrådets allmänna föreskrifter om verkställigheten av stadgandena om anordnande av avfallshandling.* Statsrådet kan enligt 1 mom. 1—4 punkten för verkställigheten av stadgandena i 3 kap. meddela allmänna föreskrifter om avfallshandling och de tekniska krav som gäller den, om åtgärder som behövs för förhindrande av hälso- eller miljöfaror eller skador som förorsakas hälsan eller miljön av avfallshandling, om kontroll och tillsyn över avfallshandling samt om den identifieringsblankett som behövs för identifieringen av problemavfall och övervakningen av transporten och om blankettens användning. I föreskrifterna om avfallshandling kan även ställas mål för ordnandet av avfallshandling, såsom för återvinningsgraden. I de fall som bestäms med stöd av 1 mom. 5 punkten kan undantag göras från stadgandena om avfallsinnehavarens och

kommunens skyldighet att ordna avfallshantering, eller dessa stadganden helt frångås, i enlighet med EG:s avfallspolitik och på samma sätt som inom flera andra länders lagstiftning, så att ansvaret för att avfallshanteringen ordnas åvilar delvis eller helt den som tillverkat, importerat, förmedlat, sålt eller använt en produkt som ger upphov till avfall. På samma sätt kan med stöd av 27 § undantag göras från avfallsinnehavarens kostnadsansvar. Saken behandlas närmare i detaljmotiveringen till 6 och 27 §§. Med stöd av nämnda lagrum kan dessutom föreskrivas om avfallsproducentens skyldighet att föra avfallet till den avfallshantering som produktens tillverkare och andra ekonomiska operatörer ordnar. Statsrådet kan också meddela föreskrifter för verkställigheten av stadgandena i 3 kap. om andra nödvändiga omständigheter som kan jämföras med de omständigheter som nämns i 1—5 punkten.

Då statsrådet meddelar en allmän föreskrift kan det samtidigt bestämma att uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över dess verkställighet skall ges till myndigheterna om avfallet eller avfallshanteringen.

De befogenheter att meddela preciserande allmänna avfallshanteringsföreskrifter som föreslås för statsrådet är nödvändiga för anordnandet av rätt avfallshantering liksom även för genomförandet av de krävande, mångfasetterade och detaljerade EG-direktiven om avfallshantering. I synnerhet avstjälningsplatser, förbränningen av problemavfall, förbränningen av kommunalt avfall, behandlingen av PCB- och PCT-avfall berörs eller kommer att beröras av synnerligen detaljerade krav på planering, ordnande och tekniskt genomförande av verksamheten samt på miljövårdsåtgärder, beskaffenheten hos det avfall som behandlas och på gränsvärden för skadliga ämnen i utsläppen liksom även på uppföljning och kontroll av verksamheten. Direktivens bestämmelser gäller också t.ex. brandsäkerheten då avfall lagras och omedelbart bortförande av avfall till en mottagare med tillstånd. Enligt förslaget till direktiv om avstjälningsplatser skall deponeringen av vissa typer av avfall på avstjälningsplatser förbjudas. Enligt förslaget till direktiv om behandling av PCB och PCT kan regenereringen av PCB-avfall förbjudas. Enligt det gällande spilloljedirektivet kan förbränningen av spillolja i större anläggningar begränsas. Kravet på en identifieringsblankett för problemavfall åter grundar sig på det gällande

direktivet om farligt avfall. I syfte att effektivisera återvinningen av tungmetaller som ingår i batterier och ackumulatörer, av spillolja och förpackningsavfall förutsätts särskilda åtgärder i de specialdirektiv som gäller dessa produkter och avfall. Förpackningstillverkarna och de företag som deltar i marknadsföringen av förpackningarna måste godta sitt ansvar för det avfall som uppkommer av förpackningarna och enligt förslaget till direktiv i fråga delta i de åtgärder som genomförandet av direktivet förutsätter. Också nu sköter marknadsförarna för sin del t.ex. retursystemet för förpackningar som kan användas på nytt. Enligt det gällande avfallsdirektivet ansvarar i enlighet med upphovsprincipen i allmänhet avfallsinnehavaren för kostnaderna för avfallshanteringen, men i vissa fall den som tillverkat den produkt som ger upphov till avfall. Denna skyldighet att ordna avfallshantering och kostnadsansvar för den som tillverkat, importerat och marknadsfört en produkt håller internationellt på att utvidgas också till andra produktgrupper, t.ex. elektronikprodukter och bilar. De flesta direktiv innehåller en omfattande skyldighet att rapportera till kommissionen. De nödvändiga uppgifterna måste därför kunna fås bl.a. från de som tillverkat och importerat en produkt.

4 kap. Nedskräpning samt förorening av marken

Stadgandena om nedskräpning och förorening av marken är i sak likadana som motsvarande stadganden i den nuvarande lagen om avfallshantering och de motsvarar nuvarande rättspraxis. För att skyldigheterna skall inriktas noggrannare och rättvisare än tidigare har stadgandena om nedskräpning och förorening av marken, till skillnad från i lagen om avfallshantering, åtskilts från varandra. Stadgandena i lagförslaget är dessutom betydligt mera detaljerat skrivna och i dem ingår också stadganden om skyldighet att informera om förorenade områden.

Skyldigheten att snygga upp och rengöra nedskräpade eller förorenade områden gäller fall som inträffat efter att avfallslagen trätt i kraft. På nedskräpning och förorening av marken som har inträffat före avfallslagen trätt i kraft tillämpas fortfarande till dessa delar de stadganden i lagen om avfallshantering som

förblir gällande. På ett område som föreningens i samband med en oljeskada tillämpas främst vad som särskilt stadgas eller bestäms om bekämpning av oljeskador på mark- eller vattenområden.

19 §. *Nedskräpningsförbud.* Enligt paragrafen skall det vara förbjudet att i miljön lämna skräp, smuts eller en maskin, en anordning, ett fordon, ett fartyg eller något annat föremål som har kasserats så att det kan medföra fara eller skada för hälsan, osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel eller någon annan liknande risk eller olägenhet. Med ett föremål som har kasserats avses, på samma sätt som i den nuvarande lagen om avfallshantering, också annat föremål än sådant som definieras som avfall i lagen. Det väsentliga skall vara att föremålet har kasserats så att det uppstår en i lagrummet avsedd skadlig påföljd. I enlighet med den nuvarande rättspraxisen gäller nedskräpningsförbudet också stora föremål, t.ex. maskiner och fartyg.

20 §. *Skyldighet att snygga upp ett nedskräpat område.* I enlighet med upphovsprincipen skall den som har skräpat ned snygga upp det nedskräpade området. Som nedskräpare betraktas även en arrangör av en nöjes- eller en annan liknande tillställning, ifall omgivningen blir nedskräpad till följd av tillställningen. På det område som individualiseras i paragrafen har områdets innehavare och ledens upprätthållare sekundär skyldighet att snygga upp det nedskräpade området, om det inte kan utredas vem som har skräpat ned eller om han inte anträffas eller om han försummar sin skyldighet. Om skyldigheten att rengöra gator och byggnadsplanevägar stadgas i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (669/78).

21 §. *Förordnande om uppsnyggning av ett nedskräpat område.* Miljövårdsnämnden kan bestämma att nedskräparen eller någon annan rengöringsskyldig skall snygga upp ett nedskräpat område, om denna inte annars fullgör sin skyldighet enligt 20 §. Miljövårdsnämnden kan också bestämma att någon annan än områdets innehavare enligt 20 § 2 mom. skall snygga upp det nedskräpade området, om det inte kan utredas vem som har skräpat ned eller om han inte anträffas eller om han försummar sin uppsnyggningsskyldighet och skyldigheten inte kan anses oskälig. Länsstyrelsen kan på motsvarande sätt bestämma att kommunen skall snygga upp ett nedskräpat område om det

är fråga om ett område som är i kommunens besittning. Länsstyrelsen kan bestämma att kommunen skall snygga upp ett nedskräpat område även i fall då en annan innehavare av området än kommunen försummar sin uppsnyggningsskyldighet eller om skyldigheten skall anses oskälig för innehavaren av området. Föreskrifterna kan förstärkas med tvångsmedel enligt 58 §.

22 §. *Förbud mot förorening av marken och anmälan om förorening.* Enligt 1 mom. är det förbjudet att lämna, släppa ut eller placera avfall eller något annat ämne i marken så att följden är en sådan försämring av markens kvalitet som kan medföra fara eller skada för hälsan eller miljön, en betydelsefull försämring av trivseln eller någon annan kränkning av allmänt eller enskilt intresse. En försämring av markens kvalitet kan yppa sig t.ex. så att markområdet inte längre kan användas för sitt ursprungliga ändamål. Försämringen av markens kvalitet kan också yppa sig i form av faror eller skador som uppträder via grund- eller ytvattnet, luften eller växtligheten. Vid tillämpningen av stadgandet saknar det betydelse huruvida avfallet eller något annat ämne har hamnat i marken i misstag, av vårdslöshet, likgiltighet eller uppsåtligt.

I paragrafens 2 mom. accentueras skyldigheten att försöka förebygga förorening av marken genom att se till att tillräckligt effektiva åtgärder vidtas för att förhindra att avfall eller något annat ämne hamnar i marken med ovan nämnda påföljder.

För bedömningen av behovet av eventuella rengöringsåtgärder stadgas i 3 mom. om skyldighet att till miljövårdsnämnden anmäla fall där marken trots de förutsatta försiktighetsåtgärderna har blivit förorenad.

23 §. *Skyldighet att rengöra förorenad mark.* Om avfall eller något annat ämne hamnar i marken t.ex. till följd av en olycka så att det har förorsakat eller kan förorsaka förorening av marken, skall den som förorsakat föroreningen enligt behov utreda tillståndet eller rengöringsbehovet hos området samt vid behov rengöra området så att det försätts i ett sådant tillstånd att det inte längre medför någon fara, skada eller annan påföljd enligt 22 § 1 mom.

Det skall inte kunna anses godtagbart att mark som förorenats på det sätt som avses i 22 § 1 mom. lämnas i okontrollerat tillstånd. Av denna orsak föreslås ett stadgande om sekundär rengöringsskyldighet som tillkommer

antingen innehavaren av det förorenade området eller kommunen. Innehavaren av det förorenade området skall vidta de åtgärder som krävs, om det inte kan utredas vem som har förorenat eller om han inte anträffas eller om han försummar sin rengöringsskyldighet och den verksamhet som förorsakat föroreningen har skett med innehavarens samtycke eller vetskap eller om han känt till eller borde ha känt till områdets skick då han skaffade det. Kommunen skall på motsvarande sätt utreda rengöringsbehovet hos området och vilket område som skall rengöras, om innehavaren av det förorenade området inte skäligen kan åläggas att rengöra det.

Staten kan under de förutsättningar som avses i 35 § delta i de kostnader som åsamkas kommunen av utredningen om och rengöringen av ett förorenat område. Närmare stadganden om saken skall ingå i en förordning, liksom för närvarande.

24 §. *Förordnande om rengöring av ett förorenat område.* Länsstyrelsen kan bestämma att den som har förorenat eller innehavaren av det förorenade området eller kommunen skall utreda rengöringsbehovet hos området och rengöra området, om denna inte annars fullgör den skyldighet som nämns i 23 §. Länsstyrelsen kan också meddela de föreskrifter och anvisningar som behövs för vidtagandet av åtgärderna. Föreskrifterna kan förstärkas med tvångsmedel enligt 58 §.

25 §. *Upplyningsplikt angående ett förorenat område.* Den som säljer eller annars överlåter eller arrenderar ut ett markområde skall ge den nya innehavaren de i paragrafen individualiserade upplysningar som han besitter och som behövs för bedömningen av markens kvalitet. Genom upplysningsplikten vill man säkerställa att skyldigheten att rengöra ett förorenat område inriktas så rättvist som möjligt t.ex. vid byte av fastighetsinnehav. Uppgifter om förorenade områden och om var de finns fås bl.a. från de förteckningar över sådana områden som har utarbetat inom det omfattande projekt för utredning och iståndsättning av förorenade markområden som tillsatts av miljöministeriet.

26 §. *Statsrådets allmänna föreskrifter om verkställigheten av stadgandena om nedskräpning samt förorening av marken.* Statsrådet kan för verkställigheten av stadgandena i 4 kap. meddela allmänna föreskrifter bl.a. om åtgärder som behövs för förhindrande av förorening av marken, om godtagbara maximihalter av

skadliga ämnen i marken samt om bedömning av rengöringsbehovet hos ett förorenat markområde och om rengöringsmetoderna. De närmare föreskrifter som avses i paragrafen behövs inte bara för förenhetligandet av kravnivån gällande rengöringen av förorenade områden utan även för regleringen av markbehandling av vissa avfallslag, t.ex. deponering i marken av slam som uppkommer i kommunala avloppsreningsverk, och för genomförandet av EG-direktivet därom. I direktivet regleras bl.a. användningen av avloppsslam och sätts gränsvärden för skadliga ämnen i det avloppsslam som används samt fastställs de största tillåtna mängder avloppsslam som årligen får utbredas och gränsvärden för förekomsten av vissa skadliga ämnen i marken.

5 kap. Kostnadsansvar och finansiering

27 §. *Avfallsinnehavarens kostnadsansvar.* Avfallsinnehavaren eller den föregående innehavaren ansvarar i allmänhet för de kostnader för avfallet som föranleds av anordnandet av rätt avfallshantering. Kostnaderna för eventuella skadestånd fastställs emellertid på grundval av skadeståndslagstiftningen.

I vissa fall, om vilka bestäms särskilt med stöd av 18 § 1 mom. 5 punkten, kan undantag göras från avfallsinnehavarens kostnadsansvar så att för kostnaderna för avfallet svarar antingen delvis eller helt den som tillverkat, importerat, förmedlat, sålt eller använt den produkt som ger upphov till avfall. På detta sätt blir tillverkaren, importören, förmedlaren, försäljaren eller användaren ekonomiskt ansvarig för produkten också efter att den tas ur bruk. Avfallshanteringskostnaderna skall beaktas på förhand redan vid prissättningen av produkten.

Den föreslagna paragrafen om kostnadsansvar överensstämmer med motsvarande bestämmelser i EG:s avfallsdirektiv.

28 §. *Kommunal avfallsavgift.* Kommunen skall ha rätt att bära upp en avfallsavgift för täckande av de kostnader den av kommunen anordnade avfallshanteringen och de planerings-, rådgivnings- och andra uppgifter som ansluter sig därtill åsamkar kommunen. Avfallsavgiften kan bestå av en eller flera avgifter enligt vilken service kommunen ordnar för avfallsinnehavarna.

För avfallsbehandlingen skall bäras upp en avfallsavgift som täcker åtminstone de kost-

nader som förorsakas av inrättandet och upprätthållandet av behandlingsplatser samt av eftervården av dem. Stadgandet bygger på upphovsprincipen och erbjuder möjlighet att gradera avfallsavgiften så att återvinningen av avfall och uppnåendet av lagens mål även i övrigt samtidigt främjas. T.ex. för sorterat avfall som lämpar sig för återvinning kan man bära upp en avgift som är lägre än självkostnadsvärdet och för osorterat avfall som inte duger till återvinning på motsvarande sätt en högre avgift. I det avstjälningsplatsdirektiv som håller på att utarbetas av EG föreslås att heltäckande behandlingsavgifter uppbärs hos dem som använder avstjälningsplatserna.

29 §. *Bestämmningsgrunderna för kommunal avfallsavgift.* De allmänna grunderna för bestämningen av avfallsavgiften skall vara avfallens art, beskaffenhet och mängd samt antalet avhämtningar. Som grunder får också beaktas de svårigheter som ansluter sig till avhämtrandet av avfallet och användningen av kommunens insamlingsmateriel samt i vissa fall transportsträckan. Grunderna liknar dem som ingår i den gällande lagen om avfallshantering.

I de fall där avfallens mängd eller beskaffenhet inte utan svårighet kan utredas på tillförlitligt sätt kan avfallsavgiften även bestämmas på grundval av antalet personer som betraktas som avfallsinnehavare, våningsytan i de byggnader där avfallet uppkommer, fastighetens användning eller någon annan därmed jämförbar omständighet som är lätt att mäta. Exempel på ett sådant fall är en gemensam insamlingsplats för avfall för flera avfallsinnehavare inom ett område med glesbebyggelse. Avgiften för vidaretransporten och behandlingen av det avfall som förts till insamlingsplatsen kan fördelas på dem som använder insamlingsplatsen utan att man särskilt behöver mäta de enskilda avfallsmängder som var och en fört dit. Ovan nämnda bestämningsgrunder för avfallsavgiften kan också användas om det är nödvändigt för miljövården eller anordnandet av avfallshanteringen. Exempel på ett sådant fall är då det på ett heltäckande sätt för kommunens alla invånare ordnas insamling av problemavfall eller återvinnbart avfall från bosättning. Stadgandet gör det möjligt att för sådan service uppbära en fast grundavgift av alla avfallsinnehavare som omfattas av servicen.

30 §. *Bestämmande av kommunal avfallsavgift.* En taxa som innehåller de allmänna

grunderna för bestämmande av avfallsavgiften antas av kommunen. Taxan skall basera sig på 28 och 29 §§ och den skall antas så att den uppmuntrar till en minskning av avfallens mängd och skadlighet samt till återvinning av avfall. Avgiften kan under vissa förutsättningar bestämmas så att den avviker från taxan eller så kan grunderna för den också bestämmas oberoende av taxan. I alla fall skall avgiftsgrunderna vara objektiva och skäliga.

31 §. *Skyldighet att betala kommunal avfallsavgift.* Den avfallsavgift som skall uppbäras för service som ordnas av kommunen skall i regel betalas av avfallsinnehavaren eller i andra hand av den föregående innehavaren. Avfallsavgiften kan också uppbäras hos den som transporterar avfallet i sådana fall då kommunen inte ordnar avfallstransport, utan avfallet förs direkt till en kommunal återvinnings- eller behandlingsplats för avfall.

32 §. *Anmärkning mot kommunal avfallsavgift.* Stadgandet om den betalningsskyldiges rätt att framställa anmärkning mot den kommunala avfallsavgiften överensstämmer med motsvarande stadgande i lagen om avfallshantering.

33 §. *Betalning och återbäring av kommunal avfallsavgift.* Avfallsavgiften betalas till kommunen. Kommunen kan emellertid också bestämma att avgiften betalas till en sammanslutning eller en företagare som verkar för kommunens räkning. I praktiken innebär detta att nämnda sammanslutning eller företagare sköter om betalningsrörelsen för kommunens räkning och redovisar de avgifter som tillkommer kommunen vidare till kommunen.

Stadgandena i 2 och 3 mom. om betalning och återbäring av kommunal avfallsavgift överensstämmer med motsvarande stadganden i lagen om avfallshantering.

34 §. *När stadgandena om kommunal avfallsavgift inte skall tillämpas.* Stadgandena om kommunal avfallsavgift tillämpas inte till de delar som kommunen har gett en sammanslutning eller en privat företagare i uppdrag att ordna avfallsåtervinningen eller avfallsbehandlingen. I dessa fall kommer avfallsinnehavaren och sammanslutningen eller företagaren enligt 13 § 2 mom. sinsemellan överens om avgiften för avfallsåtervinningen eller avfallsbehandlingen. Det är fråga om ett privaträttsligt betalningsförhållande.

35 §. *Statens deltagande i avfallshanteringsarbete.* Vatten- och miljödistriktet kan under de

förutsättningar som individualiseras i paragrafen snygga upp eller låta snygga upp eller rengöra eller låta rengöra ett nedskräpat eller förorenat område eller på något annat sätt delta i de kostnader som åsamkas av uppsnygningen eller rengöringen. Systemet tillämpas också på fall som inträffat innan avfallslagen trätt i kraft. Paragrafen motsvarar det förfarande som ingår i den nuvarande lagen om avfallshandling. Om avfallshandlingsarbeten stadgas närmare genom förordning, liksom för närvarande.

6 kap. Myndigheter

36 §. *Centralförvaltning.* Miljöministeriet leder, styr och utvecklar skötseln av de uppgifter som avses i den föreslagna avfallslagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den.

Vatten- och miljöstyrelsen övervakar iakttagandet av de stadganden och bestämmelser som ingår i avfallslagen och som med stöd av den utfärdas om internationella avfallstransporter. Genom förordning ges vatten- och miljöstyrelsen också andra sakkunnig- och arbetsverksuppgifter i anslutning till avfallshandlingen.

37 §. *Regionala förvaltningsmyndigheter.* Länsstyrelsen skall styra och utveckla skötseln av de uppgifter som avses i avfallslagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den i länet samt övervaka iakttagandet av dem. Vatten- och miljödistriktet skall emellertid övervaka iakttagandet av det avfallstillstånd som avses i 42 § och som är en del av miljöstillståndet till de delar därom stadgas i lagen om miljöstillståndsförfarande. Vatten- och miljödistriktet sköter dessutom för statens räkning verkställandet av avfallshandlingsarbetena enligt 35 §.

38 §. *Kommunala myndigheter.* Kommunens miljövårdsnämnd skall övervaka att avfallslagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den iakttas i kommunen. I de fall som avses i lagen om ändring av lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning (729/91) kan de uppgifter som ankommer på miljövårdsnämnden genom kommunfullmäktiges beslut ges även åt någon annan nämnd eller kommunstyrelsen eller något annat organ. Om den kommunala miljöstillståndsmyndighetens

uppgifter vid tillsynen över miljöstillståndet stadgas i lagen om miljöstillståndsförfarande.

Vilka andra uppgifter enligt avfallslagen än tillsynsuppgifterna som ankommer på kommunen bestäms på grundval av de skyldigheter som i avfallslagens paragrafer i fråga stadgas för kommunerna.

39 §. *Andra myndigheter.* Iakttagandet av de stadganden och bestämmelser som gäller internationella avfallstransporter skall vid sidan av vatten- och miljöstyrelsen även övervakas av tullverket. Det övervakar också iakttagandet av de stadganden och bestämmelser som gäller importen och exporten av produkter som avses i 5 § 1 mom. Arrangemanget motsvarar den nuvarande situationen.

Enligt 2 mom. kan statsrådet när det meddelar allmänna föreskrifter enligt 5, 18 eller 26 § dessutom bestämma att vid sidan av miljövårdsmyndigheterna skall i tillsynen över iakttagandet av föreskrifterna delta även de andra statliga myndigheter som särskilt utses av statsrådet. Detta är nödvändigt för att man skall kunna säkra en effektiv tillsyn över att föreskrifterna iakttas.

7 kap. Avfalls- och avfallshandlingsplanering

Avfalls- och avfallshandlingsplaneringen är ett viktigt styrmedel i EG:s avfallspolitik. I flera direktiv som meddelats på avfallshandlingsgrunder förutsätts att myndigheterna gör upp planer som i mån av möjlighet skall samlas till en helhet. Planeringen kan å ena sidan gälla ordnandet av konkret verksamhet och å andra sidan bestå i verksamhetsprogram med avfallspolitiska mål. Av dessa orsaker måste planer uppgöras på olika förvaltningsnivåer och så att det råder tillräcklig växelverkan mellan dem. I direktiven individualiseras utgångspunkterna och grunderna för planeringen samt innehållet i planerna. De planer som avses i direktiven kan också ha rättsverkningar så att t.ex. transporter av avfall kan förbjudas eller tillstånd till inrättande av en avstjälningsplats förvägras, om åtgärden eller projektet strider mot en godkänd plan.

I enlighet med EG-direktiven föreslås i lagen stadganden om avfalls- och avfallshandlingsplanering. Den riksomfattande avfallsplanen och länets avfallsplan skall uppgöras så, att man med de åtgärder som presenteras i dem kan genomföra avfallslagens principer om att

förhindra uppkomsten av avfall, minska avfallens mängd och skadlighet, främja återvinningen av avfall samt ordna avfallshanteringen så att avfallet inte förorsakar hälsan eller miljön faror eller skador.

Grunden för planeringen skall i enlighet med EG-principerna också vara att avfallsbehandlingen ordnas på ett förnuftigt sätt. I enlighet med detta skall man se till att det finns ett lämpligt antal adekvata avfallsbehandlingsplatser för att avfallshanteringen skall kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt och så att avfallet kan behandlas på någon av de närmast belägna lämpliga behandlingsplatserna och så att man ser till att regionen och landet i så stor omfattning som möjligt kan ta hand om sitt eget avfall. Samtidigt måste man beakta de geografiska förhållandena och behovet av anläggningar som är specialiserade på behandlingen av vissa typer av avfall, t.ex. problemavfall.

40 §. *Riksomfattande avfallsplan och länets avfallsplan.* Miljöministeriet skall i enlighet med de ovan anförda principerna göra upp en riksomfattande avfallsplan som innehåller uppgifter om nuläget samt om utvecklingsmålen i fråga om avfall och avfallshantering och de åtgärder som behövs för att nå målen. Länsstyrelsen skall på motsvarande sätt göra upp en avfallsplan för länet. Miljöministeriet kan bestämma att den del av den riksomfattande planen som gäller internationella avfallstransporter skall vara bindande. Den riksomfattande avfallsplanen och länets avfallsplan är till övriga delar av riktgivande karaktär och de kan således inte överklagas.

41 §. *Kommunens uppgifter vid uppgörandet av avfallsplaner.* Av kommunen förutsätts inte i detta skede någon egen avfallsplan till skillnad från vad som är fallet i flera andra länder. Kommunen skall dock lämna länsstyrelsen och länsstyrelsen i sin tur miljöministeriet de uppgifter som behövs för avfallsplanerna om det avfall som uppkommer i kommunen, om hur avfallshanteringen är ordnad och hur den övervakas samt om utvecklingsmålen i fråga om avfallshanteringen.

8 kap. Tillståndsförfaranden

Avfallshanteringens nuvarande plan-, tillstånds- och anmälningsprocedurer föreslås bli grundligt reviderade. De föreslagna stadgan-

dena om tillståndsförfaranden bygger närmast på EG:s avfallsdirektiv och direktiv om farligt avfall. Avfallstillstånd skall också krävas för vissa sådana verksamheter som man på grundval av EG:s avfallsdirektiv inte behöver tillstånd för, men över vilka man med stöd av den nuvarande lagen om avfallshantering skall förete för godkännande en avfallshanteringsplan, som utgör en del av miljötillståndet enligt lagen om miljötillståndsförfarande.

42 §. *Avfallstillstånd.* Avfallshanteringsplanen och behandlingstillståndet för problemavfall enligt den nuvarande lagen föreslås bli slopade. De föreslås bli ersatta med ett nytt avfallstillstånd som är en del av det enhetliga miljötillståndet. Uppskattningsvis en tiondedel av tidigare tillståndsbelagda verksamheter skall nu bli tillståndsbelagda. Verksamheter som tidigare övervakats med hjälp av ett individuellt tillståndsförfarande skall i framtiden styras med allmänna föreskrifter och kontroller av verksamheten.

För sådan återvinning eller behandling av avfall som sker i anläggningar eller yrkesmässigt skall med de undantag som stadgas i 43 § krävas tillstånd. Avfallstillstånd skall krävas av bl.a. kommuner och företag som återvinner eller behandlar avfall, oberoende av om det är fråga om eget avfall eller avfall som förts dit någon annanstans ifrån. Avfallstillståndet skall gälla uttryckligen verksamhet som utövas i anläggningar eller yrkesmässig verksamhet och tillstånd skall inte behövas t.ex. för kompostering av avfall i hushåll och inte heller för annan därmed jämförbar återvinning eller behandling av avfall i liten skala. Avsikten är att genom en förordning som ges med stöd av 73 § 1 mom. 1 punkten avfallslagen precisera vilka verksamheter som är behandling och vilka som är återvinning av avfall.

Avfallstillstånd skall också behövas för yrkesmässig insamling av problemavfall. För närvarande har för denna verksamhet förutsatts godkänd avfallshanteringsplan eller behandlingstillstånd för problemavfall, om verksamheten har varit förknippad med lagring eller förbehandling eller behandling. Avfallstillstånd gällande insamling av problemavfall skall krävas t.ex. av dem som samlar in spillolja och annat problemavfall och som hämtar avfallet från många avfallsinnehavare och som efter eventuell mellanlagring, ompackning eller förbehandling levererar avfallet för återvinning eller behandling. Under insamlingen blandas

avfallet ihop och de olika avfallsinnehavarna kan inte längre vid behov ansvara för sitt avfall. Av praktiska skäl skall avfallsinnehavarens skyldighet att sköta om avfallet upphöra i det skede då insamlaren tagit emot avfallet. För att avfallsinnehavarens skyldigheter på ovan nämnt sätt skall kunna överföras på insamlaren måste dennes verksamhet vara tillräckligt väl övervakad. Genom avfallstillståndet gällande insamling av problemavfall säkerställs rätt avfallshantering samtidigt som avfallsinnehavarnas verksamhet och möjlighet att ansvara för sina skyldigheter underlättas. Tillståndet skall gälla yrkesmässig insamling av problemavfall och tillstånd skall inte behövas t.ex. för medborgarorganisationernas kampanjer för insamling av problemavfall från hushållen.

Utöver för sådan återvinning och behandling av avfall som sker i anläggningar eller yrkesmässigt samt för yrkesmässig insamling av problemavfall skall avfallstillstånd dessutom krävas även för annan för avfallshanteringen betydelsefull verksamhet om vilken stadgas närmare genom förordning. Härmed avses t.ex. verksamhet där det uppkommer stora avfallsmängder eller synnerligen skadligt avfall. Även istandsättningsprojekt på förorenade områden kan vara av betydelse för anordnandet av avfallshanteringen. Förslaget gör det möjligt att i tillräckligt stor omfattning beakta de principer som avfallslagen förutsätter vid kontrollen av miljökonsekvenser och beviljandet av tillstånd enligt lagen om miljötillståndsförfarande.

På samma sätt som vid det nuvarande förfarandet med avfallshanteringsplaner skall länsstyrelsen eller miljövårdsnämnden vid behov och i enskilda fall kunna bestämma att avfallstillstånd skall krävas även för annan återvinning eller behandling av avfall eller för verksamhet som är av betydelse för avfallshanteringen. Härigenom säkerställs att dessa myndigheter också i fortsättningen har tillräckliga möjligheter att ingripa i verksamhet som medför allvarliga missförhållanden i situationer där det nuvarande förfarandet med avfallshanteringsplan har slopats utan att det har ersatts med det föreslagna avfallstillståndsförfarandet.

Ansökningar om avfallstillstånd skall behandlas i den ordning som stadgas i lagen om miljötillståndsförfarande på samma sätt som ärenden som gäller avfallshanteringsplaner och behandlingstillstånd för problemavfall enligt

den nuvarande lagen behandlas efter att förstnämnda lag trätt i kraft den 1 september 1992.

43 §. *Undantag från skyldigheten att söka avfallstillstånd.* Statsrådet kan under de förutsättningar som individualiseras enligt 1 mom. bevilja allmänt undantag från skyldigheten att söka avfallstillstånd. Det skall vara möjligt att bevilja ett sådant undantag för återvinningen av både eget avfall och avfall som levererats någon annanstans ifrån liksom för behandlingen av annat avfall än problemavfall på den plats där avfallet uppkommit, förutsatt att statsrådet samtidigt med stöd av 18 eller 26 § har meddelat allmänna föreskrifter om sådan återvinning eller behandling. Undantag skall inte kunna beviljas för behandling av problemavfall och behandling av annat avfall som levererats någon annanstans ifrån. Stadgandena om beviljande av undantag motsvarar EG-direktivens bestämmelser.

Vid utvecklandet av nya avfallshanteringsmetoder och vid utvärderandet av användbarheten eller verkningarna av sådan verksamhet och andra omständigheter krävs i vissa fall försök i full skala. Sådana kortvariga försök skall kunna genomföras utan tidsödande tillståndsförfaranden. Av dessa orsaker föreslås att man utan avfallstillstånd i enskilda fall skall få återvinna eller behandla avfall i anläggningar eller yrkesmässigt i försökssyfte för att utvärdera om denna verksamhet är motiverad. Verksamheten skall emellertid i god tid innan den inleds anmälas till miljövårdsnämnden och i anmälan skall företas en plan för försöket. För förhindrande av hälso- eller miljöfaror eller att hälsan eller miljön orsakas skador skall nämnden vid behov kunna utfärda bestämmelser om verksamheten eller förbjuda den.

44 §. *Beviljande av avfallstillstånd.* I 1 mom. skall ingå stadganden om de allmänna villkoren för beviljande av tillstånd. Den som söker tillstånd skall på ett tillräckligt tillförlitligt sätt påvisa att verksamheten enligt ansökan uppfyller de krav som stadgas och bestäms i avfallslagen och med stöd av den. Förutsättningarna för beviljande av tillstånd till återvinning eller behandling av avfall eller insamling av problemavfall skall dessutom vara att den som utövar dylik verksamhet är tillräckligt solvent eller tar på motsvarande sätt en tillräcklig ansvarsförsäkring eller ställer någon annan tillräcklig säkerhet samt att han har tillräcklig sakkunskap till sitt förfogande. Detta är nödvändigt för att återvinningen eller behandlingen

av avfallet eller insamlingen av problemavfall skall ordnas på ett tryggt sätt samt för att säkerställa att avfallstillståndshavaren ekonomiskt förmår sköta rengöringen av ett område som eventuellt förorenas under verksamheten, stängningen och eftervården av återvinnings- eller behandlingsplatsen för avfallet samt vid ett eventuellt konkurstillstånd även de kostnader som förorsakas av behandlingen av lagrat avfall.

Avfallstillstånd beviljas i allmänhet tills vidare. Beviljande av tidsbegränsat tillstånd kan komma i fråga då verksamhetens tillfälliga natur förutsätter att tillståndet tidsbegränsas eller av särskilda skäl t.ex. då konsekvenserna av beslutet inte är tillräckligt kända då beslutet fattas. Ett särskilt skäl kan också vara en förpliktelse som följer av en internationell konvention eller förbindelse. I ett tidsbegränsat avtal skall konstateras inom vilket tid nytt tillstånd skall sökas. Det gamla tillståndet skall gälla till dess ett nytt har beviljats, för undvikande av menliga avbrott i verksamheten.

Avfallstillståndet kan begränsas till återvinning eller behandling av avfall av endast någon viss typ eller till insamling av en viss typ av problemavfall. I ett tillstånd till insamling av problemavfall kan den mängd avfall som får hållas i mellanlager begränsas. Dessa begränsningar är i vissa fall motiverade av miljövårds-skäl. I ett tillstånd som gäller avfallsbehandling kan behandlingen av avfall som härstammar från ett visst område prioriteras. Härigenom vill man försäkra sig om att det inrättas ett ändamålsenligt nätverk av avfallsbehandlingsplatser och att avfallet i enlighet med EG:s avfallspolitik kan behandlas på någon av de närmast belägna lämpliga behandlingsplatserna.

I avfallstillståndet skall kunna utfärdas nödvändiga bestämmelser om avfall och avfallshandling, om åtgärder som behövs för förhindrande av hälso- och miljöskador som avfallet förorsakar samt om kontroll och tillsyn.

45 §. *Godkännande av internationella avfallstransporter.* Sakinnehållet i paragrafen liknar de stadganden om import, export och transitering av avfall som ingår i lagen om avfallshandling och som trädde i kraft den 1 maj 1992. I syfte att genomföra Baselkonventionen och OECD:s beslut, som nämns under punkt 2.2. i den allmänna motiveringen, har på grundval av nämnda stadganden i lagen om avfallshante-

ring utfärdats miljöministeriets beslut om internationellt övervakat avfall och en förordning om ändring av förordningen om avfallshandling.

Enligt den föreslagna paragrafen får avfall som anges i beslut av miljöministeriet (*internationellt övervakat avfall*) inte importeras, exporteras eller transiteras genom finskt territorium (*internationell avfallstransport*) om det inte har anmälts till vatten- och miljöstyrelsen. Vatten- och miljöstyrelsen kan i enskilda fall ställa upp villkor för en internationell avfallstransport för att säkerställa att transporten har ordnats så som avfallslagen och Baselkonventionen förutsätter. En internationell avfallstransport skall förbjudas om den inte uppfyller ovan nämnda krav eller om den strider mot en bindande riksomfattande avfallsplan. Närmare stadganden om anmälningsförfarandet enligt paragrafen och andra omständigheter som gäller internationella avfallstransporter utfärdas genom förordning. Vatten- och miljöstyrelsen fungerar som nationellt kompetent myndighet och den skall ha rätt att meddela anvisningar om tillämpningen av stadgandena och bestämmelserna om internationella avfallstransporter.

I EG-rådet har i februari 1993 godkänts en förordning om övervakning av avfallstransporter som skall verkställas från den 6 maj 1994. EG-förordningen täcker kraven i Baselkonventionen och OECD-besluten men innehåller dessutom andra förpliktelser som följer av gemenskapens avfallspolitik. Avsikten är att förordningen skall ingå i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Detta medför i sinom tid behov av att ändra den paragraf i avfallslagen om här avses. Till dess att EG-förordningen träder i kraft är avsikten att iaktta det tillsynssystem som med stöd av lagen om avfallshandling har trätt i kraft våren 1993. Av denna anledning föreslås i den föreslagna lagens övergångsstadganden ett stadgande om att ovan nämnda beslut av miljöministeriet och förordning om ändring av förordningen om avfallshandling förblir i kraft till dess något annat stadgas eller bestäms med stöd av avfallslagen. Genom det föreslagna förfarandet undviks de problem som upprepade ändringar i tillsynsförfarandet gällande internationella avfallstransporter skulle medföra.

46 §. *Ändring och avslutande av verksamhet för vilken avfallstillstånd har beviljats.* En väsentlig utvidgning eller ändring i en verksamhet som fått avfallstillstånd skall kräva tillstånd

som i tillämpliga delar söks och beviljas på samma sätt som avfallstillstånd. Skyldighet att söka nytt tillstånd skall åligga den som utövar den verksamhet som skall utvidgas eller ändras. Tillståndsmyndigheten skall omedelbart underlättas om väsentliga inskränkningar i verksamheten eller om att den upphör. Anmälan i det sistnämnda faller innebär inte att tillståndsmyndigheten inte längre genom ändamålsenlig tillsyn och andra åtgärder skulle kunna försäkra sig om att förutsättningar för upphörande föreligger samt om att eftervården av avstjälningsplatserna sköts på rätt sätt, t.ex. i enlighet med EG:s förslag till avstjälningsplatsdirektiv i vissa fall under 30 års tid efter att verksamheten upphört. Likaså skall man anmäla om verksamhetsidkaren byts ut. En sådan anmälan förutsätter ofta ingen ny tillståndsbehandling. Tillståndsmyndigheten skall emellertid vid behov ha möjlighet att vidta åtgärder enligt 47 och 48 §§.

47 §. *Ändring av avfallstillstånd och beslut om internationell avfallstransport.* Behörig myndighet skall under de förutsättningar som individualiseras i paragrafen kunna ändra ett avfallstillstånd eller ett beslut om en internationell avfallstransport. Med tanke på rättsskyddet för tillståndsinnehavaren eller den som fått godkännandet är det viktigt att tillståndet eller beslutet ändras endast då det finns grundad anledning därtill. En sådan anledning kan vara att situationen ändrats väsentligt, t.ex. att bruket av ny teknologi som är väsentligt renare än den tidigare har blivit allmän, att de ekonomiska omständigheterna ändrats, kunskap i anslutning till verksamheten om äventyrande av säkerheten eller miljön eller en ny utredning om de hälso- eller miljöfaror eller skador för hälsan eller miljön som verksamheten förorsakar. Sådana omständigheter kan på ett väsentligt sätt ändra den bedömning som gjorts då tillståndet beviljades eller beslutet fattades. Ett tillstånd eller beslut kan också ändras, om det är nödvändigt för verkställigheten av internationella fördrag som är förpliktande för Finland. Ändringen av ett tillstånd eller ett beslut skall i tillämpliga delar behandlas på samma sätt som man går till väga då tillstånd beviljas eller beslut meddelas. I praktiken går alltså detta till så att myndigheten uppmanar tillståndshavaren eller den som fått godkännande att söka ändring i tillståndet eller beslutet.

48 §. *Återkallande av avfallstillstånd eller*

beslut om internationell avfallstransport. Behörig myndighet skall kunna återkalla ett avfallstillstånd eller ett beslut om en internationell transport för en viss tid eller helt, om någon väsentlig förutsättning för beviljandet av tillståndet eller meddelandet av beslutet inte längre uppfylls. Den bristande eller ändrade förutsättningen skall vara sådan att situationen inte kan rättas till genom sådan ändring av tillståndet eller beslutet som avses i 47 §.

Den grund för återkallande av tillstånd eller beslut som förklaras ovan förutsätter inte nödvändigtvis att tillståndsinnehavaren har gjort sig skyldig till felaktigt förfarande. I händelse av ett sådant förfarande kan tillståndet eller godkännandet för den som brutit mot stadgandena eller bestämmelserna återkallas, om verksamheten förorsakar hälsan eller miljön väsentlig fara eller skada.

Återkallandet av tillstånd eller beslut skall i alla fall vara en övervakningsmässig förvaltningsåtgärd som kan överklagas och inte en påföljd av straffnatur. Felaktigt förfarande kan dock leda till påföljder som stadgas i 10 kap. i lagförslaget, oberoende av om tillståndet eller beslutet återkallas eller ej.

49 §. *Anmälan om verksamhet till avfallsregistret.* Ett anmälningsförfarande som baserar sig på EG:s avfallsdirektiv behövs för ordnandet av en heltäckande uppföljning och tillsyn över hela avfallshanteringsverksamheten. Anmälningsförfarandet hjälper också avfallsinnehavaren att fullgöra sina skyldigheter enligt 8 och 12 §§. Av dessa orsaker föreslås att sådan återvinning eller behandling av avfall som sker i anläggningar eller yrkesmässigt och som inte kräver avfallstillstånd samt yrkesmässig transport av avfall och yrkesmässig insamling av annat avfall än problemavfall skall anmälas till länsstyrelsen. I anmälan, som skall göras minst en månad innan verksamheten inleds, skall ingå tillräckliga uppgifter om verksamheten och utövaren. Länsstyrelsen skall utan dröjsmål underrättas om väsentliga ändringar i verksamheten eller om att den upphör.

50 §. *Länsstyrelsens bestämmelser på grund av anmälan.* Avsikten är att de uppgifter om verksamheten och verksamhetsidkaren som skall ges i de anmälningar som avses i 49 § i allmänhet skall kunna införas någorlunda automatiskt i avfallsregistret. Om det på grundval av anmälares verksamhet eller av någon annan orsak skulle finnas grundad anledning att misstänka att verksamheten inte uppfyller de

stadganden och bestämmelser som ingår i avfallslagen eller utfärdas med stöd av den, kan länsstyrelsen för anordnandet av avfallshanteringen meddela bestämmelser om vilka åtgärder anmälnaren skall vidta eller vad som annars skall iaktas. Med stöd av stadgandet skall anteckningen om verksamheten kunna strykas ur avfallsregistret eller inte införas i det.

Genom förordning kan utfärdas närmare stadganden om tillämpningen av stadgandena om anmälan om verksamhet till avfallsregistret samt om avfallsregistret.

9 kap. Inhämtande av information, kontroll och tillsyn

51 §. *Skyldighet att inhämta information och bokföringsskyldighet.* Det kan förutsättas att den som idkar produktion och den som tillverkar en produkt bättre än andra känner till egenskaperna hos det avfall som produktionen eller produkten ger upphov till samt möjligheterna att utveckla produktionen eller produkten så att avfallets mängd och skadlighet minskar. Den som importerar en produkt skall på motsvarande sätt skaffa tillräckliga uppgifter om produkten av den utländska tillverkaren. Den skyldighet att inhämta information som föreslås i 1 mom. och som beskrivs ovan är nödvändig för fullgörandet av de skyldigheter som nämns i 2 kap. avfallslagen.

För att avfallshanteringen skall ordnas på rätt sätt är det nödvändigt att avfallsinnehavaren tillräckligt väl känner till den mängd avfall han innehar, dess ursprung och egenskaper. Om denna skyldighet för avfallsinnehavaren att inhämta information stadgas i 2 mom.

För avfallsinnehavare och transportörer som avses i 3 mom. föreslås skyldighet att föra bok över det avfall de innehar, dess ursprung och behandling samt om andra omständigheter som är väsentliga för att verksamheten skall ordnas på rätt sätt samt för att myndigheternas tillsyn och informationsbehov skall tryggas.

Med stöd av 4 mom. kan tillsyns- eller tillståndsmyndigheten meddela föreskrifter och anvisningar för enskilda fall och miljöministeriet allmänna föreskrifter och anvisningar om hur skyldigheten att inhämta information och bokföringsskyldigheten skall fullgöras.

52 §. *Myndigheternas rätt till information.* Avfallsinnehavaren och andra som ordnar avfallshantering, t.ex. den som transporterar av-

fall liksom den som är skyldig att rengöra eller snygga upp ett nedskräpat eller förorenat område, skall vara skyldig att på tillsynsmyndighetens, miljöministeriets och kommunens begäran lämna de upplysningar som myndigheten behöver för tillsynen samt miljöministeriet och kommunen för skötseln av de uppgifter som i avfallslagen eller med stöd av den stadgas eller bestäms för dem. För bedömningen av avfallsets egenskaper, för utarbetandet av begränsningsbeslut gällande produkter och för tillsynen över att de iaktas samt för fullgörandet av den internationella informationskyldigheten skall tillsynsmyndigheten och miljöministeriet också ha rätt att av den som idkar produktion och den som tillverkar eller importerar en produkt få upplysningar om produktionen och produkterna samt om det avfall som de ger upphov till, på samma sätt som för närvarande.

Genom stadgandet i 2 mom. säkerställs att tillsynsmyndigheterna enligt avfallslagen och miljöministeriet får de upplysningar och handlingar de behöver för sin verksamhet från andra myndigheter.

53 §. *Internationellt informationsutbyte.* I flera EG-direktiv ingår skyldighet att lämna kommissionen och i flera internationella konventioner att lämna de andra avtalsparterna upplysningar om produkter, avfall och avfallshantering. Av denna anledning föreslås i lagen en paragraf enligt vilken tillsynsmyndigheten och miljöministeriet får lämna de upplysningar som förutsätts i internationella fördrag som godkänts av Finland till de utländska organ, internationella organisationer och stater som avses i konventionerna.

54 §. *Kontrollrätt.* Tillsynsmyndigheten skall för tillsynen ha rätt att göra kontroller, få de upplysningar som är nödvändiga för kontrollen, få se nödvändiga handlingar, göra nödvändiga mätningar eller undersökningar samt att ta nödvändiga prov av skälig storlek. Rätten till provtagningar, undersökningar och mätningar skall gälla enbart fall där myndigheten inte på något annat sätt får upplysningar som är tillräckliga för tillsynen. Då kan tillsynsmyndigheten besluta att innehavaren av det kontrollerade stället också skall betala de skäliga kostnader som föranleds av mätningarna eller undersökningarna. För undvikande av onödiga mätningar och undersökningar skall innehavaren av den kontrollerade platsen innan åtgärderna vidtas beredas tillfälle att bli hörd.

En kontroll kan dock genomföras utan förhandsmeddelande, om ändamålet med kontrollen förutsätter detta.

55 §. *Exceptionella situationer.* En avfallsinnehavare skall utan dröjsmål underrätta miljöförvaltningsnämnden om en sådan situation då avfallet medför direkt och uppenbar fara eller skada för hälsan eller miljön. Likaså skall anmälan göras om situationer där avfall uppkommer på grund av en olyckshändelse, en produktionsstörning eller någon annan därmed jämförbar situation eller som följd av en engångsåtgärd så att det förutsätter särskilda åtgärder inom avfallshanteringen. Såsom åtgärder som förutsätter särskilda avfallshanteringsåtgärder anses emellertid inte t.ex. sådana produktionsstörningar, som man klart förberett sig på genom en särskild plan som har uppgjorts på förhand för situationen.

Med tanke på målen för lagförslaget är det viktigt att man på ett effektivt sätt kan ingripa i de situationer som avses ovan. Av denna anledning skall miljöförvaltningsnämnden enligt situationens allvar ha rätt att utfärda bestämmelser om anordnandet av avfallshanteringen eller om avbrott i, begränsning av eller ändring av verksamheten. Miljöförvaltningsnämnden kan på de villkor den bestämmer godkänna även ett nödvändigt temporärt undantag från avfallslagens stadganden, om det är fråga om en nödsituation eller om någon annan motsvarande situation. Ett sådant undantag har också möjliggjorts i EG:s direktiv.

I den händelse att saken inte tillåter några dröjsmål skall en tjänsteinnehavare som utsetts av miljöförvaltningsnämnden ha rätt att avbryta, begränsa eller ändra verksamheten. Av sakens natur följer att det förutsätts en rätt allvarlig risksituation för att verksamheten skall avbrytas på grundval av order av en tjänsteinnehavare. Tjänsteinnehavarens beslut skall i efterhand alltid föras till miljöförvaltningsnämnden för slutligt avgörande.

Innan order ges om att verksamheten skall avbrytas, begränsas eller ändras skall verksamhetsidkaren alltid, om möjligt, höras.

56 §. *Handräckning.* Polisen och tullmyndigheterna skall vid behov ge tillsynsmyndigheterna enligt avfallslagen handräckning. Tullverket deltar således i verkställigheten av avfallslagen även i andra tillsynsuppgifter än de som egentligen ankommer på verket enligt denna lag.

10 kap. Tvångsmedel och påföljder

57 §. *Förbud, begränsningar och andra bestämmelser.* Tillsynsmyndigheterna skall enligt paragrafen ha rätt att ingripa i verksamhet som strider mot avfallslagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den genom att bl.a. förbjuda lagbrytaren att fortsätta eller upprepa förfarandet i fråga. Beslutet skall kunna överklagas. Rätten att utfärda bestämmelser bestäms i varje enskilt fall i enlighet med myndigheternas allmänna uppgifts- och befogenhetsfördelning. Ett motsvarande stadgande ingår bl.a. i den nuvarande kemikalielagen (744/89).

Om det är fråga om en produkt som inte uppfyller de krav som ställs i denna lag eller med stöd av den, skall miljöministeriet temporärt eller permanent kunna förbjuda att produkten släpps ut på marknaden eller påbjuda att i produkten skall företas sådana ändringar att den uppfyller kraven. Miljöministeriet skall också kunna bestämma om till exempel vidtagande av nödvändiga åtgärder som gäller en produkt som redan har släppts ut på marknaden. Paragrafen är nödvändig för ordnandet av den marknadstillsyn över produkter som den inre marknaden förutsätter.

58 §. *Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande.* Avsikten med paragrafen är att ge länsstyrelsen och miljöförvaltningsnämnden befogenheter att förstärka ett förbud eller en föreskrift med vite eller hot om att en åtgärd som inte vidtagits vidtas på den försumliges bekostnad. I en sådan sak tillämpas i övrigt vad som stadgas i viteslagen (1113/90).

59 §. *Anhängiggörande.* En registrerad förening, vars huvudsakliga ändamål enligt stadgarna är att främja miljövärden, har rätt att inom sitt verksamhetsområde göra ett ärende som gäller uppsnygning av ett nedskräpat område enligt 21 §, rengöring av ett förorenat område enligt 24 § och förbud, föreskrifter, vite eller hot om tvångsutförande och avbrytande enligt 57 § 1 mom. anhängigt i miljöförvaltningsnämnden eller vid länsstyrelsen. Avsikten med anhängiggörandet skall dock vara att förhindra miljöförstöring, nedskräpning eller förorening av marken eller att ett förstört, nedskräpat eller förorenat område snyggas upp eller rengörs. Föreningarnas anhängiggöranderätt ökar och kanaliseras medborgarnas påverkningsmöjligheter i de fall där det är fråga om att förhindra eller avhjälpa en försämring av miljöns kvalitet

som berör många människor. I fall av ringa omfattning eller betydelse skall föreningar inte ha denna rätt.

60 §. *Avfallsförseelse*. I 1 mom. beskrivs rekvisiten för avfallsförseelser. Straffet för avfallsförseelser skall vara böter.

Den som bryter mot nedskräpningsförbudet kan föreläggas ordningsbot. Ordningsboten skall gälla endast ringa och sedvanliga nedskräpningsförseelser. På andra förseelser som avses i paragrafen tillämpas förfarandet med dagsböter. Ordningsbot föreläggs av polisen. I övrigt gäller om ordningsboten vad som stadgas i ordningsbotslagen (66/83) eller i stadganden som utfärdas med stöd av den. Om ordningsbotens storlek stadgas genom förordning. Ordningsboten får enligt ordningsbotslagen vara högst 400 mk.

61 §. *Avfallsbrott*. Straffbart avfallsbrott är enligt 1 mom. en sådan uppsåtliga eller av grov vårdslöshet utförd lagstridig gärning enligt 60 § 1 mom. som är ägnad att förorsaka hälsan eller miljön fara eller skada. Som avfallsbrott betraktas under de förutsättningar som nämns i 2 mom. även en olovlig eller annars mot avfallslagen eller en internationell konvention stridande internationell avfalls-transport. Försök till uppsåtligt brott enligt paragrafen skall vara straffbart.

62 §. *Grovt avfallsbrott*. Som grovt avfallsbrott betraktas en sådan uppsåtliga eller av grov vårdslöshet utförd lag- eller avtalsstridig gärning enligt 60 § 1 mom. eller 61 § 2 mom. som är ägnad att förorsaka hälsan eller miljön allvarlig fara. Maximistraflet skall vara detsamma som i den nuvarande lagen. Försök till uppsåtligt brott enligt denna paragraf skall vara straffbart.

63 §. *Brott mot tystnadsplikt*. Brott mot tystnadsplikten enligt 70 § 1 mom. i lagförslaget skall bestraffas med böter eller fängelse i högst sex månader.

64 §. *Förverkandepåföljd*. Om förverkande av ekonomisk nytta som fås genom brott liksom av föremål eller annan egendom som använts för brott stadgas i 2 kap. 16 § strafflagen.

65 §. *Försäljning av lös egendom som är föremål för hot om tvångsutförande*. Sådan lös egendom med penningvärde som är föremål för hot om tvångsutförande och beträffande vilken det har bestämts att tvångsutförandet skall verkställas kan av länsstyrelsen eller miljö-
vårdsnämnden bortföras för återvinning eller säljas för täckande av kostnaderna för tvångs-

utförandet. Om det blir pengar över av avfalls-
återvinningen eller försäljningen efter att kostnaderna täckts, skall myndigheten återsända dem till ägaren till föremålet eller ämnet. Den omständigheten att ett motsvarande stadgande har fattats i den gällande lagen har lett till oklarheter om vilket förfarande som skall tillämpas på avfall med penningvärde i synnerhet vid uppsnyggningen av områden som är nedskräpade med stora föremål.

11 kap. Ändringssökande och verkställighet av beslut

66 §. *Ändringssökande*. Ändring i beslut som den kommunala myndigheten meddelat med stöd av den föreslagna lagen söks hos länsrätten genom besvär med iakttagande av vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Ändring i beslut som gäller de kommunala avfallshanteringsbestämmelserna och taxan enligt 30 § söks hos länsrätten genom besvär med iakttagande av vad som stadgas i kommunallagen (953/76).

Ändring i avfallstillstånd och beslut enligt 46—48 §§ gällande avfallstillstånd söks med iakttagande av vad som stadgas i lagen om miljöstillståndsförfarande.

Enligt 4 mom. får länsstyrelsens och miljö-
vårdsnämndens beslut om föreläggande av vite inte överklagas särskilt utan endast det beslut som gäller själva förbudet eller förplik-
telsen.

67 §. *Verkställighet*. Enligt paragrafen kan i beslut som där individualiseras och som fattas med stöd av avfallslagen bestämmas att beslutet skall iaktas trots ändringssökande, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat. En bestämmelse som avses i stadgandet kan ingå i ett beslut som gäller t.ex. åläggande av skyldighet att snygga upp eller rengöra ett nedskräpat eller förorenat område, en internationell avfallstransport, återkallande av ett tillstånd eller något annat myndighetsbeslut, en bestämmelse enligt 50 § eller något annat förbud eller någon annan förpliktelse som utfärdas av tillsynsmyndigheten. I ett beslut som gäller återkallande av ett avfallstillstånd eller återkallande av ett beslut om en internationell avfallstransport kan bestämmelsen dock intas endast av särskilda skäl.

12 kap. Särskilda stadganden

68 §. *Bestämmande av undersökningslaboratorium.* För att försäkra sig om kvaliteten på undersökningar gällande en produkts eller avfalls egenskaper och verkningar kan myndigheterna förutsätta att undersökningarna görs vid ett laboratorium som de har utsett.

69 §. *Avfallsregister.* Avfallsregistret består av vatten- och miljöstyrelsens, länsstyrelsernas och kommunernas register i vilka införs uppgifter om de anmälningar och tillståndsansökningar som lämnas till dem samt om de beslut som har fattats på grundval av anmälningarna och ansökningarna. Om avfallsregistret, de register som ingår i det och om användningen av dem stadgas närmare genom förordning.

70 §. *Tystnadsplikt.* Enligt paragrafen har den som sköter tillsynen över iakttagandet av avfallslagen eller andra uppgifter som avses i lagen skyldighet att hemlighålla sådana upplysningar som han har fått i sin uppgift och som gäller en privatpersons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller en affärs- eller yrkeshemlighet eller en privatpersons personliga omständigheter. Upplysningar om ovan nämnda omständigheter får inte yppas för utomstående och inte heller användas för enskild fördel utan sammanslutningens eller personens samtycke.

Tystnadsplikten hindrar inte att upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen lämnas till andra tillsynsmyndigheter och miljöministeriet och inte heller att upplysningar och handlingar lämnas till åklagar-, polis- eller tullmyndigheterna för utredande av brott.

71 §. *Avgifter för behandling av tillståndsansökningar och anmälningar.* För behandlingen av tillstånds- och anmälningsärenden enligt avfallslagen och för kontroller i anslutning till dem kan uppbäras avgifter som motsvarar självkostnadsvärdet. Om avgiften för behandlingen av en ansökan om avfallstillstånd stadgas i lagen om miljöstillstånds-förfarande. Enligt den kan för behandlingen av en ansökan uppbäras en avgift vars storlek fastställs med iakttagande av vad som stadgas i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92). Grunderna för avgifter till kommunen bestäms i en av kommunfullmäktige antagen taxa.

72 §. *Indrivning av kostnader och avgifter.* Kommunal avfallsavgift samt avgifter för behandlingen av tillståndsansökningar och anmälningar liksom kostnaderna för de under-

sökningar och mätningar som avses i 54 § 2 mom. får indrivnas utan dom eller utslag i den ordning som stadgas om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

73 §. *Närmare stadganden.* I paragrafen anges med några undantag de frågor om vilka det skall stadgas genom förordning.

Genom förordning kan stadgas om klassificeringen av ett ämne eller föremål som avfall och om klassificeringen av avfall som problemavfall. Genom förordning kan också stadgas om vilka åtgärder som är behandling och återvinning av avfall. Ovan nämnda omständigheter har behandlats närmare i detaljmotiveringen till 3 § 1 mom. 1, 2, 10 och 11 punkten.

Genom förordning kan också stadgas om förpackning och märkning av avfall. Bestämmelser om dessa omständigheter ingår bl.a. i EG:s direktiv om farligt avfall. I praktiken skall kraven på förpackning och märkning av avfall i rätt stor utsträckning överensstämma med kraven i den nuvarande lagstiftningen om kemikalier och skydd i arbetet. Vid transport av avfall skall på samma sätt som för närvarande iakttas lagstiftningen om transport av farliga ämnen. Genom förordning kan också stadgas om lämnande av upplysningar om avfallet till mottagaren för att avfallshanteringen skall ordnas på rätt sätt.

Genom förordning kan stadgas om de allmänna kvalitetskrav som skall iakttas vid anordnande av avfallshantering, på samma sätt som i den nuvarande förordningen om avfallshantering.

Genom förordning kan stadgas om vatten- och miljöförvaltningens uppgifter vid verkställigheten av denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den. Vid sidan av de uppgifter enligt lagen vilka gäller övervakningen av internationella avfallstransporter, verkställandet av systemet med avfallshanteringsarbeten och tillsynen över iakttagandet av lagen om miljöstillstånds-förfarande skall vatten- och miljöförvaltningen ges sakkunnig- och arbetsverksuppgifter närmast i anslutning till utvecklandet av avfallsbranschen, t.ex. forsknings- och utrednings-, försöks- och utvecklings-, planerings-, utbildnings-, informations-, upplysnings-, rådgivnings-, statistikförings- och uppföljningsuppgifter.

Genom förordning kan stadgas undantag från tillämpningen av avfallslagen inom försvarsmakten då orsaker av vikt för försvaret

förutsätter det, samt om tillsynsmyndigheter enligt avfallslagen inom försvarsmakten. Avsikten med undantagsfullmakten är inte att ge avkall på den kravnivå beträffande hälso- och miljövården som utgör grunden för den föreslagna avfallslagen utan att beakta motiverade militärtekniska och sekretesssynpunkter. På samma sätt som för närvarande skall användningen av undantagsfullmakten vara begränsad endast till försvarsskäl. En stor del av försvarsmaktens avfallshantering ordnas och övervakas på samma sätt som avfallshanteringen inom andra branscher.

Genom förordning stadgas också om uppgifterna för och sammansättningen av delegationen för avfallsfrågor. Delegationen är till sin natur ett likadant rådgivande organ i samband med miljöministeriet som den nuvarande delegationen för avfallshantering.

Genom förordning kan stadgas om statliga ämbetsverks och inrättningarnas skyldighet att avge utlåtanden till och företa utredningar för tillsynsmyndigheterna och miljöministeriet samt om andra uppgifter enligt avfallslagen som tillkommer sakkunnigmyndigheter och sakkunniginrättningar. Eftersom avfallslagen också reglerar hälsoeffekter som förorsakas av avfall är det nödvändigt att social- och hälsovårdsministeriet fungerar som sakkunnigmyndighet för avfallshanteringen och folkhälsoinstitutet som sakkunniginrättning i hälsofrågor. Den utvidgning och effektivisering av statistikföringen och uppföljningen gällande avfall som beror i synnerhet på EG förutsätter att statistikcentralen fungerar som sakkunniginrättning i dessa frågor. I andra avfallshanteringsfrågor skall vatten- och miljöstyrelsen samt statens tekniska forskningscentral vara sakkunniginrättningar på samma sätt som för närvarande. Sakkunniginrättningarna skall också kunna utföra sakkunniguppgifter på begäran av verksamhetsidkarna. För utförandet av uppgifterna uppårs en avgift på det sätt som stadgas med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten.

Genom förordning kan också stadgas om avfallshanteringsarbeten enligt 35 § samt om tillämpningen av stadgandena om bokföring och kontroller enligt 9 kap. Likaså skall det kunna stadgas om tillämpningen av stadgandena om godkännande av internationella avfallstransporter och om anmälan av verksamhet till avfallsregistret samt om avfallsregistret liksom även om andra med dessa jämförbara

omständigheter som är nödvändiga för verkställigheten och tillämpningen av avfallslagen.

74 §. *Miljöministeriets befogenheter.* I paragrafen individualiseras miljöministeriets befogenhet att meddela föreskrifter och anvisningar för verkställigheten och tillämpningen av avfallslagen.

Miljöministeriet kan fastställa en förteckning över de vanligaste typerna av avfall samt över problemavfall. Förteckningarna skall basera sig på närmare stadganden om klassificeringen av ämnen eller föremål som avfall och om klassificeringen av avfall som problemavfall, vilka utfärdas genom förordning, samt på EG:s motsvarande förteckning över avfall och problemavfall. EG:s förteckning är ännu inte klar.

Miljöministeriet skall kunna utfärda bestämmelser om innehållet i och uppgörandet av länens avfallsplaner, om de uppgifter som skall lämnas för uppgörandet av planerna samt om de åtgärder som behövs för att förhindra avfallstransporter som strider mot avfallsplanerna. Dessa omständigheter behandlas närmare i detaljmotiveringen till 7 kap. avfallslagen.

Miljöministeriet kan också fastställa eller godkänna standarder som behövs för tillämpningen av avfallslagen.

Miljöministeriet kan meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av en förordning eller ett statsrådsbeslut som ges med stöd av avfallslagen eller bevilja undantag från dem i den omfattning som stadgas genom förordningen eller bestäms i statsrådsbeslutet. Miljöministeriet kan också meddela anvisningar för verkställigheten och tillämpningen av avfallslagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den.

Målet är också att uppnåendet och fullgörandet av de mål, uppgifter och skyldigheter som nämns i avfallslagen i mån av möjlighet skall främjas genom frivilliga åtgärder som avtalas med verksamhetsidkarna eller myndigheterna eller med organisationer som företräder dessa. Av denna orsak föreslås att miljöministeriet skall ges befogenhet att avtala om sådana åtgärder med ovan nämnda instanser.

13 kap. **Ikraftträdelse- och övergångsstadganden**

75 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i

kraft vid en tidpunkt som bestäms närmare genom förordning. Samtidigt upphävs lagen om avfallshantering jämte senare ändringar.

76 §. *Tillämpning av tidigare stadganden.* De ärenden som är anhängiga när avfallslagen träder i kraft behandlas i enlighet med de stadganden som tidigare varit i kraft, om inte något annat stadgas eller statsrådet annat bestämmer med stöd av avfallslagen.

På nedskräpning och förorening av marken, som har inträffat innan avfallslagen trätt i kraft, tillämpas stadgandena i lagen om avfallshandling och den rättspraxis som utformats vid tillämpningen av dem. Lagen om avfallshandling tillämpas även på sådana avstjälpningsplatser och andra behandlingsplatser för avfall vilka har upphört med verksamheten innan avfallslagen trätt i kraft. Genom stadgandet undviks att den som är skyldig att snygga upp eller rengöra ett nedskräpat eller förorenat område eller någon annan avfallshandlingskyldig retroaktivt drabbas av nya skyldigheter. Om de bestämmelser som utfärdas för fullgörandet av skyldigheter som grundar sig på tidigare gällande stadganden gäller dock i tillämpliga delar vad som stadgas i 57, 58 och 66 §§ avfallslagen. En bestämmelse som syftar till rengöring av förorenad mark kan utfärdas om den kunde ha getts med stöd av 21 eller 33 § lagen om avfallshandling. Om den lag som skall tillämpas på brott stadgas dock i 3 § förordningen om införande av strafflagen.

77 §. *Övergångsstadganden.* För uppfyllandet av vissa nya förpliktelser som förutsätts i avfallslagen måste en skälig övergångstid reserveras. Av denna orsak föreslås att de förpliktelser som följer av 49 § och 7 kap. avfallslagen skall uppfyllas senast två år efter att lagen har trätt i kraft.

Föreskrifter som statsrådet har meddelat med stöd av 22 § lagen om avfallshandling och kommunala avfallshandlingsbestämmelser som utfärdats med stöd av 24 § i nämnda lag liksom även stadgandena om internationella avfalls transporter i 13 c och 13 d §§ förordningen om avfallshandling samt bestämmelserna i miljöministeriets beslut om internationellt övervakat avfall (29/93) skall iakttas tills vidare till dess något annat stadgas eller bestäms med stöd av avfallslagen. De kommunala avfallshandlingsbestämmelserna skall dock ändras så att de motsvarar den föreslagna lagens krav senast två år efter att lagen har trätt i kraft.

Avfallshandlingsplaner och behandlingstillstånd för problemavfall som godkänts med stöd av lagen om avfallshandling skall iakttas i tre års tid efter att denna lag har trätt i kraft, eller om verksamheten förutsätter avfallstillstånd enligt förevarande lagförslag, till dess att avfallstillståndet har beviljats. Om verksamhet som baserar sig på en avfallshandlingsplan eller ett behandlingstillstånd för problemavfall eller annan verksamhet som idkats innan avfallslagen trätt i kraft förutsätter avfallstillstånd enligt avfallslagen, skall ansökan om tillstånd göras senast tre år efter att lagen har trätt i kraft och verksamheten bringas att uppfylla villkoren i avfallslagen inom en i beslutet om tillstånd fastställd tid, om inte något annat stadgas eller statsrådet annat bestämmer med stöd av denna lag. Den föreslagna övergångsperioden är nödvändig för att man skall kunna undvika en anhopning av tillståndsärenden.

En avfallshandlingsplan eller ett behandlingstillstånd för problemavfall, som getts med stöd av lagen om avfallshandling, kan så länge de är i kraft på ansökan eller myndighetens initiativ ändras med iakttagande av stadgandena i 46 och 47 §§ avfallslagen i tillämpliga delar. Behörigheten i ett ärende som gäller en avfallshandlingsplan skall ankomma på länsstyrelsen om den har godkänt planen och i annat fall på miljöförvaltningsnämnden. I ett ärende som gäller behandlingstillstånd för problemavfall är länsstyrelsen behörig.

På grund av arrangemangen under den föreslagna övergångsperioden för införandet av avfallstillståndsproceduren liksom även till följd av det gradvisa verkställandet av andra tillståndsförfaranden är det nödvändigt att avfall får överlämnas inte bara till mottagare som godkänns enligt avfallslagen utan också till mottagare som är godkänd enligt lagen om avfallshandling, så att avfallsinnehavarens omsorgsplikt enligt 15 § 2 mom. avfallslagen samtidigt upphör.

1.2. Lagen om miljöförvaltningsförfarande

Ärenden som gäller godkännandet av avfallshandlingsplaner och ansökningar som gäller behandlingstillstånd för problemavfall, vilka avses i lagen om avfallshandling, behandlas från den 1 september 1992 i den ordning som stadgas i lagen om miljöförvaltningsförfarande. Enligt förslaget till avfallslag skall avfallshan-

teringsplanen och behandlingstillståndet för problemavfall slopas så att de sammanslås och ersätts med ett nytt avfallstillstånd som behandlas i den ordning som stadgas i lagen om miljöstillståndsförfarande. Av dessa orsaker föreslås motsvarande ändringar i 1 §, 2 § 2 mom. och 3 § lagen om miljöstillståndsförfarande. Dessutom föreslås att 4 § 2 mom. upphävs. Detta innebär att inte heller sådan verksamhet som enligt den nuvarande lagen förutsätter endast ett beslut om godkännande av avfallshanteringsplanen och som har kunnat fortsättas utan att man inväntat tillståndsbeslutet inte längre får inledas eller fortsättas utan tillstånd. Om det i ett miljöstillstånd som ges efter att avfallslagen trätt i kraft ingår endast ett beslut om godkännande av en avfallshanteringsplan enligt 77 § 4 mom. avfallslagen, får verksamheten dock inledas eller fortsättas utan att tillståndsbeslutet inväntas. Den föreslagna ändringen är nödvändig för att tillsynen skall kunna effektivieras och tillståndsförfarandet förenhetligas med EG-kraven.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Avsikten är att med stöd av den föreslagna avfallslagen utfärda en avfallsförordning där lagens tillämpningsområde preciseras och där det stadgas om märkning av avfall, om annan verksamhet som förutsätter avfallstillstånd och är av betydelse för avfallshanteringen och om de frågor som nämns i 73 §. Avsikten är att fastställa en förteckning över de vanligaste typerna av avfall och problemavfall genom miljöministeriets beslut.

Med stöd av avfallslagen skall utfärdas flera statsrådsbeslut genom vilka genomförs de EG-specialdirektiv om avfall som avses i punkt 2.2. i den allmänna motiveringen. Avsikten är att meddela allmänna statsrådsföreskrifter såsom beslut som samtidigt utfärdas med stöd av avfallslagen och luftvårdslagen eller vattenlagen då direktiven innehåller omständigheter som ansluter sig till alla nämnda lagar. Vid behov meddelar statsrådet även allmänna föreskrifter om utredning om och rengöring av förorenade områden.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft samtidigt som EES-avtalet. Avsikten är att om tidpunkten för ikraftträdandet skall stadgas genom förordning.

4. Lagstiftningsordning

Regeringen anser att de föreslagna lagarna kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning på samma sätt som motsvarande lagar har stiftats. Enligt 5 § i den föreslagna avfallslagen kan statsrådet utfärda de allmänna verkställighetsbestämmelser som ingår i paragrafen. Under beredningen av lagförslaget har olika åsikter framförts om hur paragrafen påverkar lagstiftningsordningen. Därför föreslår regeringen att man skall överväga om utlåtande till denna del skall begäras av riksdagens grundlagsutskott.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Avfallslag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att stöda en hållbar utveckling genom att främja en förnuftig användning av naturtillgångarna samt genom att förebygga och bekämpa den fara och skada som avfall förorsakar hälsan och miljön.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag gäller avfall, förhindrande av uppkomsten av avfall samt minskning av avfallets farliga eller skadliga egenskaper, främjande av återvinning av avfall, anordnande av avfallshantering i övrigt, förhindrande av nedskräpning samt förorening av marken, samt uppsnygning och rengöring av nedskräpade och förorenade områden.

Denna lag tillämpas inte på avfall från explosiva varor enligt lagen om explosionsfarliga ämnen (263/53), kärnavfall enligt kärnenergilagen (990/87), radioaktivt avfall enligt strålskyddslagen (592/91) eller på avfall som placeras i havet med stöd av tillstånd enligt lagen om förhindrande av havsföroreningar (298/79).

Denna lag tillämpas inte heller på utsläpp av avfall i luften, vatten eller avlopp till de delar som därom stadgas eller bestäms i någon annan lag.

Angående lagens tillämpningsområde stadgas närmare genom förordning.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *avfall* ett ämne eller föremål som innehavaren har kasserat eller avser eller är skyldig att kassera,

2) *problemavfall* avfall som på grund av en

kemisk eller någon annan egenskap kan förorsaka hälsan eller miljön särskild fara eller skada,

3) *avfallsproducent* en fysisk eller juridisk person som utövar en verksamhet som ger upphov till avfall,

4) *fastighetsinnehavare* en ägare eller en med ägaren jämställd innehavare av en fastighet eller en innehavare av legorätt som besitter en fastighet,

5) *verksamhetsarrangör* en upprätthållare av en hamn eller en friluftsför- eller snöskoterled eller en väghållare eller en innehavare av en järnväg,

6) *avfallsinnehavare* avfallsproducenten, fastighetsinnehavaren eller verksamhetsarrangören eller en annan fysisk eller juridisk person som innehar avfallet,

7) *transportör* en fysisk eller juridisk person som ansvarar för avfallstransporten för avfallsinnehavarens eller kommunens räkning,

8) *avfallshantering* insamling, transport, återvinning och behandling av avfall samt kontroll av sådan verksamhet och eftervård av behandlingsplatsen,

9) *insamling* uppsamling, sortering eller sammanblandning av avfall för transport eller egen återvinning eller behandling,

10) *återvinning* verksamhet vars syfte är att ta till vara och använda ett ämne eller den energi som ingår i avfallet,

11) *behandling* verksamhet vars syfte är att göra avfallet oskadligt eller slutdeponera det, samt med

12) *tillsynsmyndighet* länsstyrelsen och miljövårdsnämnden samt även andra myndigheter i den mån de har getts tillsynsuppgifter som stadgas eller bestäms i denna lag eller med stöd av den.

Vad som i denna lag stadgas om kommuner gäller även huvudstadsregionens samarbetsdelegation eller samkommuner till de delar som de har getts uppgifter som i denna lag eller med stöd av den stadgas eller bestäms för kommunerna.

2 kap.

Förhindrande av uppkomsten av avfall samt minskning av dess mängd och skadlighet

4 §

Allmän omsorgsplikt

I all verksamhet skall det i mån av möjlighet ses till att det uppkommer så lite avfall som möjligt och att avfallet inte förorsakar avfallshanteringen någon betydande olägenhet eller svårighet och inte hälsan eller miljön någon fara eller skada. Härvid skall i synnerhet

1) den som idkar produktion se till att råvaror används sparsamt i produktionen och att det i stället för råvaror i mån av möjlighet används avfall,

2) den som tillverkar en produkt i mån av möjlighet se till och den som importerar en produkt på motsvarande sätt försäkra sig om att produkten är hållbar, kan repareras och återanvändas eller återvinnas då den blir avfall och att produkten då den blir avfall inte förorsakar någon ovan avsedd fara, skada, olägenhet eller svårighet, samt

3) myndigheterna se till att de i sin egen verksamhet främjar fullgörandet av ovan nämnda skyldigheter och i mån av möjlighet använder återvinningsprodukter eller produkter som tillverkats av returråvaror.

5 §

Statsrådets allmänna föreskrifter

Statsrådet kan för verkställigheten av stadgandena i detta kapitel meddela allmänna föreskrifter om

1) märkningen av en produkt eller om information som skall fogas till den,

2) pant för en produkt eller premie som skall ges för återlämnandet av en produkt,

3) förbud, begränsningar eller villkor som gäller tillverkningen, importen, exporten, förmedlingen, försäljningen, överlåtelsen eller användningen av en produkt, om det när den tillverkas, används eller tas ur bruk uppkommer avfall som har konstaterats eller som kan förväntas medföra någon betydande olägenhet eller svårighet för avfallshanteringen eller någon fara eller skada för hälsan eller miljön, samt

4) om andra med dessa jämförbara omständigheter som är nödvändiga för verkställigheten av stadgandena i detta kapitel.

Då statsrådet meddelar en allmän föreskrift

kan det samtidigt bestämma att upplysningar som är nödvändiga för föreskriftens verkställighet skall lämnas till myndigheterna om verksamheten, produkten eller avfallet.

3 kap.

Anordnande av avfallshantering

6 §

Allmän omsorgsplikt vid avfallshantering

Avfallshanteringen skall ordnas så att följande iakttas:

1) avfallsinnehavaren skall se till att avfallshanteringen ordnas, om inte något annat bestäms med stöd av 18 § 1 mom. 5 punkten,

2) avfallet skall återvinnas, om det är tekniskt möjligt och om återvinningen inte förleder oskäligen merkostnader jämfört med avfallshantering som ordnas på annat sätt,

3) i mån av möjlighet skall i första hand de ämnen och i andra hand den energi som ingår i avfallet återvinnas;

4) avfallet eller avfallshanteringen får inte förorsaka hälsan eller miljön någon fara eller skada,

5) i avfallshanteringen skall användas bästa ekonomiskt användbara teknik samt bästa möjliga metod för bekämpning av hälso- eller miljöskador,

6) avfall får inte överges eller hanteras okontrollerat,

7) olika typer av avfall skall insamlas och hållas avskilda från varandra i alla skeden av avfallshanteringen i den mån som det är nödvändigt, samt tekniskt och ekonomiskt möjligt, för att förhindra att hälsan eller miljön förorsakas fara eller skada eller för att avfallshanteringen skall kunna ordnas på behörigt sätt,

8) olika typer av problemavfall får inte blandas sinsemellan och inte med annat avfall eller andra ämnen, utom i det fall att det kan göras utan att förorsaka hälsan eller miljön fara eller skada och om säkerheten hos återvinningen eller behandlingen av avfallet på så sätt förbättras,

9) då sammanblandning har skett i strid mot det allmänna förbudet i 8 punkten skall separering ske, om det tekniskt och ekonomiskt är

möjligt och om det är nödvändigt för att förhindra att hälsan eller miljön förorsakas fara eller skada.

10) avfallet skall behandlas på någon av de närmast belägna adekvata avfallsbehandlingsplatserna, samt

11) i mån av möjlighet skall avfallshanteringen planeras, ordnas och finansieras samt tillståndsförfarandena för avfallshandling tillämpas så att landet får ett lämpligt antal adekvata behandlingsplatser för olika typer av avfall som kräver olika behandling.

7 §

Ordnanande av avfallsinsamling

Avfallsproducenten skall se till att avfallsinsamlingen ordnas.

Fastighetsinnehavaren skall dock sörja för att insamling av avfall som omfattas av ordnad avfallstransport anordnas. Avfallsproducenten skall föra avfallet till den insamlingsplats som anordnas av fastighetsinnehavaren.

En verksamhetsarrangör skall å sin sida se till att insamling av avfall som uppkommer på hans område eller utmed hans led ordnas.

Kommunen kan bestämma till vilken insamlingsplats avfallet skall föras för ordnad avfallstransport.

8 §

Ordnanande av avfallstransport

Avfallsinnehavaren skall se till att avfallstransporten ordnas.

9 §

Avfallstransport

Den som transporterar avfall skall se till att avfallet transporteras på behörigt sätt och förs till den plats som avfallsinnehavaren har anvisat eller myndigheterna föreskrivit. Om avfallet inte tas emot på platsen, skall transportören återbörda avfallet till innehavaren.

10 §

Ordnad avfallstransport

Kommunen skall antingen som egen verksamhet eller genom att anlita en sammanslutning eller en privat företagare ordna transport av avfall som uppkommit från bosättning samt av annat avfall än problemavfall som till

beskaffenheten, sammansättningen och mängden kan jämföras med avfall från bosättning men som uppkommit inom industrin, service-sektorn eller någon annan verksamhet (*kommunalt anordnad avfallstransport*). Kommunen kan låta den ordnade avfallstransporten omfatta även transport av annat avfall.

Avfallstransport som nämns i 1 mom. kan ordnas i kommunen eller en del av den genom kommunens beslut och på villkor som den närmare bestämmer även så, att avfallsinnehavaren avtalar därom med transportören (*avfallstransport enligt avtal*). Kommunens villkor kan gälla arten och beskaffenheten av det avfall som skall transporteras, det skäligen högsta pris enligt avfallsart som kan uppbäras för transporten liksom även det område där transportören skall erbjuda transportservice.

Kommunen kan besluta att avfallstransport som avses i 1 eller 2 mom. (*ordnad avfallstransport*) inte ordnas inom ett område med besvärliga kommunikationer eller med få avfallsinnehavare eller lite avfall att transportera, om transporten inte av hälso- eller miljövårdsskäl eller andra därmed jämförbara skäl skall anses nödvändig.

11 §

Anslutning till ordnad avfallstransport

En avfallsinnehavare skall ansluta sig till avfallstransport som ordnas inom området.

Kommunen kan dock besluta att anslutning till ordnad avfallstransport inte krävs, om avfallsmängden är exceptionellt liten och avfallsinnehavaren själv ordnar avfallshandling.

12 §

Återvinning och behandling av avfall

Avfallsinnehavaren skall se till att återvinning eller behandling av avfallet ordnas.

13 §

Kommunalt anordnad återvinning och behandling av avfall

Kommunen skall ordna återvinning eller behandling av avfall från bosättning samt av annat avfall än problemavfall som till beskaffenheten, sammansättningen och mängden kan jämföras med avfall från bosättning men som uppkommit inom industrin, service-sektorn eller

någon annan verksamhet. Kommunen skall också ordna återvinning eller behandling av problemavfall från bosättning samt från jord- och skogsbruket, om det inte är fråga om en oskäligen mängd. Kommunen kan även ordna återvinning eller behandling av annat avfall. Kommunen kan bestämma att avfallet skall föras till av kommunen anordnad avfallsbehandling.

Kommunen kan överlåta skötseln av avfallshanteringen enligt 1 mom. delvis eller helt på en sammanslutning eller en privat företagare. Kommunen ansvarar också då för att den skyldighet som stadgas för den fullgörs.

14 §

Avfallshantering som fastighetsinnehavaren ordnar i andra hand

Om avfallsinnehavaren försummar sin skyldighet enligt 7, 8 eller 12 §§, skall den fastighetsinnehavaren som besitter den fastighet där avfallet har uppkommit eller som har tillåtit att avfallet förs till fastigheten se till att avfallshanteringen ordnas. Om fastighetsinnehavaren byts ut efter att avfallet har förts bort från fastigheten, skall fastighetsägaren sörja för att avfallshantering enligt denna paragraf ordnas.

15 §

Överlämnande av avfall och mottagarens plikt

Avfall får överlämnas endast till en sådan mottagare som har godkänts eller anmälts vid ett tillståndsförfarande enligt 8 kap. Om sådant godkännande inte förutsätts i fråga om mottagaren, får avfallet emellertid också överlämnas till en sådan mottagare som har tillräckliga förutsättningar att se till att avfallshanteringen ordnas på behörigt sätt.

När avfall överlämnas på det sätt som stadgas i 1 mom., övergår plikten att se till att avfallshanteringen ordnas på avfallsmottagaren. Plikten övergår emellertid inte på en transportör som är antecknad i avfallsregistret enligt 49 § vid transport av avfall som inte omfattas av ordnad avfallstransport.

16 §

Samarbete mellan kommuner

Kommunerna skall enligt behov ordna i samarbete den avfallshantering som ankommer på dem.

Om samarbete mellan kommunerna behövs för att avfallshanteringen skall kunna ordnas i enlighet med stadganden eller bestämmelser som ingår i denna lag eller som utfärdas med stöd av den, men kommunerna inte kommer överens om samarbetet, kan statsrådet ålägga kommunerna att samarbeta och bestämma villkoren för samarbetet.

17 §

Kommunala avfallshanteringsbestämmelser

Kommunen kan för att precisera verkställigheten av stadgandena i detta kapitel, eller allmänna föreskrifter som statsrådet meddelat med stöd av dem, meddela lokala allmänna bestämmelser om

1) insamling, sortering, förvaring, transport, vidareförmedling, återvinning eller behandling av avfall och om tekniska krav som gäller dessa funktioner,

2) åtgärder som behövs för att förhindra att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada, samt om

3) tillsyn över avfallshanteringen.

Bestämmelserna skall delges offentligen på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen. Bestämmelserna skall dessutom sändas till länsstyrelsen för kännedom.

18 §

Statsrådets allmänna föreskrifter om verkställigheten av stadgandena om anordnande av avfallshantering

Statsrådet kan för verkställigheten av stadgandena i detta kapitel meddela allmänna föreskrifter om

1) insamling, märkning, sortering, förvaring, transport, vidareförmedling, återvinning eller behandling av avfall och om de tekniska krav som gäller dessa funktioner,

2) åtgärder som behövs för att förhindra att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada,

3) kontroll och tillsyn,

4) den identifieringsblankett som behövs för identifieringen av problemavfall och för övervakningen av transporten och om blankettens användning,

5) skyldighet för den som tillverkar, importerar, förmedlar, säljer eller använder en produkt att antingen delvis eller helt sörja för anordnandet av avfallshanteringen eller svara

för de kostnader som den förorsakar samt skyldighet för avfallsproducenten att föra avfallet till avfallshantering som anordnas på detta sätt, samt om

6) andra med dessa jämförbara omständigheter som är nödvändiga för verkställigheten av stadgandena i detta kapitel.

Då statsrådet meddelar en allmän föreskrift kan det samtidigt bestämma att sådana upplysningar om avfallet eller avfallshanteringen som är nödvändiga för tillsynen över föreskriftens verkställighet skall lämnas till myndigheterna.

4 kap.

Nedskräpning samt förorening av marken

19 §

Nedskräpningsförbud

Skräp, smuts eller en maskin, en anordning, ett fordon, ett fartyg eller något annat kasserat föremål får inte lämnas i miljön så att det kan förorsaka hälsan någon fara eller skada, osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel eller någon annan liknande risk eller olägenhet (*nedskräpningsförbud*).

20 §

Skyldighet att snygga upp ett nedskräpat område

Den som har skräpat ned är skyldig att snygga upp det nedskräpade området. Som nedskräpare betraktas även en arrangör av en nöjes- eller annan liknande tillställning, ifall omgivningen blir nedskräpad till följd av tillställningen.

Om det inte kan utredas vem som har skräpat ned eller om han inte anträffas eller om han försummar sin uppsnygningsskyldighet och det är fråga om ett allmänt eller privat vägområde eller vägens sidoområde eller biområde, ett järnvägsområde, ett område med en allmän frilufts- eller snöskoterled, ett allmänt frilufts- eller rekreationsområde eller ett därmed jämförbart område som är avsett för allmänt bruk eller ett område för vilket har fastställts stads-, byggnads- eller strandplan, är innehavaren av det nedskräpade området och

på ett område med en allmän frilufts- eller snöskoterled upprätthållaren av leden skyldig att snygga upp området.

Om skyldigheten att rengöra gator och byggnadsplanevägar stadgas särskilt.

21 §

Förordnande om uppsnygning av ett nedskräpat område

Miljövårdsnämnden kan bestämma att nedskräparen eller någon annan som är skyldig att snygga upp skall snygga upp ett nedskräpat område.

Om det inte kan utredas vem som har skräpat ned eller om han inte anträffas eller om han försummar sin uppsnygningsskyldighet och det inte är fråga om ett område som nämns i 20 § 2 mom., kan miljövårdsnämnden bestämma att områdets innehavare skall snygga upp det nedskräpade området, under förutsättning att uppsnygningsskyldigheten inte kan anses oskälig. Om det är fråga om ett område i kommunens besittning, kan länsstyrelsen bestämma att kommunen skall snygga upp det nedskräpade området.

Om någon annan sådan innehavare av ett nedskräpat område som avses i 2 mom. än kommunen försummar sin uppsnygningsskyldighet eller om uppsnygningsskyldigheten skall anses oskälig, kan länsstyrelsen bestämma att kommunen skall snygga upp området.

22 §

Förbud mot förorening av marken och anmälan om förorening

I marken får inte lämnas, utsläppas eller placeras avfall eller något annat ämne så att följden är en sådan försämring av markens kvalitet som kan förorsaka hälsan eller miljön någon fara eller skada, en ansenlig minskning av trivseln eller kränkning av något annat allmänt eller enskilt intresse (*förbud mot förorening av marken*).

Den vars verksamhet är ägnad att förorsaka förorening av marken är skyldig att se till att tillräckligt effektiva åtgärder vidtas för att förhindra att avfall eller något annat ämne hamnar i marken med ovan nämnda påföljder.

Om marken förorenas, skall den vars verksamhet har förorsakat föroreningen utan dröjsmål underrätta miljövårdsnämnden om det.

23 §

Skyldighet att rengöra förorenad mark

Den som har utövat verksamhet som har förorsakat eller kan förorsaka förorening av marken skall enligt behov utreda rengöringsbehovet eller tillståndet hos området. Om utredningen visar att marken är förorenad, skall den som förorsakat föroreningen vid behov rengöra området så att det försätts i ett sådant tillstånd att det inte längre förorsakar någon fara, skada eller annan påföljd enligt 22 § 1 mom.

Om det inte kan utredas vem som har orsakat föroreningen eller om han inte anträffas eller om han försummar sin rengöringsskyldighet och den verksamhet som förorsakat föroreningen har skett med områdesinnehavarens samtycke eller vetskap eller denne har känt till eller borde ha känt till områdets skick då han skaffade det, skall innehavaren av det förorenade området vidta de åtgärder som avses i 1 mom.

Om innehavaren av ett förorenat område i ett fall som avses i 2 mom. inte skäligen kan åläggas att rengöra det förorenade området, skall kommunen på motsvarande sätt utreda rengöringsbehovet hos området och rengöra det.

24 §

Förordnande om rengöring av ett förorenat område

Länsstyrelsen kan i enlighet med 23 § bestämma att den som har förorsakat föroreningen eller innehavaren av det förorenade området eller kommunen skall utreda rengöringsbehovet hos området och rengöra det samt meddela de föreskrifter och anvisningar som behövs för detta.

25 §

Upplysningsplikt angående ett förorenat område

Den som säljer eller annars överlåter eller arrenderar ut ett markområde är skyldig att ge områdets nya innehavare de upplysningar han besitter om vilken verksamhet som har utövats på området och vilket avfall eller vilka ämnen som finns på området samt om marken har konstaterats vara förorenad eller om det i marken finns avfall eller ämnen som kan förorsaka förorening av marken.

26 §

Statsrådets allmänna föreskrifter om verkställigheten av stadgandena om nedskräpning samt förorening av marken

Statsrådet kan för verkställigheten av stadgandena i detta kapitel meddela allmänna föreskrifter om

1) åtgärder som behövs för att förhindra förorening av marken enligt 22 § 1 och 2 mom.,

2) de största tillåtna halterna av skadliga ämnen i marken eller om andra skadliga egenskaper som kan godkännas vid olika markanvändningsändamål,

3) bedömning av hur pass förorenad marken är eller rengöringsbehovet hos ett förorenat markområde,

4) isolering av ett förorenat markområde från omgivningen, kontroll och övervakning av området samt om de tekniska krav som skall ställas på rengöringsåtgärderna och om rengöringsmetoder, samt om

5) andra med dessa jämförbara omständigheter som är nödvändiga för att förhindra förorening av marken eller för rengöring av ett förorenat område.

5 kap.

Kostnadsansvar och finansiering

27 §

Avfallsinnehavarens kostnadsansvar

Avfallsinnehavaren eller föregående innehavare svarar för de kostnader som föranleds av avfallet, om inte något annat bestäms med stöd av 18 § 1 mom. 5 punkten.

28 §

Kommunal avfallsavgift

Kommunen har rätt att bära upp en avfallsavgift för täckande av de kostnader som den av kommunen anordnade avfallshanteringen samt uppgifterna i anslutning därtill åsamkar kommunen. Avfallsavgiften kan bestå av en eller flera avgifter.

För behandlingen av avfall skall uppbäras en avgift som täcker åtminstone de kostnader som

föranleds av inrättandet, användningen, urbruktagandet och eftervården av behandlingsplatser.

29 §

Bestämmingsgrunderna för kommunal avfallsavgift

De allmänna grunderna för bestämmande av avfallsavgiften är avfallets art, beskaffenhet och mängd samt antalet avhämtningar. Som grunder får dessutom beaktas insamlings- och transportförhållandena på fastigheten och uppsamlingsområdet, användningen av kommunens insamlingsmateriel samt transportsträckan då avfallet transporteras som enskild transport.

Om avfallets mängd eller beskaffenhet inte utan svårighet kan utredas på ett tillförlitligt sätt eller om det för miljövården eller anordnandet av avfallshanteringen är nödvändigt, kan som bestämningsgrund för avfallsavgiften också användas fastighetens våningsyta, antalet personer eller någon annan motsvarande grund.

30 §

Bestämmande av kommunal avfallsavgift

En taxa som i detalj utvisar grunderna för bestämmande av avfallsavgiften skall antas av kommunen. Taxan skall antas så att avfallsavgiften uppmuntrar till en minskning av avfallets mängd och skadlighet samt till återvinning av avfall.

Om avfallsavgiften enligt taxan måste anses oskäligt stor eller liten, kan avgiften bestämmas så att den avviker från taxan.

I enskilda fall kan grunderna för avgiften bestämmas oberoende av taxan.

Då avfallsavgiften bestäms på ett avvikande sätt eller då den bestäms oberoende av taxan skall avgiftsgrunderna vara objektiva och skäliga.

31 §

Skyldighet att betala kommunal avfallsavgift

En avfallsinnehavare eller den föregående innehavaren, vars avfall tas om hand av kommunen, är skyldig att betala avfallsavgift.

Om kommunen ordnar återvinning eller behandling av avfall, men inte transporten, kan avfallsavgiften uppbäras hos transportören.

32 §

Anmärkning mot kommunal avfallsavgift

Den betalningsskyldige har rätt att inom 14 dagar från det debetsedeln mottogs framställa anmärkning hos den kommunala myndighet som beslutar om bestämmandet och debiteringen av avfallsavgiften. Med anledning av anmärkningen skall ett beslut fattas och en ny debetsedel sändas till den betalningsskyldige.

33 §

Betalning och återbäring av kommunal avfallsavgift

Avfallsavgiften betalas till kommunen. Kommunen kan också bestämma att avgiften betalas till en sammanslutning eller en företagare som verkar för kommunens räkning.

Avfallsavgiften skall, oberoende av ändringsökande, betalas inom den tid som anges på debetsedeln eller på den nya debetsedel som utfärdats med anledning av en anmärkning. Betalas inte avgiften inom utsatt tid, skall på det förfallna beloppet erläggas en årlig ränta om 16 procent räknat från förfalldagen.

Om avfallsavgiften avlyfts eller nedsätts med anledning av ändringsökande, skall kommunen återbära det överbetalda beloppet jämte årlig ränta från inbetalningsdagen till återbetalningsdagen enligt den lägsta diskontoräntesats som Finlands bank tillämpar sistnämnda dag.

34 §

När stadgandena om kommunal avfallsavgift inte skall tillämpas

Stadgandena om kommunal avfallsavgift tillämpas inte till de delar som skötseln av återvinningen eller behandlingen av avfallet har överlåtits på en sammanslutning eller en företagare enligt 13 § 2 mom.

35 §

Statens deltagande i avfallshanteringsarbete

Om avfall i miljön eller ett annat kasserat föremål eller ämne medför fara, skada eller någon annan påföljd som nämns i 19 § eller 22 § 1 mom. och det arbete eller den åtgärd som behövs för att förebygga eller avlägsna denna har orsakat eller kan orsaka kostnader för kommunens avfallshandling som måste

anses vara oskäligen, kan vatten- och miljödistriktet, efter att ha avtalat därom med kommunen, enligt statsbudgeten utföra eller låta utföra ett arbete eller vidta eller låta vidta en åtgärd i form av avfallshanteringsarbete eller annars delta i de kostnader som avses ovan.

6 kap.

Myndigheter

36 §

Centralförvaltning

Miljöministeriet leder, styr och utvecklar skötseln av de uppgifter som avses i denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den.

Vatten- och miljöstyrelsen övervakar iakttagandet av de stadganden och bestämmelser om import, export och transitering av avfall genom finskt territorium (*internationell avfallstransport*) som utfärdas i denna lag och med stöd av den.

37 §

Regionala förvaltningsmyndigheter

Länsstyrelsen styr och utvecklar skötseln i länet av de uppgifter som avses i denna lag och i de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den samt övervakar att dessa stadganden och bestämmelser iakttas.

Om länsstyrelsens samt vatten- och miljödistriktets uppgifter vid tillsynen i fråga om miljötillstånd stadgas i lagen om miljötillståndsförfarande (735/91).

38 §

Kommunala myndigheter

Kommunens miljövårdsnämnd övervakar att denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den iakttas i kommunen.

Om den kommunala miljötillståndsmyndighetens uppgifter vid tillsynen i fråga om miljötillstånd stadgas i lagen om miljötillståndsförfarande.

39 §

Andra myndigheter

Iakttagandet av de stadganden och bestämmelser

som utfärdas i denna lag och med stöd av den om internationella avfallstransporter samt om import och export av en produkt enligt 5 § 1 mom. övervakas även av tullverket.

Då statsrådet meddelar en allmän föreskrift enligt 5, 18 eller 26 § kan statsrådet bestämma att även någon annan statlig myndighet skall delta i tillsynen över att föreskriften iakttas.

7 kap.

Avfalls- och avfallshanteringsplanering

40 §

Riksomfattande avfallsplan och länets avfallsplan

För skötseln och utvecklandet av de uppgifter som stadgas och bestäms i denna lag och med stöd av den skall miljöministeriet och länsstyrelsen göra upp en plan för avfall och avfallshandling (*riksomfattande avfallsplan och länets avfallsplan*).

I avfallsplanen skall presenteras uppgifter om nuläget beträffande avfallet och avfallshandlingens samt utvecklingsmålen och de åtgärder som behövs för att nå dem.

Miljöministeriet kan bestämma att den del av den riksomfattande avfallsplanen som gäller internationella avfallstransporter skall vara bindande.

41 §

Kommunens uppgifter vid uppgörandet av avfallsplaner

Kommunen skall lämna länsstyrelsen och länsstyrelsen i sin tur miljöministeriet de uppgifter om avfall som uppkommer i kommunen, om anordnandet och tillsynen över avfallshandlingens samt om utvecklingsmål gällande dessa som behövs för uppgörandet av avfallsplanen.

8 kap.

Tillståndsförfaranden

42 §

Avfallstillstånd

För sådan återvinning eller behandling av avfall som sker i en anläggning eller yrkesmässigt och för yrkesmässig insamling av problem-

avfall samt för annan verksamhet som är av betydelse för avfallshanteringen och om vilken stadgas närmare genom förordning krävs tillstånd (*avfallstillstånd*).

Länsstyrelsen eller miljövårdsnämnden kan för iakttagandet av denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den vid behov i betydelsefulla enskilda fall bestämma att även för annan återvinning eller behandling av avfall eller för verksamhet av betydelse för avfallshanteringen skall krävas avfallstillstånd.

Ansökan om avfallstillstånd behandlas i den ordning som stadgas i lagen om miljö tillståndsförfarande.

43 §

Undantag från skyldigheten att söka avfallstillstånd

Utan avfallstillstånd får avfall återvinnas, eller annat avfall än problemavfall behandlas på den plats där det har uppkommit, i en anläggning eller yrkesmässigt, om statsrådet med stöd av 18 eller 26 § har meddelat allmänna föreskrifter om återvinningen eller behandlingen i fråga och samtidigt bestämt att avfallstillstånd inte behövs.

Utan avfallstillstånd får avfall återvinnas eller behandlas i en anläggning eller yrkesmässigt även i försökssyfte för utvärderandet av verkningarna eller användbarheten av sådan verksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet. Anmälan om verksamhet i försökssyfte skall i god tid innan verksamheten inleds göras till miljövårdsnämnden som vid behov kan meddela föreskrifter eller anvisningar om verksamheten för att förhindra att hälsan eller miljön orsakas fara eller skada eller förbjuda sådan verksamhet.

44 §

Beviljande av avfallstillstånd

Avfallstillstånd beviljas,

1) om verksamheten uppfyller de krav som stadgas och bestäms i denna lag eller med stöd av den,

2) om den som utövar återvinnings- eller behandlingsverksamhet eller insamling av problemavfall är tillräcklig solvent med beaktande av verksamhetens omfattning, karaktär och de föreskrifter som meddelas för verksamheten eller om det för behandlingen eller insamlingen av problemavfall eller vid behov för åter-

vinningen i motsvarande mån har upptagits en tillräcklig ansvarsförsäkring eller ställts någon annan tillräcklig säkerhet, samt

3) om den som utövar återvinnings- eller behandlingsverksamhet eller insamling av problemavfall har tillgång till tillräcklig sakkunskap.

Avfallstillstånd beviljas antingen tills vidare eller av särskilda skäl för viss tid. Tillståndet kan begränsas till återvinning eller behandling av endast vissa typer av avfall eller till insamling av vissa typer av problemavfall. I ett tillstånd som gäller behandling av avfall kan behandlingen av avfall från ett visst område prioriteras. I ett tillstånd som gäller insamling av problemavfall kan den avfallsmängd som hålls i lager begränsas.

I avfallstillståndet kan utfärdas nödvändiga bestämmelser om avfall och avfallshandling, om åtgärder som behövs för att förhindra hälso- och miljöskador på grund av avfallet samt om kontroll och tillsyn.

45 §

Godkännande av internationella avfallstransporter

Avfall som anges i beslut av miljöministeriet (*internationellt övervakat avfall*) får inte importeras, exporteras eller transiteras genom finskt territorium, om inte anmälan om detta har gjorts till vatten- och miljöstyrelsen på det sätt som närmare stadgas genom förordning.

Vatten- och miljöstyrelsen kan i enskilda fall ställa upp villkor för en internationell avfallstransport för att säkerställa att den internationella avfallstransporten har ordnats så som denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den förutsätter och att transporter sker enligt Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och omhändertagande av riskavfall (FördrS 45/92) eller enligt arrangemang som konventionen tillåter.

Vatten- och miljöstyrelsen skall förbjuda en internationell avfallstransport, om den inte uppfyller kraven i 2 mom. eller om den strider mot den riksomfattande avfallsplanen.

Vatten- och miljöstyrelsen kan meddela anvisningar om tillämpningen av stadgandena och bestämmelserna om internationella avfallstransporter.

46 §

Ändring och avslutande av verksamhet för vilken avfallstillstånd har beviljats

För en väsentlig utvidgning eller ändring av verksamhet för vilken avfallstillstånd har beviljats krävs tillstånd. Om sökande och beviljande av sådant tillstånd gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om avfallstillstånd. Tillståndsmyndigheten skall utan dröjsmål underrättas om väsentliga inskränkningar i verksamheten eller om att verksamheten upphör eller om byte av verksamhetsidkare.

47 §

Ändring av avfallstillstånd och beslut om internationell avfallstransport

Avfallstillstånd eller beslut om internationella avfallstransporter kan ändras på initiativ av den myndighet som beviljat tillståndet eller meddelat beslutet, om omständigheterna har ändrats väsentligt eller om det visar sig att den fara eller skada som verksamheten förorsakar är väsentligt större än vad som väntats eller om grunderna för tillståndet eller beslutet senare annars konstateras ha varit väsentligt annorlunda än vad som har förutsatts då tillståndet beviljades eller beslutet gavs. Tillståndet eller beslutet kan också ändras, om det är nödvändigt för verkställigheten av internationella fördrag som är förpliktande för Finland. En ändring av ett tillstånd eller beslut skall i tillämpliga delar behandlas på samma sätt som när ett tillstånd beviljas eller ett beslut meddelas.

48 §

Återkallande av avfallstillstånd eller beslut om internationell avfallstransport

Ett avfallstillstånd eller ett beslut om en internationell avfallstransport kan av den myndighet som beviljat tillståndet eller meddelat beslutet återkallas för viss tid eller helt, om någon väsentlig förutsättning för tillståndet eller beslutet inte längre uppfylls eller om stadganden eller bestämmelser har överträtts så att verksamheten förorsakar väsentlig fara eller skada för hälsan eller miljön.

49 §

Anmälan om verksamhet till avfallsregistret

Till länsstyrelsen skall för införande i avfalls-

registret enligt 69 § göras anmälan om

1) sådan återvinning eller behandling av avfall som sker i en anläggning eller yrkesmässigt och som enligt 43 § inte kräver avfallstillstånd,

2) yrkesmässig transport av avfall, samt om

3) yrkesmässig insamling av annat avfall än problemavfall.

Anmälan skall innehålla tillräckliga uppgifter om verksamheten och utövaren. Anmälan skall göras minst en månad innan verksamheten inleds.

Om det inträffar en väsentlig ändring i den verksamhet som nämns i anmälan eller om verksamheten upphör, skall länsstyrelsen omedelbart underrättas om detta.

50 §

Länsstyrelsens bestämmelser på grund av anmälan

Länsstyrelsen kan vid behov för anordnandet av avfallshanteringen utfärda bestämmelser om vilka åtgärder anmälaren skall vidta eller vad som i övrigt skall iakttas, om det på grundval av anmälarens verksamhet eller anmars finns grundad anledning att misstänka att verksamheten inte uppfyller vad som stadgas eller bestäms i denna lag eller med stöd av den.

9 kap.

Inhämtande av information, kontroll och tillsyn

51 §

Skyldighet att inhämta information och bokföringsskyldighet

Den som idkar produktion och den som tillverkar eller importerar en produkt skall tillräckligt väl känna till det avfall som produktionen eller produkten ger upphov till, dess hälso- och miljökonsekvenser samt sätten att minska avfallens mängd och skadlighet liksom även avfallshanteringen och möjligheterna att utveckla produktionen eller produkten så att avfallens mängd och skadlighet minskar.

Avfallsinnehavaren skall tillräckligt väl känna till mängden och arten av det avfall han innehar, dess beskaffenhet och ursprung, de egenskaper hos avfallet som är av betydelse för avfallshanteringen samt hälso- och miljökonsekvenserna av avfallet.

Den som har avfallstillstånd och den som

producerar problemavfall, med undantag av hushållen, och den som yrkesmässigt transporterar problemavfall skall föra bok över mängden och arten av det avfall som uppkommer, insamlas, lagras eller mellanlagras, transporteras, återvinns eller behandlas i hans verksamhet, över dess beskaffenhet och ursprung samt, då han för avfallet någon annanstans från den plats där det har uppkommit, även över leveransplatsen och leveransdatumet samt över transport- och återvinnings- eller behandlings-sättet.

Tillsyns- eller tillståndsmyndigheten kan i enskilda fall och miljöministeriet allmänt meddela föreskrifter och anvisningar om hur skyldigheten att inhämta information och bokföringsskyldigheten skall fullgöras.

52 §

Myndigheternas rätt till information

Tillsynsmyndigheten samt miljöministeriet och kommunen har rätt att av avfallsinnehavaren eller någon annan som ordnar avfallshantering eller den som är skyldig att snygga upp eller rengöra ett nedskräpat eller förorenat område på begäran få de upplysningar som behövs för tillsynen över att denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den iakttas eller för skötseln av sina uppgifter. Tillsynsmyndigheten och miljöministeriet har också rätt att av den som idkar produktion och den som tillverkar eller importerar en produkt på begäran få de uppgifter om produktionen som behövs för verkställigheten av denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den samt om de ämnen som används i produktionen och om de produkter som tillverkas eller importeras liksom även om det avfall som de ger upphov till och om avfallshanteringen.

Tillsynsmyndigheten och miljöministeriet har rätt att av en annan myndighet få de upplysningar och handlingar som de behöver för sin verksamhet.

53 §

Internationellt informationsutbyte

Tillsynsmyndigheten och miljöministeriet får lämna uppgifter som förutsatts av internationella fördrag som är förpliktande för Finland till de utländska organ, internationella organi-

sationer och samarbetsstater som avses i konventionerna.

54 §

Kontrollrätt

Tillsynsmyndigheten eller en person som den utsett har för tillsynen över att denna lag och de stadganden eller bestämmelser som utfärdas med stöd av den iakttas rätt att företa kontroller på andra ställen än i bostäder samt att för kontrollen få nödvändiga uppgifter, se nödvändiga handlingar, göra nödvändiga mätningar eller undersökningar samt ta de prov av skälig storlek som är nödvändiga för undersökningarna. Innan åtgärderna vidtas skall ställets innehavare beredas tillfälle att bli hörd, om inte ändamålet med kontrollen förutsätter något annat.

Tillsynsmyndigheten kan bestämma att innehavaren av ett kontrollerat ställe skall betala de skäliga kostnader som föranletts av mätningarna eller undersökningarna. Innehavaren av ett kontrollerat ställe skall underrättas om mätning- eller undersökningsresultaten.

55 §

Exceptionella situationer

Om avfall förorsakar direkt och uppenbar fara eller skada för hälsan eller miljön eller avfall uppstår på grund av en olyckshändelse, en produktionsstörning eller någon annan därmed jämförbar situation eller som följd av en engångsåtgärd så att det förutsätter särskilda åtgärder inom avfallshanteringen, skall avfallsinnehavaren utan dröjsmål underrätta miljövårdsnämnden om det.

Miljövårdsnämnden kan i fall som avses i 1 mom. utfärda bestämmelser om avfall och avfallshantering eller, om det är fråga om verksamhet som förorsakar allvarlig fara eller skada, bestämma att verksamheten skall avbrytas eller begränsas eller ändras så att den uppfyller de krav som stadgas och bestäms i denna lag och med stöd av den. Om det är fråga om en situation som förorsakar direkt och uppenbar fara eller skada eller om en nödsituation, kan miljövårdsnämnden på de villkor den bestämmer godkänna även en nödvändig temporär avvikelser från de stadganden och bestämmelser som utfärdas i denna lag eller med stöd av den.

Om saken inte tillåter dröjsmål har en av

miljövårdsnämnden utsedd tjänsteinnehavare rätt att utfärda en bestämmelse enligt 2 mom. som genast skall iakttas. Tjänsteinnehavaren skall då utan dröjsmål föra saken till miljövårdsnämnden för avgörande.

56 §

Handräckning

Polisen och tullmyndigheterna skall vid behov ge tillsynsmyndigheten handräckning vid tillsynen över iakttagandet av denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den.

10 kap.

Tvångsmedel och påföljder

57 §

Förbud, begränsningar och andra bestämmelser

Om denna lag eller stadganden eller bestämmelser som utfärdas med stöd av den överträds vid avfallshandtering eller vid någon annan verksamhet som avses i denna lag, kan tillsynsmyndigheten förbjuda gärningsmannen att fortsätta eller upprepa det förfarande som strider mot stadgandena eller bestämmelserna och förelägga den som överträtt stadgandena eller bestämmelserna att inom utsatt tid fullgöra sin skyldighet samt bestämma om temporära åtgärder gällande avfallet eller produkten. Kostnaderna för dessa åtgärder betalas av den som har handlat i strid med stadgandena eller bestämmelserna.

Om en produkt inte uppfyller de krav som ställs i denna lag eller med stöd av den, kan miljöministeriet

1) bestämma att sådana ändringar skall företas i produkten att den uppfyller ovan nämnda krav samt att det skall visas att ändringarna har företagits,

2) temporärt eller permanent förbjuda tillverkning, import, förmedling, försäljning, överlåtelse eller användning av produkten eller bestämma att nödvändiga åtgärder skall vidtas angående en produkt som redan har släppts ut på marknaden på detta sätt, samt

3) bestämma att produkten skall behandlas eller återvinnas som avfall.

58 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

Länsstyrelsen eller miljövårdsnämnden kan

förstärka ett förbud eller en föreskrift som meddelas på grundval av denna lag eller ett stadgande eller en bestämmelse som utfärdas med stöd av den med vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts eller förbjuds.

I frågor som gäller vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande tillämpas i övrigt vad som stadgas i viteslagen (1113/90).

59 §

Anhängiggörande

En registrerad förening, vars huvudsakliga ändamål enligt stadgarna är att främja miljövården, har inom sitt verksamhetsområde rätt att göra ett ärende som gäller förbud, föreskrifter, vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande enligt 21 och 24 §§ samt 57 § 1 mom. och som inte är av ringa betydelse anhängigt i miljövårdsnämnden eller vid länsstyrelsen, om avsikten med anhängiggörandet är att förhindra miljöförstöring, nedskräpning eller förorening av marken eller att ett förstört, nedskräpat eller förorenat område snyggas upp eller rengörs.

60 §

Avfallsförseelse

Den som avsiktligt eller av grov oaktsamhet

1) bryter mot förbud som nämns i 5 §, 7 § 4 mom., 13 § 1 mom., 17—19 §§, 22 § 1 mom., 26 §, 42 § 2 mom., 43 §, 44 § 2 eller 3 mom., 45 § 2 eller 3 mom., 50 §, 55 § 2 eller 3 mom. eller 57 § eller mot förbud eller bestämmelser som utfärdas med stöd av nämnda stadganden eller

2) försummar skyldigheter som nämns i 7—9 §§, 11 § 1 mom., 12 eller 14 §§, 15 § 1 mom., 20 § 1 eller 2 mom., 21 §, 22 § 2 eller 3 mom., 23—25 §§, 42 § 1 mom., 43 § 2 mom., 45 § 1 mom., 46 §, 49 §, 51 § 3 mom. eller 55 § 1 mom.,

skall, om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag, för *avfallsförseelse* dömas till böter.

För ringa överträdelse av det nedskräpningsförbud som nämns i 19 § kan polisen påföra ordningsbot till ett belopp som stadgas genom förordning. Om ordningsbot gäller i övrigt vad som stadgas i ordningsbotslagen (66/83) eller med stöd av den.

61 §

Avfallsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet handlar i strid med ett stadgande som nämns i 60 § 1 mom. eller ett förbud eller en bestämmelse som utfärdas med stöd av det så att hans förfarande är ägnat att förorsaka hälsan eller miljön fara eller skada, skall för *avfallsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

För avfallsbrott döms även den som importerar, exporterar eller genom finskt territorium transiterar internationellt övervakat avfall i strid med denna lag eller stadganden eller bestämmelser som utfärdas med stöd av den eller den internationella konvention som nämns i 45 § 2 mom. och sålunda att gärningen förorsakar sådan fara eller skada som avses i 1 mom. eller i nämnda konvention.

Försök till uppsåtligt brott är straffbart.

62 §

Grovt avfallsbrott

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet handlar i strid med ett stadgande som avses i 60 § 1 mom. eller ett förbud eller en bestämmelse som utfärdas med stöd av det eller som handlar på ett sätt som nämns i 61 § 2 mom. så att hans förfarande är ägnat att förorsaka hälsan eller miljön allvarlig fara skall för *grovt avfallsbrott* dömas till fängelse i minst sex månader och högst sex år.

Försök till uppsåtligt brott är straffbart.

63 §

Brott mot tystnadsplikt

Den som överträder ett förbud enligt 70 § 1 mom. skall för *brott mot tystnadsplikt enligt avfallslagen* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Allmän åklagare får inte väcka åtal för brott enligt 1 mom., om inte målsäganden har anmält brottet till åtal.

På brott mot den tystnadsplikt som tillkommer tjänstemän och anställda vid offentligrettsliga samfund skall emellertid tillämpas stadgandena i 40 kap. 5 § strafflagen.

64 §

Förverkandepåföljd

Om förverkande av ekonomisk fördel av ett

brott samt av ett föremål eller någon annan egendom som använts för brottet stadgas i 2 kap. 16 § strafflagen.

65 §

Försäljning av lös egendom som är föremål för hot om tvångsutförande

Om det har bestämts att ett hot om tvångsutförande som gäller lös egendom skall verkställas och om egendomen har penningvärde, har miljövårdsnämnden och länsstyrelsen rätt att bortföra sådan egendom för återvinning eller sälja den för att täcka de kostnader som tvångsutförandet förorsakar. Eventuellt överskott skall återbördas till ägaren.

11 kap.

Ändringssökande och verkställighet av beslut

66 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som meddelats av en kommunal myndighet med stöd av denna lag söks hos länsrätten genom besvär med iakttagande av vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

Ändring i beslut som gäller kommunala avfallshanteringsbestämmelser enligt 17 § och taxan enligt 30 § söks hos länsrätten genom besvär med iakttagande av vad som stadgas i kommunallagen (953/76).

Ändring i avfallstillstånd enligt 42 § samt i beslut enligt 46—48 §§ vilka gäller avfallstillstånd söks med iakttagande av vad som stadgas i lagen om miljöstillståndsutförande.

Över beslut som länsstyrelsen eller miljövårdsnämnden meddelat med stöd av 58 § 1 mom. och som gäller föreläggande av vite eller hot om tvångsutförande, avbrytande eller förbud får inte anföras särskilda besvär.

67 §

Verkställighet

I beslut som fattas med stöd av 21 och 31 §§, 43 § 2 mom., 45, 50, 55, 57 och 58 §§ samt av särskilda skäl i beslut som fattas med stöd av 47 och 48 §§ kan bestämmas att beslutet skall följas trots ändringssökande, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

12 kap.

Särskilda stadganden

68 §

Bestämmande av undersökningslaboratorium

Det kan bestämmas att undersökningar som gäller egenskaper hos samt hälso- och miljökonsekvenser av produkter eller avfall och som förutsätts i denna lag eller i stadganden eller bestämmelser som utfärdas med stöd av den skall utföras i ett laboratorium som utsetts av myndigheterna.

69 §

Avfallsregister

Tillsynsmyndigheterna skall föra ett register (*avfallsregister*) över de anmälningar och tillståndsansökningar som görs till dem enligt denna lag samt över de beslut som har fattats på grundval av anmälningarna och ansökningarna.

70 §

Tystnadsplikt

Den som vid tillsynen över att denna lag iakttas eller då han utför någon annan uppgift som avses i denna lag har fått upplysningar om en privatpersons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller om en affärs- eller yrkeshemlighet eller om en privatpersons personliga omständigheter får inte utan samtycke av den som saken gäller för utomstående röja eller till sin egen eller någon annans fördel använda de upplysningar som han har fått på detta sätt.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att de upplysningar och handlingar som nämns i 52 § 2 mom. lämnas till tillsynsmyndigheten och miljöministeriet och inte heller att upplysningar lämnas till åklagar-, polis- eller tullmyndigheter för utredande av brott.

71 §

Avgifter för behandling av tillståndsansökningar och anmälningar

Om den avgift som skall uppbäras för behandlingen av ansökningar om avfallstillstånd stadgas i lagen om miljötillståndsförfarande. På motsvarande sätt kan en avgift uppbäras för behandlingen av anmälningar som avses i 8 kap. och för de kontroller som ansluter sig därtill.

72 §

Indrivning av kostnader och avgifter

Kommunal avfallsavgift samt kostnader enligt 54 § 2 mom. och avgifter enligt 71 § får indrivnas utan dom eller beslut i den ordning som stadgas om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

73 §

Närmare stadganden

Genom förordning kan stadgas om

1) klassificering av ett ämne eller föremål som avfall och om klassificering av avfall som problemavfall samt om vilka verksamheter som är återvinning och behandling,

2) förpackning och märkning av avfall samt om lämnande av upplysningar om avfallet för anordnandet av avfallshanteringen,

3) allmänna kvalitetskrav som skall iakttas vid anordnandet av avfallshanteringen,

4) vatten- och miljöförvaltningens uppgifter för verkställigheten av denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den,

5) undantag från tillämpningen av denna lag inom försvarsmakten, om skäl som är viktiga för försvaret förutsätter detta, samt om tillsynsmyndigheter enligt denna lag inom försvarsmakten,

6) delegationen för avfallsfrågor,

7) statliga ämbetsverks och inrättnings skyldighet att avge utlåtanden till de myndigheter som avses i 36—38 §§ samt om sakkunniga ämbetsverks och inrättnings andra uppgifter enligt denna lag,

8) avfallshanteringsarbeten enligt 35 §,

9) tillämpning av stadgandena om godkännande av internationella avfallstransporter och om anmälan av verksamhet till avfallsregistret samt om avfallsregistret,

10) tillämpning av stadgandena om bokföring och kontroller enligt 9 kap. samt om

11) andra med dessa jämförbara omständigheter som behövs för verkställigheten eller tillämpningen av denna lag.

74 §

Miljöministeriets befogenheter

Miljöministeriet kan

1) fastställa en förteckning över de vanligaste typerna av avfall och över problemavfall,

2) utfärda bestämmelser om innehållet i och

uppgörandet av länens avfallsplaner enligt 7 kap. och om de uppgifter som skall lämnas för planerna samt om de åtgärder som behövs för förhindrandet av avfallstransporter som strider mot avfallsplanerna,

3) fastställa eller godkänna standarder som behövs för tillämpningen av denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den,

4) utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av en förordning eller ett statsrådsbeslut som ges med stöd av denna lag eller bevilja undantag från dem i de fall som stadgas genom förordningen eller bestäms i statsrådsbeslutet,

5) meddela anvisningar för verkställigheten och tillämpningen av denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den, samt

6) med verksamhetsidkarna eller myndigheterna eller organisationer som företräder dessa komma överens om åtgärder genom vilka uppnåendet av de mål och fullgörandet av de uppgifter och skyldigheter som stadgas i denna lag främjas.

13 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

75 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Genom denna lag upphävs lagen den 31 augusti 1978 om avfallshantering (673/78) jämte senare ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

76 §

Tillämpning av tidigare stadganden

De ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft behandlas enligt de stadganden som gäller vid ikraftträdandet, om inte något annat stadgas eller statsrådet något annat bestämmer med stöd av denna lag.

På nedskräpning samt förorening av marken som har skett innan denna lag har trätt i kraft samt på sådana avstjälningsplatser och andra behandlingsplatser för avfall vilkas verksamhet

har upphört innan denna lag trätt i kraft tillämpas de stadganden som gäller vid ikraftträdandet. Om de bestämmelser som utfärdas för fullgörandet av skyldigheter som grundar sig på stadganden som är i kraft vid nämnda tidpunkt gäller dock i tillämpliga delar vad som stadgas i 57, 58 och 66 §§ i denna lag. En bestämmelse som syftar till rengöring av förorenad mark kan utfärdas om den kunde ha getts med stöd av 21 eller 33 § lagen om avfallshantering. Om den lag som skall tillämpas på brott stadgas dock i 3 § förordningen om införande av strafflagen.

77 §

Övergångsstadganden

Skyldigheterna enligt 49 § och 7 kap. skall fullgöras senast två år efter att denna lag har trätt i kraft.

Statsrådets föreskrifter som meddelats med stöd av 22 § lagen om avfallshantering och kommunala avfallshanteringsbestämmelser som utfärdats med stöd av 24 § lagen om avfallshantering liksom även stadgandena om internationella avfallstransporter i 13 c och 13 d §§ förordningen om avfallshantering samt bestämmelserna i miljöministeriets beslut om internationellt övervakat avfall (29/93) är fortfarande i kraft till dess något annat stadgas eller bestäms med stöd av denna lag, de kommunala avfallshanteringsbestämmelserna dock högst två år efter att lagen har trätt i kraft.

Avfallshanteringsplaner och behandlingstillstånd för problemavfall som godkänts med stöd av lagen om avfallshantering skall iakttas i tre års tid efter att denna lag har trätt i kraft, eller om verksamheten förutsätter avfallstillstånd enligt denna lag, till dess att avfallstillståndet har beviljats. Om en verksamhet som baserar sig på en avfallshanteringsplan eller ett behandlingstillstånd för problemavfall eller någon annan verksamhet som idkats innan denna lag har trätt i kraft förutsätter avfallstillstånd enligt denna lag, skall ansökan om tillstånd göras senast tre år efter att lagen har trätt i kraft och verksamheten ordnas så att den stämmer överens med denna lag inom en i tillståndsbeslutet fastställd tid, om inte något annat stadgas eller statsrådet något annat bestämmer med stöd av denna lag.

En avfallshanteringsplan eller ett behandlingstillstånd för problemavfall kan på ansökan eller på myndighetens initiativ ändras med

iakttagande av stadgandena i 46 och 47 §§ i tillämpliga delar. Ett ärende som gäller en avfallshanteringsplan hör till länsstyrelsen om den har godkänt planen och i annat fall till miljövårdsnämnden. Ett ärende som gäller behandlingstillstånd för problemavfall hör till länsstyrelsen.

Avfall får utan hinder av 15 § 1 mom. överlåtas även till en plats med en avfallshan-

teringsplan eller ett behandlingstillstånd för problemavfall som gäller med stöd av 3 eller 4 mom. och som godkänts med stöd av lagen om avfallshantering eller till en allmän avfallsbehandlingsplats enligt lagen om avfallshantering, om inte detta förbjuds särskilt. På motsvarande sätt övergår omsorgsplikten beträffande anordnande av avfallshantering härvid till nämnda mottagare.

2.

Lag**om ändring av lagen om miljötillståndsförfarande**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 19 april 1991 om miljötillståndsförfarande (735/91) 4 § 2 mom. samt ändras 1 §, 2 § 2 mom. och 3 § som följer:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att förenhetliga behandlingen av vissa tillstånd och anmälningar som gäller miljövården, att effektivisera övervakningen av dem och att påskynda tillståndsförfarandet. Lagen syftar även till att utveckla en enhetlig bedömning av miljökonsekvenserna vid behandlingen av tillstånd och anmälningar.

2 §

Miljötillstånd

I miljötillståndet skall ingå ett anläggningsbeslut enligt 18 § lagen angående vissa grannlagsförhållanden, ett beslut om godkännande av förlägningsplats enligt 26 § hälsovårdslagen, ett beslut som gäller granskning av luftvårdsanmälan enligt 4 kap. luftvårdslagen och ett avfallstillstånd enligt 8 kap. avfalls-

gen, så som det stadgas i de nämnda lagarna eller stadgas eller föreskrivs med stöd av dem.

3 §

Behovet av tillstånd

I fråga om skyldigheten att ansöka om miljötillstånd för en inrättning, en verksamhet eller något annat projekt, nedan *inrättning*, gäller vad som stadgas i de i 2 § 2 mom. nämnda lagarna eller stadgas eller föreskrivs med stöd av dem om skyldigheten att ansöka om tillstånd eller göra anmälan.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Om det i ett miljötillstånd som beviljas efter att denna lag har trätt i kraft ingår endast ett beslut om godkännande av en avfallshanteringsplan enligt 77 § 4 mom. avfallslagen, får verksamheten inledas eller fortsättas utan att tillståndsbeslutet inväntas.

Helsingfors den 14 maj 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister *Pirjo Rusanen*

2.

Lag

om ändring av lagen om miljötillståndsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 19 april 1991 om miljötillståndsförfarande (735/91) 4 § 2 mom. samt *ändras* 1 §, 2 § 2 mom. och 3 § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att förenhetliga behandlingen av vissa tillstånd, anmälningar *och planer* som gäller miljövården, att effektivera övervakningen av dem och att påskynda tillståndsförfarandet. Lagen syftar även till att utveckla en enhetlig bedömning av miljökonsekvenserna vid behandlingen av tillstånd, anmälningar *och planer*.

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att förenhetliga behandlingen av vissa tillstånd *och* anmälningar som gäller miljövården, att effektivera övervakningen av dem och att påskynda tillståndsförfarandet. Lagen syftar även till att utveckla en enhetlig bedömning av miljökonsekvenserna vid behandlingen av tillstånd *och* anmälningar.

2 §

Miljötillstånd

I miljötillståndet skall ingå ett anläggningsbeslut enligt 18 § lagen angående vissa grannlagsförhållanden, ett beslut om godkännande av förläggningsplats enligt 26 § hälsovårdslagen, ett beslut som gäller granskning av luftvårdsanmälan enligt 4 kap. luftvårdslagen *samt ett beslut om godkännande av avfallshanteringsplan och behandlingstillstånd för problemavfall enligt 3 kap. lagen om avfallshantering*, så som det stadgas i de nämnda lagarna eller stadgas eller föreskrivs med stöd av dem.

I miljötillståndet skall ingå ett anläggningsbeslut enligt 18 § lagen angående vissa grannlagsförhållanden, ett beslut om godkännande av förläggningsplats enligt 26 § hälsovårdslagen, ett beslut som gäller granskning av luftvårdsanmälan enligt 4 kap. luftvårdslagen *och ett avfallstillstånd enligt 8 kap. avfallslagen*, så som det stadgas i de nämnda lagarna eller stadgas eller föreskrivs med stöd av dem.

3 §

Behovet av tillstånd

I fråga om skyldigheten att ansöka om miljötillstånd för en inrättning, en verksamhet eller något annat projekt, nedan *inrättning*, gäller vad som stadgas i de i 2 § 2 mom. nämnda lagarna eller stadgas eller föreskrivs med stöd av dem om skyldigheten att ansöka om tillstånd, göra anmälan *eller förelägga en myndighet en plan för godkännande*.

3 §

Behovet av tillstånd

I fråga om skyldigheten att ansöka om miljötillstånd för en inrättning, en verksamhet eller något annat projekt, nedan *inrättning*, gäller vad som stadgas i de i 2 § 2 mom. nämnda lagarna eller stadgas eller föreskrivs med stöd av dem om skyldigheten att ansöka om tillstånd *eller* göra anmälan.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 §

Inledande eller ändring av verksamhet

Om det i ett miljötillstånd endast ingår ett beslut om godkännande av en avfallshanteringsplan, får den verksamhet som åstadkommer avfall eller behandlingen av avfall inledas eller fortsättas utan att tillståndsbeslutet inväntas.

(2 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Om det i ett miljötillstånd som beviljas efter att denna lag har trätt i kraft ingår endast ett beslut om godkännande av en avfallshanteringsplan enligt 77 § 4 mom. avfallslagen, får verksamheten inledas eller fortsättas utan att tillståndsbeslutet inväntas.

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS VIKTIGASTE DIREKTIV OCH ANDRA HANDLINGAR GÄLLANDE AVFALL

Rådets direktiv om avfall (75/422/EEG) från 1975, nedan avfallsdirektivet, har reviderats 1991 så att det skall motsvara tidens krav. I det reviderade direktivet (91/156/EEG) definieras de centrala begreppen inom avfallshanteringen. Medlemsstaterna förutsätts verka för att minska avfallets mängd och skadlighet samt för att främja återvinning av avfall och ordna slutlig behandling av avfall på ett sådant sätt att hälsan eller miljön inte försorakas fara eller skada. Vid återvinning av avfall och annan avfallshandling förutsätts att bästa ekonomiskt användbara teknologi utnyttjas.

Medlemsstaterna skall skapa ett heltäckande nätverk av behandlingsanläggningar för avfall som säkerställer att gemenskapen och varje medlemsland själv kan ta hand om sitt avfall. För att målen skall nås och en förnuftig avfallshandling ordnas skall avfallshandlingsplaner uppgöras. Avfallet skall tas hand om vid någon av de närmast belägna lämpliga anläggningarna som uppfyller kraven och avfallstransporter som inte överensstämmer med planerna skall kunna förhindras. För behandling och återvinning av avfall krävs i regel tillstånd. Företag som insamlar och transporterar avfall skall åtminstone registreras. För kostnaderna för avfallshandling svarar i enlighet med upphovsprincipen avfallsinnehavaren, den tidigare innehavaren eller tillverkaren av den produkt som tagits ur bruk. I direktivet ingår även bestämmelser om företagets bokförings- och rapporteringsskyldighet i fråga om avfall samt om myndigheternas kontroller och skyldighet att informera kommissionen. För anpassningen av direktivet till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen inrättas en kommitté. De åtgärder som direktivet förutsätter skulle vidtas före den 1 april 1993.

Rådets direktiv om giftigt och annat farligt avfall (78/319/EEG) har 1991 ersatts med *rådets direktiv om farligt avfall (91/689/EEG)* som kompletterar avfallsdirektivets bestämmelser i fråga om farligt avfall.

Enligt *rådets direktiv om övervakning och kontroll inom Europeiska gemenskapen av gränsöverskridande transporter av farligt avfall*

(84/631/EEG) skall medlemsstaterna övervaka och kontrollera transporter av farligt avfall både mellan EG-medlemsstaterna och mellan EG-medlemsstater och andra stater. Enligt direktivet är avfallsinnehavaren skyldig att anmäla en avfallsexport till import- och transiteringsländernas behöriga myndigheter. Kopior av fraktsedlarna skall följa varje transport av avfallet. En gränsöverskridande transport får inte inledas innan de behöriga myndigheterna har kvitterat att de tagit emot anmälan om det gäller ett medlemsland. Från andra länder än medlemsländer skall myndigheternas samtycke fås.

På grund av bildandet av det inre marknadsområdet, införandet av Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och omhändertagande av riskavfall och OECD-beslutet om kontroll av gränsöverskridande transporter av avfall ämnat för återvinning samt de svårigheter som konstaterats vid genomförandet av ovan nämnda direktiv har lagstiftningen om övervakning av avfallstransporter grundligt reviderats våren 1993. Enligt *rådets förordning om övervakning och kontroll av transporter av avfall inom, till och från EG (93/259/EEG)* utsträcks övervakningen av gränsöverskridande avfallstransporter med vissa undantag till allt avfall. Vid avfallstransporter inom, från, till eller via EG tillämpas övervaknings- och godkännandeprocédurer som i någon mån avviker från varandra. I alla dessa fall skall emellertid behöriga myndigheter underrättas om bortförande av avfall från den plats där det har uppkommit någon annanstans för behandling eller återvinning. Anmälningsskyldigheten gäller dock inte avfall enligt OECD-beslutets s.k. gröna lista. Även på dessa avfallstransporter tillämpas emellertid ett förenklat förfarande med transporthandlingar.

Vid avfallstransporter som utsträcks till EG:s område kan behöriga myndigheter förbjuda en föreslagen avfallstransport allmänt eller i specialfall inte bara av miljövårdsskäl utan också för att tillämpa de av EG omfattade principerna om närhet, självförsörjning och återvinning både inom EG och nationellt. Avfalls-

transporterna skall överensstämma med de avfallsplaner som förutsätts i avfallsdirektivet och direktivet om farligt avfall. En avfallstransport får inledas först efter att den myndighet som övervakar avfallsmottagaren har godkänt den. Transporter av avfall som skall återvinnas berörs i noggrant definierade fall av en enklare godkännandeprocédur.

Export av avfall ämnat för slutbehandling från EG till andra länder än de EFTA-länder som omfattas av Baselkonventionen är förbjuden. Likaså förbjuds all avfallsexport som inte godkänts av importlandets behöriga myndighet. Export av avfall ämnat för återvinning förbjuds till andra länder än dem som godkänt OECD-beslutet, dem som är parter i Baselkonventionen och dem med vilka EG eller medlemslandet har ingått regionala eller ömsesidiga specialarrangemang eller överenskommelser enligt Baselkonventionen.

Import av avfall ämnat för slutbehandling till EG är förbjuden från andra stater än dem som är part i Baselkonventionen eller dem med vilka EG eller medlemsstaten har kommit överens om ett specialarrangemang enligt ovan nämnda konvention. Avfall ämnat för återvinning kan dessutom importeras från de länder som antagit OECD-beslutet. Också annars är import av allt avfall förbjuden till dess importen har godkänts.

Förslaget till rådets direktiv om ersättningsansvar för skador som förorsakas av avfall (COM(91) 219 final — SYN217) gäller ersättningsansvaret för skador eller olägenheter som förorsakats miljön av avfall som uppkommit i yrkesmässig verksamhet. Ersättningsansvaret skall basera sig på s.k. objektivet ansvar oberoende av vållande.

Målet med *rådets direktiv om förhindrande av luftförorening från befintliga och nya kommunala avfallsförbränningsanläggningar (89/369/EEG och 89/429/EEG)* är att förhindra att förbränningen av kommunalt avfall förstör luften. Medlemsländerna kan vid behov ställa även strängare krav än vad som förutsätts i direktiven för att skydda miljön.

Syftet med *det föreslagna rådets direktiv om avstjälningsplatser (COM(91) 102 SYN 335)* är att förenhetliga de tekniska och miljövårdsmässiga kraven på avstjälningsplatser, skydda marken och grundvattnet, förhindra uppkomsten av förorenade områden, undvika oövervakad deponering av avfall samt vid behand-

lingen av avfall beakta alla kostnader som behandlingen orsakar.

Direktivet skall tillämpas på avfall som avses i avfallsdirektivet. Avfallet skall dessutom klassificeras i huvudgrupper på grundval av den plats där det har uppkommit och egenskaperna. Avstjälningsplatserna skall klassificeras i tre klasser. I direktivet definieras vilka slag av avfall som inte får deponeras på avstjälningsplatser, ställs allmänna kvalitetskrav på alla avstjälningsplatser, bestäms om förutsättningarna för att och tillvägagångssätten då avfall skall godkännas för avstjälningsplatserna samt om kontroll- och övervakningsmetoderna vid användnings- och eftervårdsskedet på avstjälningsplatserna.

För upprätthållandet av en avstjälningsplats skall krävas tillstånd enligt avfallsdirektivet och förutsättningen för att erhålla det skall bl.a. vara att alla ovan nämnda kvalitetskrav uppfylls. Avstjälningsplatsen skall också finnas med i den avfallsplan som avses i avfallsdirektivet.

Avfall skall enligt förslaget till direktiv kunna godkännas för en avstjälningsplats endast om avfallsinnehavaren kan påvisa att avfallet i fråga kan deponeras på avstjälningsplatsen i fråga. Användningen av avstjälningsplatsen, urbruktagandet och skedet efter användningen skall förutsätta detaljerade kontrollåtgärder av den som upprätthåller avstjälningsplatsen. De laboratorier som är berättigade att utföra kontrollen skall anmälas till kommissionen. För att en avstjälningsplats skall kunna tas ur bruk krävs myndigheternas godkännande och kontroll på platsen.

Den som upprätthåller en avstjälningsplats skall vara ansvarig för den stängda avstjälningsplatsen, för skötseln och kontrollen av den under 10 års tid eller till dess myndigheterna befriar honom från uppgifterna. Avstjälningsplatsen lakvatten och grundvattnet skall analyseras och utredas under 30 års tid efter stängningen. Den som upprätthåller avstjälningsplatsen skall bära det civilrättsliga ansvaret för den skada och olägenhet som avstjälningsplatsens avfall förorsakar miljön.

Direktivets bestämmelser skall också gälla befintliga avstjälningsplatser så att de skall istandsättas inom en viss tid enligt de bestämmelser som gäller nya avstjälningsplatser. Sådana befintliga avstjälningsplatser som inte inom fem år efter att direktivet trätt i kraft har

beviljats avstjälningsplatstillstånd skall stängas.

Enligt förslaget till direktiv skall avstjälningsplatsens alla anläggnings-, drifts- och eftervårdskostnader täckas med avfallsavgifter som upp bärs av avfallsinnehavarna. Dessutom skall medlemsstaterna grunda en särskild eftervårdsfond för avstjälningsplatser, med vars medel eftervårdskostnaderna för stängda avstjälningsplatser och kostnaderna för förhindrande och korrigerande av skador som förorsakats av avfallsbehandlingen kan täckas, om de inte kan ersättas på något annat sätt. Fondens medel skall dock inte användas för att täcka kostnader som kan debiteras den som upprätthåller avstjälningsplatsen så länge som han är ansvarig. Medlen till fonden insamlas av dem som upprätthåller avstjälningsplatserna.

Den som upprätthåller en avstjälningsplats skall också ta en försäkring eller skaffa motsvarande säkerheter för att täcka kostnaderna för stängnings- och eftervårdsåtgärderna på avstjälningsplatsen till dess ansvarstiden har utgått.

Enligt förslaget till rådets direktiv om förbränning av farligt avfall (COM (92) 9 final — SYN 406) skall syftet med direktivet vara att förhindra att luften, marken och vattnet förorenas på grund av förbränning av farligt avfall samt att skydda människans hälsa. Direktivet skall med vissa undantag gälla avfall som avses i direktivet om farligt avfall. Det skall gälla inte bara egentliga problemavfallsanläggningar utan även industrianläggningar där farligt avfall förbränns. I direktivet sätts stränga utsläppsgränser för en stor mängd skadliga ämnen. Samtidigt definieras i detalj kraven gällande bl.a. anläggningarnas teknik och verksamhet samt kontroll- och rapporteringsskyldigheterna.

Med rådets direktiv om omhändertagande av spilloljor (75/439/EEG, ändring 87/101/EEG) vill man försäkra sig om en trygg insamling och behandling av spilloljor samt i mån av möjlighet regenerering eller annan återvinning av spilloljor. Medlemsländerna kan vidta strängare åtgärder än vad som direktivet förutsätter för att skydda miljön, t.ex. förbjuda förbränning av spilloljor.

Medlemsländerna skall se till att det finns företag som sköter om insamling och behandling av spilloljor, eventuellt på ett visst bestämt område. De företag som samlar in spillolja skall åtminstone vara registrerade.

Behandling av spillolja är tillståndsbelagd verksamhet. Vid regenerering av spillolja skall beaktas behandlingen av det avfall som uppstår och kvaliteten på den regenererade oljan. För förbränning av spillolja i anläggningar på över 3 MW uppställs utsläppsgränser. Avfallet från förbränning av spillolja skall behandlas på behörigt sätt. Den spillolja som bränns får inte innehålla farligt avfall och inte mera än 50 ppm PCB. I direktivet finns dessutom bestämmelser om bokföringsskyldighet, kontroller, ekonomiskt stöd, spilloljeavgift och rapporter till kommissionen.

Rådets direktiv om bortskaffande av polyklorerade bifenyler och polyklorerade terfenyler (76/403/EEG) har föreslagits bli ersatt med ett nytt direktiv med samma namn (COM (91) 373 final-SYN 161). Det nya krävande direktivet skall vara ett specialdirektiv enligt avfallsdirektivet.

Rådets direktiv om förpackning för drycker och flytande livsmedel (85/339/EEG) har snävt tillämpningsområde och styrmetoderna är öppna. I direktivet accentueras frivilliga åtgärder samt information och attitydpåverkan, men där förbjuds inte heller lagstiftningsmässiga åtgärder för att direktivets mål skall nås. Avsikten är att ersätta direktivet med ett nytt direktiv om förpackningar och förpackningsavfall, som skall gälla alla slags försäljnings-, grupp- och transportförpackningar oberoende av användningsobjekt och material.

Enligt förslaget till rådets direktiv om förpackningar och förpackningsavfall (Com (92) 278 final -SYN 436) skall konsumenten inta en central ställning när omhändertagandet av förpackningar och förpackningsavfall ordnas. Företagen måste bli mera medvetna om det avfall som uppkommer av förpackningar och godta sitt ansvar för detta avfall. Enligt förslaget till direktiv krävs vid dess genomförande intimt samarbete mellan olika parter enligt principen om delat ansvar.

För återvinningen av förpackningsavfall skall sättas kvantitativa mål. Enligt dem skall 90 procent av förpackningsavfallet tas till vara inom 10 år efter att direktivet skall ha genomförts i den nationella lagstiftningen. Inom samma tidsperiod skall 60 procent av varje materialsort som ingår i förpackningsavfallet ha återvunnits. Slutdeponeras får endast återstoderna av det insamlade och sorterade förpackningsavfallet, dvs. en mängd som i slutet

av tidsperioden i fråga får utgöra högst 10 procent av förpackningsavfallet.

Inom fem år efter att direktivet skall ha genomförts i den nationella lagstiftningen skall medlemsländerna försäkra sig om att retursystem har ordnats för alla förpackningar och/eller allt förpackningsavfall och att de insamlade förpackningarna och/eller förpackningsavfallet återanvänds eller återvinns på ett effektivt sätt. Systemen skall också täcka importerade produkter så att importen inte diskrimineras eller handels- eller konkurrenshinder inte uppställs.

För att underlätta återanvändning och återvinning skall alla förpackningar vara märkta på tillbörligt sätt inom fem år efter att direktivet skall genomföras i den nationella lagstiftningen. Är en förpackning märkt, innebär det att retur- och återanvändnings- eller återvinningssystemet för förpackningen är ordnat på behörigt sätt.

Användningen av giftiga metaller och andra skadliga ämnen som tillverkningsmaterial för förpackningar bör minimeras. Inom fem år efter att direktivet skulle genomföras i den nationella lagstiftningen får den totala mängden bly, kadmium, kvicksilver och sexvärdigt krom i förpackningar eller förpackningsdelar inte överstiga 100 ppm.

Rådets direktiv om batterier och ackumulatörer som innehåller vissa farliga ämnen (91/157/EEG) är ett specialdirektiv gällande vissa slag av avfall enligt avfallsdirektivet. Direktivet gäller vissa sådana batterier och ackumulatörer som innehåller kvicksilver, kadmium och bly och som kommer ut på marknaden efter den 18 september 1992. Genom direktivet försöker man förenhetliga EG-ländernas lagstiftning om insamling, återvinning och annan avfallshantering gällande dessa batterier och ackumulatörer. Insamlingen kan effektiveras med ett pantsystem eller andra ekonomiska styrmetoder. I direktivet förutsätts att konsumentupplysning ordnas och planer uppgörs för separat insamling och behandling av batterier och ackumulatörer samt i syfte att sänka batteriernas och ackumulatörernas tungmetallhalter. Genom direktivet förbjuds marknadsföringen av vissa alkaliska batterier från den 1 januari 1993.

I regel förutsätts att batterier och ackumulatörer efter den 1 januari 1994 monteras så att de lätt kan lösgöras efter användningen. Vissa batterier och ackumulatörer skall förses med en märkning som bestäms närmare senare. De

åtgärder som genomförandet av direktivet förutsätter skall ha vidtagits från den 18 september 1992.

Målet med *rådets direktiv om skyddet för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket* (86/278/EEG) är att reglera användningen av avloppsslam i jordbruket så att slammets skadliga effekter för mark, vegetation, djur och människor kan förhindras samtidigt som en riktig användning av slammets uppmontras. Direktivet har föreslagits bli kompletterat (COM(88) 624 final). Kompletteringarna skall gälla direktivets bilagor med gränsvärden för halter av tungmetaller (krom) i marken och i slam avsett att användas i jordbruket samt för den årliga mängden tungmetaller som får tillföras jordbruksmark. I direktivet har fastställts gränsvärden för förekomsten av vissa tungmetaller (Cd, Cu, Ni, Pb, Zn, Hg) så att användningen av slam inte får medföra att dessa gränsvärden överskrids. Samtidigt har fastställts de största tillåtna årliga mängderna slam som får spridas och bestämts att halterna av vissa tungmetaller i slamm inte får överskrida de gränsvärden som fastställts i direktivet. Enligt direktivet måste slam i regel behandlas innan det används i jordbruket. En viss tid måste förflyta från det att slamm sprids tills boskap släpps ut på bete eller man skördar fodergrödor eller vissa grödor som normalt är i direkt kontakt med jorden och normalt konsumeras i rätt tillstånd. Användning av slam vid frukt- och grönsaksodling under växtperioden måste förbjudas, utom för odlingar med fruktträd. Medlemsländer har dock rätt att också besluta om bestämmelser som är strängare än direktivet.

Rådets direktiv om avfall från titandioxidindustrin (78/176/EEG, flera ändringar) gäller alla utsläpp och allt avfall som uppkommer inom branschen (mark, vatten, luft). I direktivet förbjuds dumpning av vissa slag av avfall i vattendragen och förutsätts bl.a. åtgärder som minskar avfallsmängden och spillvattnet. Syftet med direktivet är dessutom att främja återvinning av avfall samt separering och förädling av råvaror. Deponering av avfall kräver tillstånd och förutsätter bedömning av de miljökonsekvenser avfallet förorsakar.

Avsikten med *rådets rekommendation om användning av avfallspapper* (81/972/EEG) är att främja återvinning och användning av avfallspapper och -papp för att ersätta råvaror då det är tekniskt och ekonomiskt möjligt.

I rådets direktiv om fastställande av veterinära bestämmelser för kvittblivning och bearbetning av animaliskt avfall och för att släppa ut detta på marknaden samt förebyggande av patogener i foder av animaliskt ursprung och om ändring av direktiv 90/425/EEG (90/667/EEG) definieras villkor gällande djursjukdomar och skydd av människors hälsa för behandlingen av animaliskt avfall och produktionen av animaliska foderråvaror. I direktivet ställs dessutom krav på saluförandet av animaliskt avfall. Utanför direktivets tillämpningsområde blir sådana nationella stadganden som gäller bekämpningen av vissa djursjukdomar, användningen av matavfall och tillverkningen av foderblandningar.

Med animaliskt avfall avses djurkadaver och delar av sådana, fiskar och andra animaliska produkter som inte är avsedda till människoföda. Avsöndringar från djur, t.ex. avföring och urin samt matavfall ingår inte i definitionen på animaliskt avfall.

Animaliskt avfall indelas i animaliskt avfall som medför stora risker och animaliskt avfall som medför små risker. Med animaliskt avfall som medför stora risker avses bl.a. produktionsdjur som dött på gården inklusive foster, djur som slakteriet ratat på grund av någon smittsam sjukdom och delar av sådana djur, sådana animaliska livsmedel som på grund av förskämning kan utgöra en fara för djurs eller människors hälsa samt animaliska livsmedel som kasserats på grund av överskott.

Alla anläggningar som behandlar animaliskt avfall skall vara godkända av myndigheterna och en förteckning skall föras över dem. De

anläggningar som behandlar animaliskt avfall indelas som följer: behandlingsanläggningar för animaliskt avfall som medför stora risker, behandlingsanläggningar för animaliskt avfall som medför små risker, anläggningar som tillverkar foder för sällskapsdjur samt anläggningar som tillverkar tekniska eller farmaceutiska produkter. De två förstnämnda anläggningstyperna skall övervakas regelbundet genom provtagningar.

I direktivet uppställs dessutom villkor för insamling och transport av animaliskt avfall, behandlingsanläggningarnas konstruktion och funktion samt på den hygieniska kvaliteten hos den färdiga produkten.

I artikel 15 i rådets direktiv om införande av gemenskapsåtgärder för bekämpning av klassisk svinpest (80/217/EEG) stadgas om användningen av matrester som innehåller kött till svinfoder. Användningen av matrester till svinfoder förutsätter tillstånd och villkoret för att tillstånd skall beviljas är att gården har en av myndigheterna godkänd upphettingsanordning. Upphettade matrester kan användas endast för köttsvin. I vissa fall där upphettningen sker centralt i en anläggning som står under myndighetsövervakning kan matrester också användas för andra typer av svin. Små svingårdar kan använda egna matrester som svinfoder utan myndigheternas tillstånd men också i detta fall skall matresterna upphettas tillräckligt före utfodringen. I direktiv (92/66/EEG) ges motsvarande bestämmelser om utfodring av fjäderfä med matrester.

ÖVERSIKTER ÖVER AVFALLSHANTERINGSPOLITIKEN OCH AVFALLSHANTERINGSLAGSTIFTNINGEN I SVERIGE, NORGE, DANMARK, TYSKLAND OCH ÖSTERRIKE

Sverige

Sveriges riksdag godkände 1990 ett avfallspolitiskt program. Huvudprinciperna i programmet är en strävan efter att minska avfallsmängden inom konsumtionen och produktionen samt att återvinna eller på annat sätt nyttiggöra det avfall som uppkommer. Målet är enligt programmet att försöka minimera uppkomsten av avfall som är farligt för hälsan eller miljön. Kommunens avfallsansvar preciseras i programmet till att gälla allt avfall som uppkommer inom kommunens område och som är reglerat med stöd av renhållningslagen. Producentens ansvar utvidgas till att gälla i princip en produkts hela livscykel.

Grunden för avfallshanteringslagstiftningen utgörs av renhållningslagen (596/79). En lag (235/90) och förordning (984/90) med ändringar av renhållningslagen och -förordningen som överensstämmer med principerna i det nya avfallspolitiska programmet trädde i kraft den 1 januari 1991. Företagens avfalls- och problemavfallshantering regleras närmast av miljöskyddslagen (387/69) samt av lagen om kemiska produkter (426/85). I den förordning som getts med stöd av den sistnämnda lagen har definierats vad som avses med miljöfarligt avfall och exporten av det till utlandet regleras.

För anordnandet av avfallshantering på kommunens område ansvarar enligt renhållningslagen kommunen. Kommunen ansvarar för transporten och behandlingen av hushållsavfall och miljöfarligt avfall. Genom kommunfullmäktiges beslut kan kommunen ta ansvaret för transporten och behandlingen av även annat avfall än hushållsavfall. Inom områden med glesbebyggelse kan kommunen enligt prövning låta fastighetsinnehavarna själva sköta om avfallshanteringen.

Det miljöfarliga avfallet, som uppgår till ca 500 000 ton om året, behandlas av SAKAB, som motsvarar Ekokem Oy Ab i Finland, och vissa andra behandlingsanläggningar med tillstånd. Miljöfarligt avfall får transporteras endast av kommunen, ett kommunalt verk eller

företag som har länsstyrelsens tillstånd att transportera farligt avfall. Miljöfarligt avfall kan med tillstånd exporteras för att behandlas i utlandet, ifall behandlingen är av lika hög nivå som i Sverige. I ett kommittébetänkande som blev klart på våren 1992 (SOU 1992:45) föreslås att avfallsproducenternas ansvar skall utökas. Sverige har ratificerat Baselkonventionen som tillämpas på internationella avfallstransporter samt verkställt OECD-rådets beslut om kontroll av gränsöverskridande transporter av avfall ämnat för återvinning. En förordning (918/92) om saken trädde i kraft den 1 augusti 1992.

Skyldigheten att göra upp kommunala avfallsplaner trädde i Sverige i kraft den 1 januari 1991. Alla kommuner skall också ha en renhållningsordning som innehåller kommunens föreskrifter om avfallshantering och -planering. Planen, som antas av kommunfullmäktige, skall innehålla uppgifter om allt avfall som uppkommer inom kommunens område samt kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och skadlighet. Det är möjligt att göra en regional avfallshanteringsplan.

Med stöd av renhållningslagen föreskriver kommunen en avfallsavgift som kan omfatta avgifter för bortforsling och omhändertagande. Avgiften erläggs till antingen kommunen eller någon annan som utför renhållningen. I Sverige transporterar kommunerna ungefär hälften av hushålls- och det därmed jämförbara avfallet som egen verksamhet och entreprenörer som verkar för kommunernas räkning den andra hälften. Med avgiften kan täckas inte bara investerings- och driftskostnaderna utan även planeringskostnaderna. Avfallsavgiften kan vara av olika storlek för olika typer av avfall, så att återvinning och miljövard stimuleras. I Sverige förbereds även införandet av en statlig avfallsavgift.

Miljöfarlig verksamhet förutsätter tillstånd eller anmälan enligt miljöskyddslagen innan verksamheten inleds. Tillstånd beviljas av en särskild koncessionsnämnd, den regionala förvaltningsmyndigheten eller den lokala myndigheten.

Med stöd av renhållningslagen övervakas avfallshanteringen i kommunen av miljö- och hälsoskyddsnämnden och i länet av länsstyrelsen. Den högsta övervakningen tillkommer statens naturvårdsverk.

Stadganden om minskning av avfallsmängd och skadlighet ingår närmast i renhållningslagen och lagen om kemiska produkter. I avfallsplanen enligt renhållningslagen skall kommunen presentera sina åtgärder för att minska avfallsmängd och skadlighet. Enligt lagen om kemiska produkter skall sådana produkter undvikas, som kan ersättas med mindre farliga. Statens naturvårdsverk och statens kemikalieinspektion har utsett 13 ämnen eller ämneskategorier vilkas användning borde begränsas.

Enligt renhållningslagen skall avfallshanteringen ske på sådant sätt att åtgärder som underlättar återanvändning och återvinning av avfallet främjas, om det behövs för att spara råvaror eller energi eller med hänsyn till miljövården. På dessa grunder har kommunen möjlighet att förutsätta att avfallet sorteras och styrs till återvinning. Regeringen har gett statens naturvårdsverk i uppdrag att utarbeta närmare föreskrifter om källsortering så att från ingången av 1994 sorteras allt avfall som går till behandling på ändamålsenligt sätt. Osorterat avfall får inte härefter i någon betydande mån brännas eller deponeras på avstjälningsplatserna. Pappersavfall, glasavfall och miljöfarliga batterier insamlas redan nu i nästan hela landet. Separat insamling av annat avfall har genomförts i endast en del kommuner. Skrotbilar berörs av ett ekonomiskt styr-system som bygger på skrotavgift och -premie och som har skapats i slutet av 1970-talet.

I Sverige finns tills vidare inget system för återvinning eller återanvändning av förpackningar, med undantag för glasflaskor, aluminiumburkar och vissa andra förpackningar för drycker. Inte heller har några ekonomiska styrmetoder i stor omfattning tillämpats på förpackningar. En utredning om styråtgärder gällande förpackningar blev klar 1991 (SOU 1991:76 och SOU 1990:85). På grundval av den har användningen av engångs PET-flaskor förbjudits genom lag (336/91) från den 1 juli 1991. Förpackningsindustrin har frivilligt avstått från användningen av PVC-plaster som förpackningsmaterial. Det samnordiska frivilliga miljömärkningssystemet har tagits i bruk i Sverige 1990.

I Sverige förbereds lagstiftningsåtgärder som överensstämmer med EG-principerna och som skall göra Sverige till ett "kretsloppssamhälle". Principen skall vara den att produkttillverkarens ansvar utökas. På detta sätt försöker man få avfallsmängden att minska och uppnå maximal återvinning. Lagändringsförslagen har avlåtits till Sveriges riksdag våren 1993.

Norge

I Norge regleras avfallshanteringen närmast av forurensningsloven (6/81, senast ändrad 67/89) med vilken syftet är att minska miljöförstörelsen och främja en bättre avfallshantering samt av produktkontrollloven (79/76, senast ändrad 22/86) som utöver hälsokonsekvenser även reglerar produkternas miljökonsekvenser.

Enligt forurensningsloven skall miljöförstörelsen hindras och de problem som förorsakas av avfall begränsas genom användning av produktionsteknik som är den bästa med tanke på miljön och med beaktande av de ekonomiska omständigheterna och genom främjande av dessa principer i planläggnings-, byggnads- och miljövårdsåtgärderna. Avfallet skall behandlas på ett så oskadligt sätt som möjligt och återvinnas om det är motiverat med beaktande av de miljövärdsmässiga, resursmässiga och ekonomiska omständigheterna.

Produktkontrollloven gäller alla produkter som kan förorsaka hälso- och miljöskador. Lagen kan tillämpas på en produkts hela livscykel och i dess olika skeden.

I Norge uppkommer varje år ca 2,0 milj. ton hushållsavfall och därmed jämförbart avfall från industrifastigheter och servicebranschen. Av detta avfall deponeras 70—75 procent på avstjälningsplatser, bränns 20—25 procent och komposteras eller återvinns 5—10 procent. Specialavfallet (problemavfallet) utgör ca 200 000 ton om året. Enligt forurensningsloven skall kommunen ha behandlingsplatser och -anläggningar för kommunalt avfall och avloppsslam. Kommunen skall också ordna transport av kommunalt avfall åtminstone inom områden med tätbebyggelse. Vissa typer av avfall kan lämnas utanför transporten och vid behov kan det bestämmas om separata transporter. På ansökan kan kommunen lämna

en fastighet utanför den ordnade avfallstransporten. Ungefär 50 procent av befolkningen omfattas av ordnad avfallstransport. I glesbygden finns regionala avfallsinsamlingsplatser. Produktionsavfall som till mängden och beskaffenheten avviker från det kommunala avfallet skall föras till tillståndsbelagda behandlingsplatser om det inte återvinns eller nyttiggörs på annat sätt.

Genom ett beslut av miljøverndeptementet håller man som bäst på att ordna mottagning av hushållens, jordbrukets och fiskets specialavfall så att kommunerna åläggs att ordna mottagning av sådant avfall före år 1995. Den som samlar in, tar emot och behandlar specialavfall skall ha Statens forurensningstilsyns tillstånd eller så skall egen behandling ha beaktats i det miljötillstånd enligt forurensningsloven som förutsätts av verksamhet som förorsakar miljöförstöring eller osnygghet. Behandlingen av specialavfall från produktionsverksamheten grundar sig nu rätt långt på export eller förbränning i industriprocesser. Staten, kommunerna och industrin har grundat ett bolag och avsikten är att bygga en behandlingsanläggning för specialavfall. Export och import av farligt avfall regleras genom miljöverndeptementets beslut. Norge har ratificerat Baselkonventionen som tillämpas på internationella avfallstransporter.

Som bäst bereds en ändring av forurensningsloven som gör avfallshanteringsplaneringssystem lagstadgat. I den norska avfallshanteringslagstiftningen finns inga bestämmelser om regionalt samarbete, trots att flera samarbetsprojekt, som staten stöder villigare än projekt som gäller en kommun, har genomförts.

Enligt forurensningsloven kan kommunen bära upp en avgift för transport, mottagning, lagring och behandling av avfall. På årsnivå får avgiften överskrida kostnaderna, men intäkterna av avgiften skall utjämnas under en femårsperiod så att de motsvarar kostnaderna. På så sätt kan finansieringen av avfallshanteringen utvecklingsinvesteringar tryggas.

För övervakningen av avfallshanteringen svarar fylkesmannen och Statens forurensningstilsyn. Produktövervakningsmyndigheter är miljöverndeptementet och Statens forurensningstilsyn.

Med stöd av forurensningsloven kan också utfärdas bestämmelser om minskning av avfallsmängden och förutsättas att någon sak

utreds i samband med den bedömning av miljökonsekvenserna som ansluter sig till miljötillståndet. Stadganden som syftar till en minskning av avfallets skadlighet ingår i produktkontrollöven och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Statens forurensningstilsyn har utarbetat ett åtgärdsprogram rörande detta, på grundval av vilket det har getts t.ex. en förordning gällande batterier och ackumulatörer i syfte att förhindra skadliga effekter av det kvicksilver och kadmium som ingår i dem.

Lagstiftningen i Norge erbjuder goda möjligheter att med hjälp av produktkontrollöven ingripa i de miljö- och avfallshanteringsproblemen som förorsakas av förpackningar, trots att det inte finns något egentligt omfattande återvinningssystem för förpackningsavfall. De avgifter, panter och andra åtgärder som införts gäller närmast förpackningar för drycker. Med stöd av produktkontrollöven har det 1978 utfärdats stadganden som grundar sig på en skrotningsavgift om tillvaratagande av skrotbilar.

Med stöd av den heltäckande produktkontrollöven har miljöverndeptementet synnerligen omfattande befogenheter att meddela allmänna föreskrifter eller föreskrifter för ett visst område vilka innebär att den som tillverkar, importerar, säljer och använder en produkt är skyldig att hindra de hälso- och miljöskador som produkten förorsakar. Föreskrifterna kan gälla t.ex. produktens tillverkning, sammansättning, märkning, användning, återlämnings- och pantsystem, struktur och tillstånd eller förbud mot att tillverka en produkt. Det samnordiska frivilliga miljömärkningssystemet används även i Norge.

Reformförslag till lagstiftningsmässiga, ekonomiska och administrativa åtgärder gällande minskning och återvinning av avfallsmängden har presenterats i ett kommittébetänkande som blev klart 1990 (Avfallsminimering och gjenvinning, NOU 1990:20). En proposition som utarbetats utgående från nämnda utredning behandlas som bäst av stortinget.

Danmark

Avfallshanteringen i Danmark regleras närmast av den nya miljövärdslagen (358/91), kemikalielagen (212/79, senast ändrad 341/89), lagen om avfalls- och råvaruavgift (838/89)

samt miljöministeriets beslut om avfallshantering (118/89) och olje- och kemikalieavfall (804/89).

Syftet med miljövärdslagen är att värna landets natur och miljö i enlighet med principen om bärkraftig utveckling. I lagen jämställs avfall med utsläpp liksom även produkter och varor som kan förorsaka miljöförstöring. Detta gör det möjligt att meddela de föreskrifter som krävs för att minska avfallets mängd och skadlighet. I lagen ingår ett krav på att minst förorenande teknologi skall användas (råvaror, anordningar och processer) vilket gäller ämnenas och produkternas hela livscykel. Den som utövar miljöförstörande produktionsverksamhet skall se till att verksamheten förorsakar så litet miljöskador som möjligt. Anordningarna samt råvarorna och hjälpmedlen skall väljas och processerna styras så att naturtillgångarna inte slösas och så att miljöförstöringen och avfallsproduktionen är så liten som möjligt. Samma skyldighet gäller den som tillverkar och den som importerar en produkt vilken skall se till att produkterna inte föranleder slöseri med råvaror och energi, är så långlivade som möjligt och kan återvinnas och de får inte förorsaka miljöskador då de blir avfall. Stadgandet har utvidgats till att gälla även den som använder en produkt samt den offentlighetsliga produktionsverksamheten, handeln och konsumtionen.

Enligt den officiella statistiken uppkom det 1990 sammanlagt ca 9 milj. ton avfall i Danmark. Av denna mängd styrdes 57 procent till avstjälningsplatserna, brändes 22 procent och återvanns 21 procent.

Med stöd av miljövärdslagen sköter kommunbestyrelsen om insamling, transport och behandling av avfall samt om återvinning av urbruktagna ämnen och produkter. Enskilda medborgare, fastigheter och företag är skyldiga att anlita de avfallshanterings-tjänster som kommunen erbjuder och ge kommunen uppgifter om avfall på grundval av vilka kommunerna skall göra upp en avfallsplan för sitt område. Miljöministeriet har utfärdat ett beslut om uppgörandet av avfallsplaner (428/87).

Enligt den nya miljövärdslagen får endast offentlighetsliga samfund inrätta och äga nya avstjälningsplatser. Miljöministeriet och amtsrådet kan även bevilja företag tillstånd att inrätta en avstjälningsplats för specialavfall eller bestämma att de skall göra det. Miljöministeriet utfärdar också bestämmelser om av-

gifter för privata avstjälningsplatser, vilka täcker kostnaderna för övervakningen av avstjälningsplatsen och eventuella skador som förorsakas av den.

Behandlingen av olje- och kemikalieavfall (problemavfall) från hela landet är koncentrerad till problemavfallsanläggningen Kommunkemi A/S som motsvarar Ekokem Oy Ab i Finland och som närmast är i kommunernas ägo. Det finns i genomsnitt två regionala mottagningsstationer för avfall i varje amt. En verksamhetsidkare skall göra en anmälan om olje- och kemikalieavfall till kommunbestyrelsen. Avfallet levereras via kommunens mottagning till den riksomfattande problemavfallsanläggningen för behandling. Kommunbestyrelserna skulle med stöd av miljöministeriets beslut 804/89 före år 1991 upprätta ett insamlings- och leveranssystem för olje- och kemikalieavfall från hushåll och företag. Internationella avfallstransporter regleras av miljöministeriets beslut 457/87. Danmark har tills vidare inte ratificerat Baselkonventionen.

Regionalt samarbete om avfallshanteringen har långa traditioner i Danmark. Stadganden om samarbete ingår också i den nya miljövärdslagen. Miljöministeriet kan utfärda närmare föreskrifter om skyldigheten att ingå nya samarbetsavtal, utvidga de tidigare samarbetsområdena eller ansluta sig till de kommunala sammanslutningar som grundats för skötseln av avfallshanteringen och i synnerhet återvinningen av avfall. Kommunerna skall anvisa avfallsbehandlingsområden för sammanslutningarnas bruk.

Enligt miljövärdslagen kan kommunbestyrelsen bestämma att en avfallsavgift skall uppbäras. Avgifter kan uppbäras för täckande av kostnaderna för planering, inrättande, användning och administration av avfallshanterings-systemen.

I Danmark har från 1987 också uppburits en statlig avfallsavgift, först 40 DKK och från år 1990 130 DKK per avfallston. Stadgandena om avgiften ingår numera i lagen om avfallsråvaravgift (838/89). Lagen omfattar inte avfall som går till återvinning, rena jordmassor och inte källsorterat avfall från byggnads- eller skogsindustrin.

Om grunderna för avfallshanteringsstödet stadgas i miljövärdslagen. Enligt den kan statligt stöd ges för utrednings- och utvecklingsprojekt, andra projekt samt informationsåtgärder, genom vilka återvinningen av avfall främ-

jas och miljöskadorna minskas. Stödet kan vara t.o.m. 100 procent. Anläggningsinvesteringar som betjänar återvinning av avfall kan stödas med högst 25 procent och insamlings- och transportsystem som omfattar alla typer av avfall med högst 75 procent. Avsikten är att 1990—1995 styra sammanlagt 2,8 mrd. DKK av statens medel till minskning av avfallsmängden med resurssnål teknologi, främjande av återvinning, förbättrande av avstjälningsplatsernas och förbränningsanläggningarnas nivå samt till rengöring av förorenade markområden. Industrin förutsätts på motsvarande sätt investera ca 5,0 mrd. DKK i avfallshanteringen för att den stadgade kravnivån skall nås. Den huvudsakliga finansieringen av stöden kommer från inkomsterna av statens avfallsavgift vilka uppgår till ca 500 milj. DKK om året.

Enligt miljövärdslagen får en verksamhet, fabrik eller anläggning som omfattas av miljöministeriets tillståndsförfarande inte inrättas eller tas i bruk utan kommunbestyrelsens eller amtsrådets tillstånd.

Om minskning av avfallets mängd och skadlighet stadgas i miljövärdslagen och lagen om kemiska ämnen och produkter (566/89). För att genomföra återvinning och sortering av avfall kan miljöministeriet meddela föreskrifter för främjande av återvinning och resurssnål teknologi eller för begränsning av de problem som förorsakas av avfallshanteringen. Det kan också bestämma om förekomsten av vissa råvaror och tillsatser i material eller produkter som saluförs eller används, om skyldighet att återvinna eller återanvända vissa material och produkter, om produkter, godkännande av dem, om begränsningar och förbud gällande material som används i produkterna samt om de offentligrättsliga samfundens skyldighet att använda återvunna eller miljövänliga material och produkter.

Målet i åtgärdsprogrammet för återvinning har satts på en nivå om återvinning av i genomsnitt 50 procent av det statistikförda avfallet. De viktigaste målen i programmet är att ordna pappers- och glasinsamling från hushållen, att ordna pappers- och pappinsamling från affärer och kontor samt insamling av matavfall från storköken från år 1990.

Enligt miljövärdslagen kan miljöministeriet meddela föreskrifter om produkter och förpackningar. Samtidigt kan bestämmas att den som tillverkar och importerar produkter och förpackningar skall erlägga en avgift till staten,

kommunen eller en kommunal sammanslutning för täckande av de avfallshanteringskostnader som produkterna eller materialen förorsakar. Tills vidare finns det i Danmark inget system genom vilket förpackningsavfall skulle insamlas i stor omfattning. De avgifter och panter samt återvinningssystem som tagits i bruk gäller närmast förpackningar för drycker. Danmark är inte med i det samnordiska miljömärkningssystemet.

I syfte att genomföra de principer och uppnå de mål för förhindrande av uppkomsten av avfall vilka ingår i miljövärdslagen fastställde miljöministeriet sommaren 1992 det tredje åtgärdsprogrammet för renare teknologi som gäller åren 1993—1997. Det huvudsakliga målet i programmet är att stabilisera nivån på den förstörelse som avfallet förorsakar före år 2000. Miljöministeriet har sommaren 1992 dessutom fastställt ett åtgärdsprogram gällande avfall och avfallsåtervinning för åren 1993—1997. Målet med programmet är att genomföra miljövärdslagens princip om maximal återvinning. I programmet ingår ett stort urval metoder och målet är att 50 procent av avfallet skall återvinnas före år 2000.

Tyskland

Den tyska avfallshanteringslagen från 1972 som ändrats många gånger reviderades helt 1986 då det stiftades en lag om förhindrande av uppkomsten av avfall samt om avfallshandling (Gesetz über die Vermeidung und Entsorgung von Abfällen), nedan avfallslagen. Lagen trädde i kraft den 1 november 1986. Avsikten med den nya lagen är att undvika att avfall uppkommer och att avfallet återvinns samt att ordna en trygg avfallshandling.

Avfallslagen kompletteras av förordningar och tekniska anvisningar (Technische Anleitung; TA Abfall) genom vilka den tekniska nivån på avfallshandlingen bestäms och allmänna anvisningar gällande undvikande och återvinning av avfall ges. Delstaternas avfalls-lagar kompletterar förbundsstatens lag.

Sätten att undvika och återvinna avfall är minskning av produktionsavfallet, användning av miljövänliga produktionsmetoder, beaktande av produkternas materialsammansättning, ökning av produkternas hållbarhet, möjliggörande av återvinning och energiutvinning samt återförande av avfall till det biologiska krets-

loppet. Återvinningen av avfall intar en central plats i den tyska avfallshanteringen. Återvinning förutsätts om de tekniska möjligheterna finns, merkostnaderna för den inte är oskäligt stora och om det finns användning för det ämne eller den energi som ingår i avfallet.

I avfallslagen ingår omfattande befogenheter att i detalj bestämma om de åtgärder som krävs för att målen skall nås. I syfte att undvika eller minska skadliga ämnen i avfallet eller i syfte att ordna med tanke på miljön riktig behandling kan föreskrifter meddelas om skyldighet att märka produkter och förpackningar samt det avfall som de ger upphov till, om ordnande av separat behandling, om införande av återlämnings- och pantsystem och om begränsningar och förbud som gäller handeln. Även i syfte att förhindra uppkomsten av avfall och minska avfallsmängden kan detaljerade föreskrifter meddelas. Likaså kan förutsättas att produkter och förpackningar skall kunna återvinnas eller nyttiggöras på annat sätt.

Efter att avfallet minimerats och återvunnits skall det material som blir avfall tas om hand så att det inte förorsakar människans hälsa, den allmänna välbefinnandet och miljön skada. I Tyskland uppkom 1987 ca 31 milj. ton kommunalt avfall och därmed jämförbart avfall. Av hushållsavfallet går ca 70 procent till avstjälningsplatserna, som är 370, bränns ca 28 procent och komposteras resterande ca 2 procent. För anordnandet av avfallshanteringen svarar ett offentligrättsligt samfund. Uppgiften kan också ges till en tredje part. Avfallsinnehavaren skall överlämna avfallet till den som är skyldig att ordna avfallshantering. Att ordna avfallshantering är i allmänhet en kommunal uppgift och i praktiken sköts den av kommunens renhållningsverk men i vissa fall av ett kommunalt bolag som upprätthåller en behandlingsanläggning för avfall. Kommunerne kan också bemyndiga ett privat företag att sköta den kommunala avfallshanteringen eller en del av den.

Anordnandet av avfallshantering omfattar insamling, transport, behandling, lagring och oskadliggörande av avfall samt återvinning av avfallets material- eller energiinnehåll. Utanför den kommunala skyldigheten att ordna avfallshantering kan lämnas endast avfall som till arten eller mängden avviker från hushållsavfall. Avfallsproducenten/innehavaren skall ordna avfallshantering för detta avfall. Det finns

särskilda tekniska anvisningar för hanteringen av kommunalt avfall (TA Siedlungsabfall).

Enligt avfallslagen får avfall behandlas, lagras eller oskadliggöras endast på avfallsbehandlingsplatser med tillstånd. Placeringsorterna för avfallsbehandlingsplatserna ingår i den regionala avfallshanteringsplanen. Avfallsbehandlingsplatserna skall uppfylla de tekniska kraven (TA-Abfall). I synnerhet av avstjälningsplatserna och förbränningsanläggningarna krävs stränga säkerhetsåtgärder. Som tillstånds- och övervakningsmyndigheter fungerar de regionala myndigheterna.

Avfallshanteringen gällande farligt avfall, som tidigare visat sig bristfällig, har kompletterats med en förordning gällande detta avfall. Farligt avfall övervakas från den plats där det uppkommer till den tillståndsbelagda behandlingen med hjälp av anmälnings- och övervakningsblanketter. Även för insamlings- och transportverksamhet krävs myndigheternas tillstånd liksom för export eller import av även annat avfall än farligt avfall. Årligen uppkommer ca 2,7 milj. ton farligt avfall, och det finns inte tillräckligt med anläggningar för behandlingen av det. En plan har gjorts upp för byggandet av nya och istandsättningen av befintliga anläggningar. Tyskland har tills vidare inte ratificerat Baselkonventionen.

Enligt avfallslagen skall delstaterna göra upp avfallsplaner för sina områden av vilka framgår var områdets tillståndsbelagda avfallshanteringsplatser finns och avfallshanteringsarrangemangen för avfall som kräver särskild övervakning (t.ex. farligt avfall). Planen är riktgivande men en högre avfallshanteringsmyndighet har rätt att bestämma att planen helt eller till någon del skall vara bindande. Bestämmelsen kan gälla t.ex. avfallsbehandlingsplatsernas placering. Kommunerna och deras sammanslutningar (Kreis/Kreisfreie Städte) utarbetar kommunala avfallsplaner, som revideras med jämna mellanrum, som grund för den regionala planen.

De sammanslutningar som svarar för anordnandet av avfallshanteringen kan inom sitt område fastställa en avfallsavgift. Avgiften kan täcka alla kostnader för planeringen och anordnandet av avfallshanteringen. Avgiften, som i allmänhet fastställs på grundval av avfallsmängden eller invånarantalet, kan graderas så att den främjar minskning och återvinning av avfall.

Det finns ett lagförslag om en statlig av-

fallsavgift enligt vilket en avgift skall uppbäras för avfall som levereras till privata och allmänna avfallsbehandlingsplatser samt för export av avfall. Delstaterna skall bära upp avgifterna och debitera 40 procent av de influtna medlen till förbundsstaten. De medel som inflyter i form av avgifter skall kunna användas till åtgärder som syftar till att minska avfallsets mängd och skadlighet, forsknings- och försöksverksamhet inom avfallshanteringen samt till åtgärdande av skador som förorsakas av avfall liksom till utvecklande av avfallshanteringen i de nya delstaterna.

Övervakningen av avfallshanteringen bygger på en trestegsförvaltning. I vissa företag inom avfallshanteringsbranschen skall ordnas intern kontroll och uppföljning av avfallshanteringen samt utses en ansvarsperson för avfallshanteringen.

I syfte att minska avfallsets mängd och skadlighet eller i syfte att förhindra att avfall uppkommer är det enligt avfallslagen möjligt att meddela allmänna föreskrifter gällande produkter, förpackningar och det avfall de ger upphov till. I praktiken fullgörs t.ex. märkningsföreliselserna med stöd av detta lagrum. Likaså har med stöd av den getts den kända förpackningsförordningen samt en förordning om återlämning av dryckesförpackningar av plast och fastställande av en pant liksom en förordning om mottagning av farliga halogenerade lösningsmedel och en förordning om spilloljehantering.

Avfallshanteringsåtgärderna koncentreras för närvarande kraftigt till utnyttjandet av de befogenheter som främjar avfallsagens mål. I främsta rummet har placerats åtgärder som gäller sådana produkter och produktgrupper som på grund av sin farlighet eller mängd medför problem för avfallshanteringen. För återvinningen av varje enskild typ av avfall har i allmänhet utarbetats ett konkret målprogram som man först har försökt genomföra genom överenskommelser med näringslivet. Om målen inte har nåtts på detta sätt har bestämmelser utfärdats om saken (batterier, hushållens kylanläggningar, återvinnbara dryckesförpackningar, avfallsglas och -aluminium, försäljningsförpackningar av plast för livsmedel, återvinning av byggavfall).

För undvikande av förpackningsavfall och främjande av återvinningen av det har getts en förordning (Verordnung über die Vermeidung von Verpackungsabfällen, Verpackungsverord-

nung). Enligt den skall från den 1 januari 1993 till den 30 juni 1995 insamlas minst 50 procent av alla förpackningar och från den 1 juli 1995 80 procent. Dessa mål skall nås beträffande varje förpackningsmaterial (glas, papper/papp/kartong, tenn/plåt, aluminium, plast).

Motsvarande förordningar bereds också för anordnande av avfallshantering beträffande vissa andra typer av avfall. I första hand kommer trycksaker samt fordon och elektronikprodukter i fråga. I avfallshanteringen beträffande dessa flyttas ansvaret allt mera över på produkttillverkarna, importörerna och handeln. Produkttillverkarens, importörens och handelns ansvar vid avfallshanteringen, återvinningen av avfall och utvecklandet av oskadligare produkter och avfall börjar i Tyskland i snabb takt synbarligen också tillämpas beträffande många andra produkter, eftersom styrmetoder som grundar sig på överenskommelser och program inte anses tillräckliga. Målet för de närmaste åren är att väsentligt utöka återvinningen av kommunalt avfall och industriavfall. För att upplysa konsumenterna används ett miljömärke (Umweltzeichen).

I Tyskland har sommaren 1992 presenterats ett förslag till en ny och effektivare avfallslag. Målet är att övergå till återvinningshushållning och ytterligare öka produkttillverkarnas ansvar inom produkt- och avfallshanteringen. Samtidigt är avsikten att ytterligare närma den tyska avfallshanteringslagstiftningen till EG-bestämmelserna.

Jämfört med den nuvarande avfallsagen utökas kraven på förebyggande åtgärder från produktionsidkarnas, produkttillverkarnas, de offentliga myndigheternas och andra omsorgspliktigas sida. Vid återvinningshushållning blir valen av råvaror och hjälpmedel, process-tekniken, intern cirkulation och produktutveckling samt möjligheten att använda produkter på nytt, deras hållbarhet och livslängd allt viktigare frågor. Man hoppas att produkttillverkarnas större ansvar skall leda till att tillverkarna redan i det skede då en produkt planeras och tillverkas skall beakta eventuella skadliga effekter hos produkten och dess återvinnbarhet.

Avfallsinnehavarens främsta skyldighet skall vara att se till att avfall inte uppkommer samt materiell avfallsåtervinning och först därefter återvinning av avfall i form av energi eller behörig behandling. Avfallet skall återvinnas om de tekniska förutsättningarna därtill före-

ligger och om det finns eller kan skapas en marknad för materialet eller energin. Undantag från prioriteringsordningen kan göras endast om de olägenheter som uppstår är större än den erhållna nyttan. För att principerna skall genomföras skall avfallet sorteras och förbehandlas enligt behov. I regel skall avfallet behandlas i hemlandet.

Enligt förslaget skall förbundsregeringen ha omfattande befogenheter att meddela detaljerade föreskrifter i syfte att främja återvinningshushållningen och säkerställa en avfallshantering som inte skadar miljön. Föreskrifterna kan gälla t.ex. kvaliteten på sekundäråvfall, kraven och den tekniska nivån på avfallsåtervinningen och -behandlingen, sortering samt förbehandling. Ytterligare skall det vara möjligt att bestämma om förbud och begränsningar för vissa produkter och varor, om produkttillverkarens och säljarens skyldighet att ta till vara en produkt som tagits ur bruk, om skyldigheten att återlämna en använd produkt samt om införande av ett pantsystem och produktmärkning.

Delstaterna skall på samma sätt som för närvarande utarbeta en plan som går över kommungränserna för hur delstatens avfallshushållning skall skötas och utvecklas. I planen skall beaktas EG:s avfallsdirektivs princip om självförsörjning inom avfallsbehandlingen samt skapandet av ett förnuftigt behandlingsnät för avfall. Det skall kunna bestämmas att hela planen är bindande.

En helt ny sak i förslaget är planeringsskyldighet för industrin samt för sammanslutningar och samfund som ansvarar för avfallsåtervinning och -behandling. Den påminner om avfallshanteringsplaneringsskyldigheten i den nuvarande finska lagen om avfallshantering. I planen, som skall revideras med jämna mellanrum, skall presenteras en utredning om hur uppkomsten av avfall undviks, hur det återvinns och om annan avfallshantering. Dessutom skall de planeringsskyldiga vartannat år utarbeta en avfallsbalans över sin verksamhet.

Avfall skall kunna behandlas och lagras endast i anläggningar med tillstånd. Insamling och transport av avfall skall förutsätta myndigheternas godkännande. Övervakningen skall grunda sig på en omfattande anmälnings-, utrednings- och bokföringsskyldighet. I de största företagen skall det finnas en organisation som ansvarar för återvinningshushållningen och avfallshanteringen.

Internationella avfallstransporter skall förut-sätta myndigheternas godkännande. Transporter skall kunna förbjudas inte bara av miljö-vårdsskäl utan också om de strider mot avfallshushållningsplanen. Eventuella nya bestämmelser som gäller transporter mellan EG:s medlemsländer skall kunna verkställas genom förbundsregeringens föreskrifter.

En allmän upplysnings- och rådgivningsskyldighet samt skyldighet att med jämna mellanrum informera medborgarna om införandet av återvinningshushållningen och avfallshanteringsarrangemangen skall också höra till syftemålen med lagen.

Österrike

Avfallshanteringen i Österrike grundar sig på den nya lagen om avfallshushållning (Abfallwirtschaftsgesetz), nedan avfallshushållningslagen, som gavs den 26 juni 1990. I lagen försöker man beakta en bärkraftig utveckling, förbättra miljöns tillstånd och förebygga de skador som avfallshanteringen förorsakar miljön genom iakttagande av principerna om bästa teknik. Målet är att åstadkomma en ekologisk avfallshushållning där man försöker minska avfallsmängderna, använda produktionsteknik som ger upphov till mindre avfall, förlänga produkternas livslängd samt öka återvinningen eller annat utnyttjande av avfall. Lagstiftningen har så långt som möjligt förenhetligats med EG:s bestämmelser.

Enligt avfallshushållningslagen skall avfallshanteringen ordnas så att de skadliga effekterna på människans samt djurvärldens och vegetationens levnadsförhållanden är så små som möjligt, så att slöseri med råvaror och energitillgångar undviks, så att avstjälpningsplatsutrymme sparas och så att det återstående avfallet förutsätts vara så oskadligt som möjligt även på lång sikt (förebyggandepincipen/Vorsorgeprinzip).

Sätten att nå dessa mål är minskning av avfallets mängd och skadlighet samt återvinning avfall. Avfallet skall återvinnas då det är ekologiskt förnuftigt och tekniskt möjligt och inte medför oskäligena merkostnader och då det finns förnuftig användning för det återvunna materialet. Avfall som inte lämpar sig för återvinning skall behandlas antingen biologiskt, termiskt eller kemiskt/fysikaliskt så att den

återstående substansen är så inert och lätt att deponera som möjligt.

Avfallshushållningslagen är en ramlag som kompletteras av delstaternas egna lagar om avfallshantering. Avfallshanteringen gällande farligt avfall ingår helt och hållet i avfallshushållningslagen men om anordnandet av avfallshantering för annat avfall stadgas närmare i delstaternas egna författningar.

I Österrike uppkom 1987 ca 2 milj. ton hushållsavfall. Av denna mängd levererades 15 procent till sorteringsanläggningar, 22 procent till röt- och komposteringsanläggningar, 6 procent till förbränningsanläggningar och resten till de ca 200 avstjälningsplatser som är i användning.

Delstaterna svarar för anordnandet av avfallshanteringen inom sina områden. Enligt delstatslagstiftningen och den regionala avfallsplanen är det kommunens uppgift att samla in och transportera avfallet. Kommunen kan också överlåta det praktiska arbetet åt företagare. För behandling och återvinning av avfall skall delstaten ha ett tillräckligt antal behandlings- och återvinningsanläggningar för avfall samt avstjälningsplatser antingen själv eller så skall verksamheten säkerställas genom avtal med kommuner, kommunalförbund eller privatföretagare. I avtalen bestäms vilka slag av avfall som verksamheten gäller. Utanför transportskyldigheten kan lämnas avfall som enligt den regionala avfallshanteringsplanen skall sorteras särskilt och återvinnas samt avfall som måste levereras till de allmänna regionala insamlingsställena.

Kommunerna antar en egen avfallsordning (Müllabfuhrordnung) där det bestäms om bl.a. de enskilda fastigheternas insamlingsarrangemang för hushållsavfall, avfall som skall återvinnas och sorteras särskilt samt för hushållens problemavfall. Insamling av problemavfall med stor volym som skall återvinnas (Sperrmüll) liksom av problemavfall som uppkommer i hushållen (Problemstoffe) skall ordnas minst en gång om året. Industriföretagen kan själva ordna insamling och transport av avfall.

Årligen uppkommer ca 400 000—500 000 ton farligt avfall (Sonderabfall). För denna mängd finns det inte tillräckligt med behörig behandlingskapacitet i Österrike. År 1987 brändes 57 000 ton av detta avfall i landets enda behandlingsanläggning för farligt avfall, en liten mängd exporterades och resten lagrades

eller behandlades med befintlig teknik. Österrike har ratificerat Baselkonventionen.

Enligt avfallshushållningslagen skall miljöministeriet utarbeta en avfallshushållningsplan för hela förbundsstaten. Planen revideras och publiceras med tre års mellanrum. Delstaterna utarbetar utgående från planläggningslagstiftningen ett utvecklingsprogram för sitt område vilket som en del omfattar en realiseringsplan för avfallshanteringens grundprinciper (Abfallwirtschaftskonzept). Planen skall innehålla bl.a. uppgifter om avfallets mängd och beskaffenhet, återvinningsmöjligheter, transporter, sortering, behandling och återvinning. Där skall också presenteras de företag inom avfallshanteringsbranschen som svarar för områdets allmänna avfallshantering jämte deras verksamhetsområden samt det planerade läget för behöriga avfallsbehandlingsanläggningar samt deras verksamhetsområden. Planen hålls till påseende och kommuninvånarna har möjlighet att göra anmärkningar. Fastställandet av planen binder kommunerna då de gör upp planer av lägre rang och områden kan vid behov inlösas.

Kommunerna kan gemensamt sköta om anordnandet av avfallshanteringen eller bilda ett kommunalförbund som sköter uppgifterna. Det regionala samarbetet inom avfallshanteringen genomförs med hjälp av det lagstadgade planeringssystem genom vilket man skapar ett behandlingsnätverk för avfall så att man ser till att regionerna själva kan ta hand om sitt avfall och att verksamhetsområdena är ändamålsenliga.

I delstaternas lagar stadgas om en behandlingsavgift för avfall. En kommun som upprätthåller en allmän avfallsbehandlingsanläggning eller en avstjälningsplats antar en avfallshanteringstaxa som fastställs av delstatsregeringen. Utöver den kommunala avfallsavgiften uppbärs i Österrike en statlig avfallsavgift som grundar sig på lagen om sanering av förorenade markområden och finansieringen därav (Altlastensanierungsgesetz; 299/89).

Enligt den sistnämnda lagen uppbärs för verksamhet som kan förorsaka förorening av marken eller någon annan skada för hälsan eller miljön en föroreningsavgift (Altlastensanierungsbeitrag). De avgifter som uppbärs av verksamhetsidkarna går till en fond och används för kartläggning av förorenade markområden, finansiering av saneringsverksamheten och utvecklande av saneringsteknologin.

För övervakningen av avfallshanteringen

svarar behöriga regionala och lokala myndigheter, om vilka stadgas i avfallshushållningslagen. Den som överlämnar farligt avfall eller spillolja skall fylla i en anmälningsblankett för avfallet (Begleitschein) vilken betjänar övervakningen av avfallstransporten och behandlingen.

Den allmänna principen är att behandling och återvinning av avfall förutsätter avfallshanteringsmyndighetens tillstånd. Placeringsorterna för avfallsbehandlingsplatserna bestäms på grundval av de regionala avfallshanteringsplanerna. Placeringen av behandlingsanläggningar för farligt avfall bestäms dock på grundval av förbundsstatens avfallshanteringsplan. Den regionala myndighetens tillstånd till behandling av farligt avfall och spillolja omfattar en bedömning av miljökonsekvenserna och en omfattande prövning av verksamhetsförutsättningarna. Tillstånd beviljas om verksamheten är placerad enligt den regionala avfallshanteringsplanen, verksamheten uppfyller miljöförhållningskraven och de tekniska krav som ställs på verksamheten.

I företag där det uppkommer avfall som till beskaffenheten eller mängden avviker från hushållsavfall skall förhindrandet av uppkomsten av avfall, avfallshanteringen, återvinningen och behandlingen basera sig på tillstånd enligt avfallshushållningslagen. Ifall företaget har mera än 250 arbetstagare och dess verksamhet regelbundet ger upphov till farligt avfall, skall företaget ha en person som ansvarar för avfallshanteringen. Om de allmänna målen för minskningen av avfallet och om de skyldigheter som gäller den offentliga makten stadgas i avfallshushållningslagen. Avfallsmängden skall minskas genom användning av lämpliga tillverknings- och användningssätt, produktutveckling och konsumentupplysning. Inom gränserna för de tekniska och ekonomiska möjligheterna skall man i synnerhet beakta att den substans som blir över vid tillverkningen av produkter kan användas på nytt. Dessutom förutsätts att man t.ex. med hjälp av återlämnings- och pantsystem för produkter medverkar till att den avfallsmängd slutanvändaren av en produkt producerar är så liten som möjligt. Produkterna skall också planeras och tillverkas och användas så att det efter användningen uppkommer så litet och så oskadligt avfall som möjligt.

I avfallshushållningslagen har miljöministeriet getts omfattande befogenheter att bestämma om vilka åtgärder som behövs för att nå

målen. Miljöministeriet kan meddela föreskrifter om skyldigheten att märka en produkt som kräver särskild behandling eller en återlämningsprodukt, om skyldigheten att utmärka halten av ett skadämne i en produkt eller en skadlig egenskap hos en produkt, om skyldighet för produkttillverkaren, handeln eller någon annan att efter att en produkt använts ta emot det avfall den ger upphov till eller förpackningen samt om avfallsinnehavarens återlämningskyldighet samt om fastställande och uppbörd av pant. Dessutom kan bestämmelser meddelas om påförande av den återvinnings- eller behandlingsavgift som produkttillverkaren eller importören skall betala till en fond, om begränsning av överlåtelsen av produkter och förpackningar som p.g.a. sin form eller beskaffenhet medför olägenheter för avfallsinsamlingen och -behandlingen, om skyldigheten att ordna och överlämna avfall till separata insamlingar, om man på detta sätt möjliggör eller underlättar avfallsbehandlingen, samt om ingripande i marknadsföringen av produkten om den efter rätt användning frigör skadliga ämnen. Om åtgärder som syftar till en minskning av avfallets mängd och skadlighet kan ges bindande målförordningar (Zielverordnung). I dem presenteras målen för minskningen av avfallet, tidtabellen eller de olika stegen i processen, realiseringsätten och informationen samt vilka åtgärder som skall vidtas om de uppsatta målen inte nås.

Med stöd av avfallshushållningslagen har det getts en förordning om märkning av lampor, lysrör och blandjuls lampor med pantmärke, om pantuppbörd och om handelns mottagningsskyldighet (512/90). På motsvarande sätt har det getts en förordning om minskning av användningen av batterier och ackumulatörer som innehåller skadliga ämnen och om ordnande av mottagning av dem (514/90). Utkast till motsvarande förordningar finns om anordnande av avfallshantering gällande kylanläggningar och skrotdäck. Om avfallshantering beträffande motorolja och oljefilter stadgas direkt i avfallshushållningslagen så att servicestationerna och verkstäderna upp till en viss mängd skall ta emot spillolja gratis. Oljefilter får överlämnas till en slutanvändare endast mot att han återlämnar det använda filtret.

Enligt avfallshushållningslagen kan miljöministeriet meddela föreskrifter i syfte att genomföra den riksomfattande avfallshanteringsplanen om att vid tillverkningen av en produkt

används en viss del återvunnet material eller att för genomförande av avfallshanteringskraven förutsätts en viss teknisk nivå. Föreskrifterna får inte äventyra produktens konkurrenskraft och därför skall de prövas årligen. Det kan bestämmas att avfall som kan återvinnas skall insamlas särskilt.

Förpackningsavfallsproblemet har beaktats i avfallshushållningslagen så att för miljöministeriet stadgas omfattande befogenheter att meddela föreskrifter också om förpackningar. Ministeriet har rätt att föreskriva mottagnings-skyldighet gällande förpackningsavfall bl.a. för tillverkare, importörer och handeln. Produkter och förpackningar som p.g.a. sin form eller

beskaffenhet medför olägenheter för avfallsinsamlingen och -behandlingen kan påföras en avgift som täcker avfallshanteringskostnaderna. Med stöd av lagen har det getts en förordning om målen för minskning och återvinning av förpackningsavfall (646/92) samt en förordning om undvikande och återvinning av förpackningsavfall och vissa produkter som tagits ur bruk (645/92). Innehållet i förordningarna påminner om EG:s förslag till direktiv om förpackningar och förpackningsavfall men förordningarna är mycket mera detaljerade och betonar förpackningstillverkarens och säljarens ansvar.